



PARLAR

SOBH PARLAR ASIA INDUSTRIAL CO.

آینده سازان

صنایع لوازم خانگی

ماهنامه عمومی اجتماعی - اقتصادی صنعت لوازم خانگی

اولین و تنها نشریه تخصصی صنایع لوازم خانگی ایران

ماهنامه عمومی صنعت لوازم خانگی • سال سوم • شماره سی و یکم • شماره پیاپی ۴۱۰ • فروردین ۱۴۰۴ • قیمت ۸۵۰۰۰ تومان

معمای تولید

صنعت لوازم خانگی ایران، مانند مکعب روبیکی پیچیده، پر از چالش‌های رنگارنگ است؛ از موانع تامین مواد اولیه تا مشکلات زیرساختی و مسئله تامین ارز. در این شماره به این پرداختیم که موانع تولید در صنعت لوازم خانگی چیست و چه عواملی می‌تواند بر تولید اثر گذار باشد؟





اِلیویا، محصولات خانه هوشمند



اِلیویا، یک زندگی هوشمند



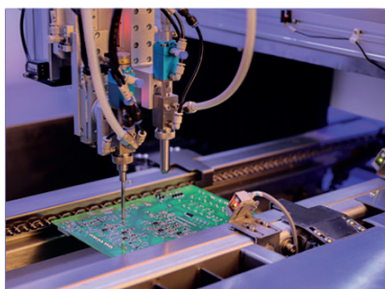
Powered by  PARLAR

0۲۱ ۵۱۶۱ ۰۰۰۰

 www.elevia.ir



PARLAR
SOBH PARLAR ASIA INDUSTRIAL CO.



ما **بزرگترین** تولیدکننده بردهای الکترونیکی
لوازم خانگی در **منطقه** هستیم

محصولات
انرژی پای



واحد برتر و نمونه دانش بنیان کشوری
در سال ۱۴۰۳، ۱۴۰۲ و ۱۴۰۱

پارلار، طلوع نوآوری...

تایمر الکترونیکی و کنترلر
اجاق گاز و فر



نمایشگر و کنترلر
هود



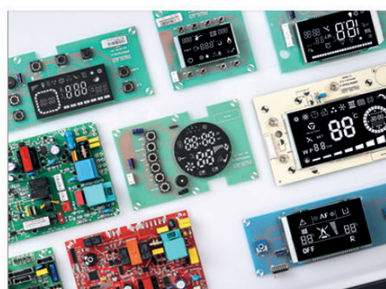
نمایشگر و کنترلر
یخچال



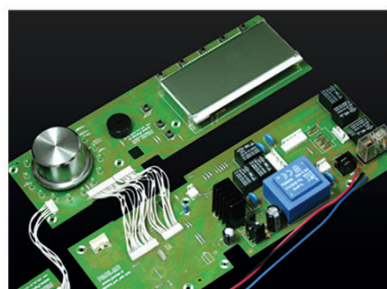
نمایشگر و کنترلر
کولر آبی و گازی



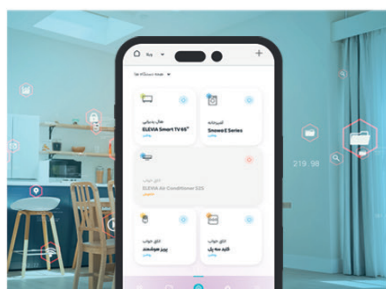
کنترل اتوماتیک
پکیج های گرمایشی



نمایشگر و کنترلر
ماشین لباسشویی



اپلیکیشن خانه هوشمند
ELEHOME



محصولات خانه هوشمند
ELEVIA



محصولات
خودرویی



آدرس: پلیس راه تبریز - تهران، جاده باسمنج، شهرک صنعتی الکترونیک سهند آذران

کدپستی: ۵۴۹۵۱۴۹۳۵۴

فکس: ۰۲۱ ۵۱۶۱ ۱۲۱۲

تلفن: ۰۲۱ ۵۱۶۱ ۰۰۰۰

info@parlar.ir

www.parlar.ir



امرسن

زیبا | پیشرو | مطمئن

همراه شما در بهار زندگی...

ساید بای ساید مدل ناب





TAKBAN

CONTROL ENERGY



۱۳۹۰



۱۳۹۱



۱۳۹۵



۱۳۹۳



۱۳۹۸



۱۳۹۹

تکبان کنترل انرژی، بنیانگذار و تنها تولید کننده بیش از ۴۵ نوع ترموستات حرارتی و برودتی (الکترومکانیک)، شیرهای ترموستاتیک رادیاتور و گازی در ایران

تنها دارنده نشان استاندارد ملی در زمینه تولید ترموستات
تنها آزمایشگاه همکار موسسه استاندارد در زمینه آزمون ترموستات
اخذ تندیس و لوح تقدیر به عنوان تلاشگر نمونه کیفیت
واحد نمونه صنایع در سه سال متوالی

اخذ لوح تقدیر از سازمان حمایت از حقوق مصرف کنندگان سال ۱۳۹۵، ۱۳۹۱، ۱۳۹۰
واحد منتخب روز صنعت و معدن سال ۱۳۹۳، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹

Website: www.takban.co E-mail: info@takban.co

Tel: 021/46868410-15 Fax: 021/46868416

THERMOSTATIC RADIATOR VALVE

دو سال گارانتی

TRV

شیر ترموستاتیک رادیاتور
صرفه جویی در مصرف انرژی
با کنترل درجه حرارت محیط

%20
Energy Saving

۲۲ ماه گارانتی



TRV

www.takban.com



محمول جدید



ترموستات دیجیتال پخشالی



TAKBAN
CONTROL ENERGY



Nasa[®]
electric

قدرت سادگی



لیمو

لوازم خانه و آشپزخانه

شکلات خوری گرد شیشه ای



limon
KITCHENWARE



جاکاردی ایستاده شیشه ای



فمایشگاه دائمی : میدان شوش - خیابان صابونیان - خیابان کاخ جوانان - پاساژ الغدیر - طبقه پنجم - واحد ۵

تلفن : ۰۲۱-۵۵۰۴۴۲۲۰ تلفن دفتر فروش: ۰۲۱-۵۱۰۴۴۰۰۰

سامانه پیام کوتاه (SMS) شرکت برای دریافت پیشنهادات و انتقادات شما ۳۰۰۰۲۲۴۱



Juliana
Granite coating system

جولینا
پوشش نچسب گرانیت



AFTV6Y01-5



۱۳/۱۰۶۲۳



zarsab



☎ ۰۲۱-۸۸۵۰۰۰۹۵



ناب استیل

با ضمانت ناب-رویس

☎ 021-2708

📷 nabsteel

NAB
STEEL

www.nabsteel.ir



samsung

تولید کننده صفحات اجاق گازهای
رومیزی و مبله و قطعات فلزی اجاق گاز

www.Samsuny.ir





CHARISMATECH
گروه صنعتی کاریزماتک

Approaching design with care
and precision



TISA
Kitchen Sink Accessories



@tisa.ir



www.tisa.ir



011-44420634-8

اصالت‌آزم

موتوژن

گروه محصولات خانگی راندمان بالا

Scan Me

برای دریافت کاتالوگ
محصولات خانگی
اسکن کنید



www.motogen.com

crm.motogen.com

041-82 00 00 00 - 021-45362

الکتروموتور
مغناطیس دائم
ماشین لباسشویی

الکتروپمپ کولری

الکتروموتورهای کولری مغناطیس دائم
روتور بیرون درایودار **BLDC**

الکتروموتورهای
کولری راندمان بالا

الکتروپمپ آب خانگی

الکتروموتورهای کولری مغناطیس دائم
روتور بیرون درایودار **BLDC**
(یغل نصب)

الکتروموتورهای کولری مغناطیس دائم
روتور بیرون درایودار **BLDC**
(اکسیال)



Simaran

www.simaran.com

لوازم خانگی سیماران

۲۴+۲ | ماه گارانتی



Mania Everywhere For All FAMILIES

mania_company

mania_co

www-mania-ir



W W W . M A N I A . I R

Mania For All FAMILIES Everywhere





شرکت تابناک توسعه فیدار
Tabnak Tose'e FIDAR Co.

TTFIDAR.COM

مجری نمایشگاهی داخلی و خارجی
ارائه دهنده خدمات نمایشگاهی
مجری تورهای تخصصی نمایشگاهی، علمی و صنعتی
انجام طرح های پژوهشی و تحقیقات بازار

(۰۲۱)۸۸۵۱۲۱۵۲

(۰۲۱)۸۸۷۴۴۶۶۳





Air Conditioner Split Unit کولر گازی دمنده

محصول جدید



Jebelli Studio
Design: 88 88 55 83

با دمنده
نفس بکشید...

به کام دوستان و بخت پیروز
همایون بادت این روز و همه روز

برآمد باد صبح و بوی نوروز
مبارک بادت این سال و همه سال



سامیار صنعت زاگرس

We bring you not only the motor But also the solution!



وبسایت ما:

02188800225



www.samyargroup.com



@samyarsanat



اینستاگرام ما:

دفتر تهران

خیابان استاد نجات الهی کوچه نوید، پلاک 42، ساختمان سامیار

کارخانه

شهر کرد، شهرک صنعتی، فاز یک، بلوار صنعت، میدان کارآفرین، پلاک 1



Trust and Safety | since 1974

NEW HIGH EFFICIENCY **S⁺** GAS BURNER SERIES

RAPID | SEMI-RAPID | **ESSENTIAL**
AUXILIARY

63.5%

EFFICIENCY

PROFESSIONAL
WOK



S⁺
SERIES

طراحی متفاوت

دارای سند ثبت طرح صنعتی

گروه صنعتی اعتماد

☎ ۰۲۳ ۳۴۵۷۴۱۲۴-۶

www.vitaly-group.com





خنک‌ترین کولر سال جدید، برای شماست!
پد سلولزی کولان سل با **کاغذاروپایی**





انجمن صنایع لوازم خانگی ایران
بزرگترین و قدیمیترین تشکل ملی
صنعت پیشران لوازم خانگی کشور

آیروند سازان صنایع لوازم خانگی

ماهنامه عمومی صنعت لوازم خانگی

اولین و تنها نشریه تخصصی صنایع لوازم خانگی ایران

ماهنامه عمومی صنعت لوازم خانگی • سال سوم • شماره سی و یکم • شماره پیاپی ۴۱۰ • فروردین ۱۴۰۴ • قیمت ۸۵۰۰ تومان

صاحب امتیاز: انجمن صنایع لوازم خانگی ایران

مدیر مسئول: علیرضا محمدی دانیالی

سرمدیر: قاسم مصطفوی

شورای سیاست گذاری:

علیرضا محمدی دانیالی، محمدحسین تهرانی، محمود قباری،

سام ادیب، داوود نوده فراهانی، قاسم مصطفوی و نسرین اوجاقی

تحریریه: امیر فلاح، اکرم فیض آبادی، اعظم زندیه

امور هنری و فنی: امیر پورجم

چاپ: انتشارات جنگل

توزیع: محمد نیکنام

نشانی دفتر نشریه: تهران، خیابان شهید دکتر بهشتی، خیابان صابونچی

(مهنار سابق)، کوچهٔ مبینی، پلاک ۸

کدپستی: ۱۵۳۳۶۶۵۵۹۴

تلفن: ۸۸۵۱۲۱۲۷ (خط ویژه)

شماره های اجتماعی: ۰۹۱۲۵۱۶۴۷۴۵

جذب آگهی: ۸۸۵۱۲۱۲۷ (داخلی ۱۰۴ و ۱۰۵)

نمبر: ۸۸۷۴۴۴۶۳

پیامک: ۱۰۰۰۰۲۴۲۶

مخاطبان گرامی نشریه می توانند در جهت ارتقا، جایگاه این رسانه، مکتوب، پیشنهادات و نقطه نظرات سازنده خود را به روابط عمومی انجمن از طریق: پست الکترونیکی منعکس فرمایند.

نقطه نظرات و تحلیل های اشخاص حقیقی و حقوقی به معنای دیدگاه این ماهنامه نیست.

حق جرح و تعدیل و انتشار مطالب دریافتی برای انجمن محفوظ است.



www.ahamiran.com



info@ahamiran.com



[ahamiran1361](https://www.instagram.com/ahamiran1361)



مجوز نشریه: ۹۱۴۴۶

۲ نقشه راه ۱۴۰۴

۴ سخن سردبیر

۶ یادداشت: از توسعه طلبی تا توسعه آفرینی

۸ عوامل بازدارنده در تولید

۱۰ دست انداز موانع تولید صنعت لوازم خانگی

۱۱ جولان لوازم خانگی قاچاق در بازار ایران

۱۳ چالش های بزرگ جذب سرمایه گذاری در تولید

۱۴ سرمایه گذاری در تولید، کلید رونق اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۴

۱۶ موانع و چالش های اساسی تولید لوازم خانگی در ایران

۱۸ ساختار فرسوده شبکه های توزیع

۲۰ به سمت پایداری

۲۲ وضعیت مصرف انرژی در بخش های کشاورزی و صنایع

۲۳ دامن زدن به ناترازی

۲۴ اتمام منابع سیاست های دولت و اندازه مصرف گاز

۲۶ مصرف در اوج خانواده ها چقدر انرژی مصرف می کنند؟

۲۷ وضعیت زیرساخت های انرژی در ایران تحت تاثیر تحریم ها

۲۸ معادله مجهول در آب، برق، گاز

۳۴ چالش تامین مواد اولیه و توسعه در صنعت قطعه سازی ایران

۳۵ بیانیه انجمن در خصوص ضرورت پیوستن به FATF

۳۶ تولید ۲۰ میلیون قطعه لوازم خانگی در سال ۱۴۰۳

۳۷ تعدیل قیمت لوازم خانگی در پی مشکلات ارزی

۳۸ جای خالی صنایع لوازم خانگی در نمایشگاه اوراسیا ۲۰۲۵

۴۰ پلتفرم جامع استعلام و تبادل نظر کارفرمایان درباره کارجویان

۴۲ تورم ۷ ساله لوازم خانگی؛ زیر ۳۰ درصد شد

۴۳ چگونه نوآوری های جدید صنعت لوازم خانگی را متحول می کنند

۴۴ نگاهی جامع به تولید لوازم خانگی در ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵

۴۶ رشد قابل توجه هزینه های تولید در بهمن ۱۴۰۳

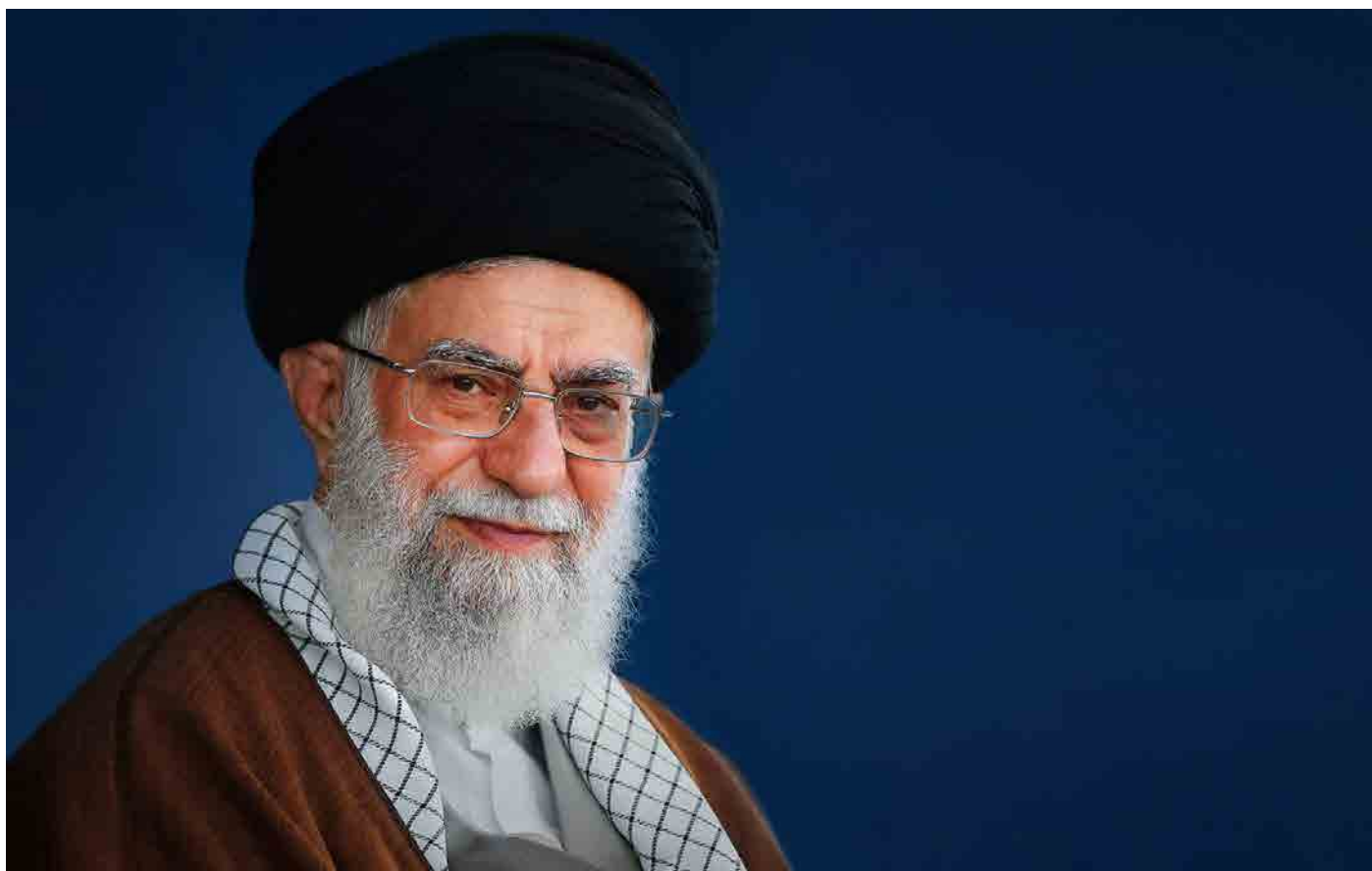
۴۷ بحران انرژی و تولید

۴۸ ریسک های فراروی صنعت لوازم خانگی در سال ۱۴۰۴

۵۰ دریس فراموش شده ویتگنشتاین

نقشه راه ۱۴۰۴

حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی در پیامی به مناسبت آغاز سال ۱۴۰۴، سال جدید را سال «سرمایه‌گذاری برای تولید» نام‌گذاری کردند.



متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ، يَا مُدَبِّرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، يَا مُحَوِّلَ
الْخَوَلِ وَالْأَحْوَالِ، حَوِّلْ حَالَنَا إِلَى أَحْسَنِ الْحَالِ.

قبل از آن، شهادت تعدادی از مستشاران ما در دمشق اتفاق افتاد. بعد از آن، حوادث گوناگونی در تهران و بعد در لبنان اتفاق افتاد، عناصر ارزشمندی را ملت ایران و امت اسلامی از دست دادند. اینها حوادث تلخی بود که اتفاق افتاد. علاوه بر این، در طول سال و بخصوص در بخش دوم سال، مشکلات اقتصادی بر مردم فشار آورد، سختی‌های معیشت برای مردم مشکلاتی درست میکرد. این سختی‌ها در طول امسال وجود داشت؛ لکن متقابلاً یک پدیده‌ی عظیم و عجیبی وجود پیدا کرد و آن نشان دادن قوت اراده‌ی ملت ایران و روحیه‌ی معنوی ملت ایران و اتحاد ملت ایران و آمادگی‌های سطح بالای ملت ایران بود. اولاً در برابر حادثه‌ای مثل فقدان رئیس‌جمهور، بدرقه‌ی عظیمی که مردم کردند، شعارهایی که مردم دادند، روحیه‌ی بالایی که از خودشان نشان دادند، نشان داد که این مصیبت اگرچه سنگین بود اما نتوانست ملت ایران را دچار احساس ضعف بکند. بعد هم با سرعت در طول مدت مقرر قانونی توانستند انتخابات برگزار کنند و رئیس‌جمهور جدید را انتخاب بکنند و دولت را تشکیل بدهند و کار مدیریت کشور را از حالت خلأ بیرون بیاورند

آغاز سال نو با شبهای قدر و ایام شهادت امیر مؤمنان (صلوات الله و سلامه علیه) همراه است. امیدواریم برکات این شبها و توجهات مولی‌المتقین (علیه الصلوة و السلام) در طول سال شامل حال مردم عزیز ما، ملت ما، کشور ما و همه‌ی کسانی که سال نویشان با نوروز آغاز می‌شود قرار بگیرد سال ۱۴۰۳ سال پُرماجریایی بود. حوادثی که در این سال پی‌درپی اتفاق افتاد، شبیه حوادث سال ۱۳۶۰ و دارای سختی‌ها و مشقتهایی برای مردم عزیز ما بود. در اوایل سال، شهادت رئیس‌جمهور محبوب ملت ایران، مرحوم آقای رئیسی (رحمة الله علیه) اتفاق افتاد

بایستی حتماً هم دولت و هم مردم با عزم و انگیزه‌ی فراوان، سرمایه‌گذاری برای تولید را جدی بگیرند و دنبال کنند

کار دولت، فراهم کردن زمینه‌ها است، برداشتن موانع تولید است؛ کار مردم هم این است که سرمایه‌های خرد و سرمایه‌های بزرگ خود را بتوانند در راه تولید به کار ببرند. اگر سرمایه در راه تولید به کار رفت، دیگر به سمت کارهای مضر مثل خرید طلا، خرید ارز و امثال اینها نخواهد رفت و کارهای مضر، دیگر انجام نخواهد گرفت

بانک مرکزی میتواند در این زمینه نقش ایفا کند، دولت هم نقش‌های مؤثر فراوانی را می‌تواند به وجود بیاورد. بنابراین شعار امسال «سرمایه‌گذاری برای تولید» است که این ان‌شاءالله مایه‌ی گشایشی برای معیشت مردم خواهد شد و برنامه‌ریزی دولت با مشارکت مردم، در کنار یکدیگر ان‌شاءالله مشکل را برطرف خواهد کرد

یک اشاره‌ای هم بکنم به این حوادث این چند روز اخیر. حمله‌ی مجدد رژیم غاصب صهیونیستی به غزه یک جنایت بسیار بزرگ و فاجعه‌آفرین است

اقت اسلامی یکپارچه باید در مقابل این بایستند. اختلافات خودشان در مسائل گوناگون را کنار بگذارند. این مسئله، مسئله‌ی امت اسلامی است

علاوه‌ی بر این‌ها همه‌ی آزادگان عالم، در خود آمریکا، در کشورهای غربی و اروپایی و کشورهای دیگر، مردم به طور جد مقابله کنند با این حرکت خائنانه و فاجعه‌آمیزی که اینها دارند انجام می‌دهند. باز هم کودکان کشته می‌شوند، خانه‌ها ویران می‌شود، مردم آواره می‌شوند و جلوی این فاجعه را مردم بایست بگیرند. البته آمریکا هم در مسئولیت این فاجعه شریک است.

کسانی که اهل نظر سیاسی هستند در دنیا، تشخیص همه‌شان این است که این کار با اشاره‌ی آمریکا یا لاقلاً با موافقت آمریکا و چراغ سبز آمریکا انجام گرفته. بنابراین آمریکا هم شریک در این جنایت است

حوادث یمن هم همین‌جور؛ این جمله‌ی به مردم یمن، به غیرنظامیان یمنی هم یک جنایت است که بایستی حتماً جلوی آن گرفته بشود

امیدواریم خداوند متعال برای امت اسلامی در این سال نو، خیر و صلاح و پیروزی را مقدر فرموده باشد و ملت ایران هم بتوانند سالی را که اکنون شروع می‌شود، با خرسندی، با رضایت، با اتحاد کامل و با موفقیت ان‌شاءالله آغاز کنند و پیش ببرند تا آخر سال

امیدوارم قلب مقدس ولی‌عصر (ارواحنا فداه) و روح مطهر امام بزرگوار و ارواح طیبه‌ی شهدا از ما راضی و خشنود باشند

والسلام علیکم ورحمة الله و بركاته

عمر حسن

اینها خیلی حائز اهمیت است و این نشان‌دهنده‌ی روحیه‌ی بالا و توانایی‌های بالا و قوت معنوی ملت ایران است. خدا را باید بر این سپاس گفت

علاوه‌ی بر اینها در این حوادث ماه‌های اخیر که عده‌ی زیادی از برادران ما در لبنان - برادران دینی ما و لبنانی ما - دچار مشکلاتی شدند، ملت ایران توانستند با سعه‌ی صدر به آنها کمک برسانند. این حادثه‌ای که در این زمینه اتفاق افتاد، یعنی سیل کمک‌های مردم به شکل عجیب به سمت برادران لبنانی و فلسطینی خودشان، یکی از وقایع ماندگار و فراموش‌نشدنی تاریخ کشور ما است

طلاهایی که خانم‌های ما، بانوان ما با سخاوت از خودشان جدا کردند و در این راه دادند و کمک‌هایی که مردم ما، مردان ما انجام دادند، این‌ها مسائل مهمی است. این نشان‌دهنده‌ی قوت اراده‌ی ملت و عزم راسخ ملت است. این روحیه، این حضور، این آمادگی، این قوت معنوی برای آینده‌ی کشور و همیشه‌ی زندگی ایران عزیز ما یک سرمایه است. از این سرمایه ان‌شاءالله کشور حداکثر استفاده را خواهد کرد و خدای متعال هم تفضلاتش را بر ملت ادامه خواهد داد

در سال گذشته ما شعار «جهش تولید با مشارکت مردم» را مطرح کردیم که این برای کشور لازم بود بلکه به یک معنا حیاتی بود. حوادث گوناگون سال ۱۴۰۳ مانع از آن شد که این شعار به تمام معنا تحقق پیدا نکند. البته تلاش‌های خوبی انجام گرفت؛ هم دولت، هم مردم، بخش خصوصی، سرمایه‌گذاران، کارآفرینندگان، اینها توانستند کارهای خوبی را انجام بدهند لکن آنچه اتفاق افتاد با آنچه موردانتظار بود فاصله داشت. بنابراین امسال هم مسئله‌ی عمده‌ی ما مسئله‌ی اقتصاد است. آنچه را که من به عنوان توقع از دولت محترم، مسئولان محترم و مردم عزیزمان امسال مطرح می‌کنم، باز یک مسئله‌ی اقتصادی است. این مسئله‌ی اقتصادی ما شعار امسال هم خواهد بود و آن، مربوط به سرمایه‌گذاری در اقتصاد است

یکی از مسائل مهم اقتصاد در کشور سرمایه‌گذاری‌های تولیدی است. تولید آن وقتی جهش پیدا می‌کند که سرمایه‌گذاری انجام بگیرد

البته سرمایه‌گذاری عمدتاً از سوی مردم باید انجام بگیرد و دولت شیوه‌های مختلفش را برنامه‌ریزی کند. لکن در آن جایی که مردم یا انگیزه‌ای ندارند یا توانایی سرمایه‌گذاری ندارند، دولت هم می‌تواند در این میدان وارد بشود؛ نه به عنوان رقابت با مردم، بلکه به عنوان جایگزین مردم؛ آنجایی که مردم نمی‌آیند، دولت وارد میدان بشود و سرمایه‌گذاری کند

به هر حال سرمایه‌گذاری تولید یکی از مسائل لازم برای اقتصاد کشور و برطرف کردن مشکل معیشت مردم است. اصلاح معیشت مردم برنامه‌ریزی می‌خواهد لکن این برنامه‌ریزی بدون مقدماتی از این قبیل امکان‌پذیر نیست

نقش صنعت لوازم خانگی و هلدینگ‌ها در عبور از تله درآمد متوسط



مقدمه: تله درآمد متوسط چیست؟

تله درآمد متوسط (Middle- Income Trap) به وضعیتی اشاره دارد که یک کشور پس از دستیابی به سطح مشخصی از درآمد سرانه (معمولاً بین ۱۰۰۰ تا ۱۲,۰۰۰ دلار بر اساس معیار برابری قدرت خرید)، رشد اقتصادی آن کند یا متوقف می‌شود و نمی‌تواند به سطح کشورهای پردرآمد (بالای ۱۲,۰۰۰ دلار) صعود کند. این پدیده معمولاً ناشی از ناتوانی در گذار از اقتصاد مبتنی بر نیروی کار ارزان یا منابع طبیعی به اقتصاد دانش بنیان و نوآور است. البته تاکید می‌گردد که مطابق گزارش بانک جهانی، تله درآمدی متوسط نه صرفاً یک آستانه عددی، بلکه یک "چرخه معیوب نهادی، ساختاری و تکنولوژیک" تعریف می‌شود. کشورهای گرفتار در این تله، اغلب با چالش‌هایی مانند کاهش بهره‌وری، وابستگی به صادرات مواد خام، بیکاری تحصیل کرده‌ها، و ضعف در نظام نوآوری مواجه هستند.

مقایسه کشورها: موفق‌ها و شکست خورده‌ها

برخی کشورها مانند کره جنوبی، سنگاپور، و تایوان با اجرای سیاست‌های "نوآوری هدایت شده دولتی" و البته هوشمندانه، (مانند حمایت از تولید کنندگان ملی و سرمایه گذاری هدفمند دولت در شرکتهای پیشرو) از این تله عبور کرده اند

به عبارت دیگر "اتلاف دولت و صنعت" در گذر از این شرایط بسیار مهم می باشد. این کشورها با سرمایه گذاری سنگین در تحقیق و توسعه (R&D)، تربیت نیروی انسانی ماهر، و توسعه صنایع پیشرفته (مانند الکترونیک و فناوری اطلاعات)، توانستند به اقتصادهای پردرآمد تبدیل شوند. برای مثال، کره جنوبی با تبدیل شرکت‌هایی مانند سامسونگ و ال جی به غول‌های فناوری جهانی، مسیر رشد پایدار را طی کرد در مقابل، کشورهایی مانند آرژانتین، آفریقای جنوبی، و برزیل (تا حدی) در این تله باقی مانده‌اند. این کشورها علیرغم دستیابی به سطح متوسط درآمد، نتوانستند وابستگی به صادرات مواد خام (مانند نفت، معادن، و محصولات کشاورزی) را کاهش دهند یا نظام نوآوری خود را تقویت کنند. لذا رشد اقتصادی آن‌ها ناپایدار و آسیب‌پذیر باقی ماند. ایران نیز با درآمد سرانه حدود ۷/۰۰۰ دلار (بر اساس PPP) در محدوده پایین درآمد متوسط قرار دارد و نشانه‌های گرفتاری در این تله، مانند وابستگی به نفت، بهره‌وری پایین صنعتی، سرمایه گذاری پائین در R&D (سهم کمتر از نیم درصد GDP)، ضعف شدید در ثبت پتنت بین المللی و سهم ناچیز صادرات فناورانه، در آن مشهود است.

صنعت لوازم خانگی: موتور محرک رشد یا قربانی تله درآمدی؟

صنعت لوازم خانگی در ایران ظرفیت تبدیل شدن به یکی از محورهای اصلی رشد اقتصادی را دارد، اما تنها در صورتی که شرکت‌ها و هلدینگ‌های فعال در این حوزه، تحولات اساسی را در استراتژی‌های خود ایجاد کنند.

در ادامه، راهکارهای کلیدی برای این تحول بررسی می‌شود:

۱. گذار از مونتاژ به نوآوری و طراحی محصول

بسیاری از شرکت‌های ایرانی هنوز در مرحله مونتاژ یا تولید محصولات با فناوری‌های وارداتی قرار دارند. برای خروج از تله درآمد متوسط، این شرکت‌ها باید به سمت توسعه فناوری بومی و طراحی محصولات هوشمند حرکت کنند. مطابق گزارش بانک جهانی، علاوه بر نوآوری در محصول بر تنوع در انواع نوآوری نیز تاکید شده است. مانند نوآوری در فرایند تولید (مثلاً تولید ناب، اتوماسیون)، نوآوری در مدل کسب و کار (مثلاً فروش اشتراکی یا خدمات پس از فروش هوشمند)، و یا نوآوری سازمانی و مدیریتی (مثلاً استقرار ERP یا سیستم‌های تصمیم‌یار مبتنی بر داده)

- مثال موفق: شرکت‌های کره‌ای مانند سامسونگ و ال جی در دهه ۱۹۸۰ نیز تولیدکننده‌ای معمولی بودند، اما با سرمایه‌گذاری در R&D (حدود ۷٪ از درآمد سالانه) به رهبران جهانی تبدیل شدند.
- اقدام پیشنهادی: هلدینگ‌های ایرانی می‌توانند با اختصاص حداقل ۳-۵٪ از درآمد خود به تحقیق و توسعه، محصولاتی با فناوری‌های نوین (مانند اینترنت اشیا یا انرژی‌های تجدیدپذیر) تولید کنند.

۲. توسعه زنجیره ارزش و ادغام در بازارهای جهانی

صنعت لوازم خانگی ایران اغلب محدود به بازار داخلی است، در حالی که ورود به زنجیره ارزش جهانی می‌تواند رشد صادرات و جذب سرمایه‌گذاری خارجی را تسهیل کند. در گزارش بانک جهانی بحث "تخصص‌گرایی خوشه‌ای (Cluster-Based Upgrading)" تاکید شده است. برای مثال، صنعت لوازم خانگی ایران در صورت توسعه خوشه‌ای در یک منطقه صنعتی (با تمرکز بر تولیدکننده، تأمین‌کننده، مراکز تحقیقاتی و نهادهای مالی)، می‌تواند بهره‌وری و نوآوری را افزایش دهد.

- مثال موفق: ترکیه با برندهایی مانند بکو و وستل توانست سهم خود را در بازار اروپا و خاورمیانه افزایش دهد.

- حمایت از نمایشگاه‌های بین‌المللی برای معرفی برندهای ایرانی.
- ایجاد و تقویت زیست‌بوم نوآوری (innovation ecosystem). مانند پارک‌های فناوری صنعتی، صندوق‌های خطرپذیر دولتی-خصوصی، تسهیل ورود فناوری‌های جدید از مسیر دیپلماسی تکنولوژیک.

نتیجه‌گیری: فرصتها و تهدیدها

صنعت لوازم خانگی ایران در صورت حرکت به سمت اقتصاد دانش‌بنیان، می‌تواند به یکی از عوامل کلیدی خروج از تله درآمد متوسط تبدیل شود. هلدینگ‌ها و شرکت‌های بزرگ این صنعت باید با اتخاذ چهار استراتژی اصلی نوآوری، بین‌المللی‌سازی، توسعه مهارت‌ها، و بهبود حکمرانی، نه‌تنها موقعیت خود را در بازار داخلی تثبیت کنند، بلکه به بازیگرانی مؤثر در بازارهای جهانی تبدیل شوند. بدیهی است که ایفای نقش موثر و فعال بخش خصوصی در این راستا، نیازمند الزامات بسترساز دیگری مانند فضای امن سرمایه‌گذاری و تولید می‌باشد.

پرسش پایانی:

با در نظر داشتن یک عبارت کلیدی از گزارش بانک جهانی مبنی بر اینکه "تجربه کشورها نشان می‌دهد گذار از تله درآمد متوسط، بدون ایفای نقش فعال بخش خصوصی در نوآوری، بین‌المللی‌سازی و ارتقاء مهارت، تقریباً غیرممکن است" طرح سوال کلیدی زیر و ارائه پاسخ آن از سوی بنگاه‌های بخش خصوصی، آینده صنعت لوازم خانگی و اقتصاد ایران را تعیین خواهد کرد.

"آیا شرکتها و هلدینگ‌های ایرانی حاضرند از مدل‌های سنتی فاصله گرفته و با سرمایه‌گذاری جسورانه در فناوری و نیروی انسانی، نقش خود را در توسعه ملی پررنگ‌تر کنند؟"

- اقدام پیشنهادی: هلدینگ‌ها می‌توانند با همکاری با شرکت‌های بین‌المللی، استانداردهای کیفی خود را ارتقا دهند و از مزایای قراردادهای OEM/ODM استفاده کنند.

۳. تقویت نیروی انسانی و همکاری با دانشگاه‌ها

یکی از چالش‌های اصلی صنعت لوازم خانگی در ایران، شکاف بین مهارت‌های تحصیل‌کرده‌ها و نیازهای صنعت است. مطابق گزارش بانک جهانی «توسعه سرمایه انسانی» نه تنها در آموزش تخصصی، بلکه در مهارت‌های میان‌فردی، حل مسئله، کار تیمی، و مهارت‌های دیجیتال نیز باید هدف قرار گیرد.

در این راستا راهکارهای زیر می‌تواند مد نظر قرار گیرد. نقش انجمن ملی صنایع لوازم خانگی در اجرای این سیاستها می‌تواند بسیار چشمگیر باشد.

- ایجاد آکادمی‌های مهارت‌آموزی توسط هلدینگ‌ها برای تربیت نیروی کار در حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، طراحی صنعتی، و مدیریت زنجیره تأمین.
- همکاری با دانشگاه‌ها برای اجرای پروژه‌های مشترک پژوهشی و تجاری‌سازی ایده‌ها.

۴. نقش دولت و سیاست‌گذاری‌های حمایتی

دولت می‌تواند با ایجاد بسترهای قانونی و مالی، به رشد این صنعت کمک کند.

- ادامه و تقویت سیاست معافیت‌های مالیاتی برای شرکت‌های فعال در R&D.
- تسهیل روابط بانکی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی.



از توسعه طلبی تا توسعه آفرینی؛ نقشه راهی برای آینده ایران



نسرين اوجاقي

دبير انجمن

به قول دکتر سریع القلم در اروپا اصناف و تجار با هم تشکل پیدا کردند و وقتی حجم و درآمدشان زیاد شد، توانستند با پادشاهی‌ها و حاکمیت مذاکره و تفاهم کنند

به نظر می‌رسد حل مسائل و مطالبه‌گری فعالانه در قالب نهادهای جمعی سازمان‌دهی شده راه گذار از توسعه طلبی به توسعه آفرینی بوده و ارائه راهکارهای عملی به حاکمیت با در نظر گرفتن جمیع شرایط، نتایج قابل قبول‌تری را به همراه خواهد داشت

اجماع سیاسی برای عادی سازی شرایط کشور و ایجاد روابط سازنده با دنیا شاید نقطه عزیمتی برای آینده روشن ایران بوده و امکان برنامه ریزی برای حرکت از وضع موجود به سوی رویای تصویر شده یا همان چشم انداز توسعه را فراهم آورد

اکنون که در سال ۱۴۰۴ برای نخستین بار با شما به گفتگو نشستیم، بر این موضوع واقفم شرایطی که در گذر زمان ایجاد گردیده است به یکباره حل نخواهد گردید، شعار سال و تاکید همه ساله بر موضوع تولید هم حریف شرایط سختی که به تولید و تولیدکننده کشور تحمیل می‌گردد نخواهد شد و موضوع اساسی انرژی که حتی با رفع مشکلات سیاسی نیز به سرعت حل نمی‌گردد، قطعاً همچنان گریبان تولید را خواهد گرفت؛ اما به عشق و تعصبی که تولیدکنندگان به ساختن این کشور دارند اشراف داشته و امید زیادی دارم که تدبیر دولتمردان به همراه تلاش صنعتگران این عرصه، شرایط را در کوتاه مدت نیز قابل تحمل، برنامه ریزی و اقدامات عمل‌گرایانه نماید

دکتر مجتبی لشکر بلوکی جایی در کتاب فاخر استراتژی توسعه ایران به مربع شکل گیری آینده اشاره میکند و آینده را فرزند چهار فاکتور ریشه‌ها (نهادهای، عقبه تاریخی، ساختارهای شکل گرفته از گذشته)، رفتارها (تصمیمات و اقدامات و مفروضات بازیگران کلیدی)، روندها (تغییرات پیوسته با سمت و سوی نسبتاً مشخص) و رخدادها (تغییرات گسسته، قوهای سیاه، زلزله، کرونا، جنگ) می‌داند.

آنچه در ایران ریشه‌ی اصیل و قابل اتکاست، تاریخ و جغرافیای آنست که با توجه به موقعیت ژئواکونومیک فوق‌العاده، پتانسیل بالا در تورسیم، ترانزیت و منابع طبیعی میتواند نقش موثری در برون رفت از مشکلات پیش رو از آن‌ها بهره برد

در بخش رفتارها، همین که امروز از صدر تا ذیل همه وضعیت موجود را نادرست میدانند و ایرانیان به رغم همه‌ی شرایط موجود، روحیه پیشرفت‌خواهی خود را حفظ نموده‌اند، برگ برنده ماجراست اما حاکمیت هنوز برای تغییرات نهادهای سیاست آمادگی ندارد و تعاملات بین‌المللی محدود و ضعیف و سرمایه‌پذیری اندک جهانی پاشنه آشیل بخش رفتارهاست

روندها به گونه‌ایست که کاهش قدرت دو عامل نگهدارنده سنت یعنی روحانیت و روستائیان کاملاً مشهود بوده و رکن سوم سنت، یعنی زنان جامعه که عهده‌دار تربیت نسل هستند، تغییرات بسیاری کرده‌اند، ابر روند دیجیتالی شدن و فضای باز مجازی و افزایش ارتباطات اجتماعی بین‌المللی به رغم محدودیت ارتباطات سیاسی و اقتصادی و کم‌رنگ شدن مرزهای قومی و قبیله‌ای، قدرت فزاینده‌ای به پیشرفت ایران خواهند بخشید

در مورد رخدادها اما، کسی چیزی نمیداند، از شورش اجتماعی، تا جنگ، تا بیماری‌های فراگیر مانند کرونا تا کاهش درآمدهای نفتی یا هرچیز دیگری که تاثیر مثبت یا منفی خود را خواهد گذاشت اما یک مورد را میتوان به انتظار نشست

ظهور رهبران پازل ساز و نخبگان قدرتمند کاریزماتیک موقعیت شناس بلندنظر در لحظات خاص تاریخ

اگر فشار روندها، رفتارها و رخدادها به میزان کافی باشد، آینده متفاوت از گذشته خواهد بود و میتوان انتظار داشت که در بلندمدت توازن قدرت به نفع تغییرات رقم خواهد خورد

این روزها، تمرین فعالیت جمعی سازمان یافته میسرترین راه توسعه است

موانع تولید

تحریم،
ارز،
مواد اولیه!



چالش‌ها و موانعی که مسیر رشد را مسدود کرده‌اند عوامل بازدارنده در تولید

تولید داخلی در هر کشوری به عنوان قلب تپنده اقتصاد آن کشور شناخته می‌شود و در ایران نیز این مسئله از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با این حال، تولیدکنندگان داخلی با مجموعه‌ای از موانع ساختاری و اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کنند که نه تنها بر بهره‌وری و کیفیت محصولات تولیدی تأثیر می‌گذارد، بلکه باعث شده‌اند که توان رقابتی صنعت داخلی در برابر بازارهای جهانی و واردات بی‌رویه به شدت کاهش یابد.

از نوسانات شدید نرخ ارز گرفته تا تورم بالا، بحران‌های اقتصادی به یکی از بزرگترین موانع تولید تبدیل شده‌اند. این شرایط نه تنها هزینه‌های تولید را افزایش داده، بلکه باعث کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان داخلی نیز شده است، امری که به‌طور مستقیم بر تقاضای بازار تأثیر می‌گذارد.

به گزارش نشریه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی، علاوه بر مشکلات اقتصادی، تولیدکنندگان ایرانی با چالش‌های زیرساختی فراوانی نیز مواجه هستند. کمبود انرژی، مشکلات در تأمین مواد اولیه و فرسودگی تجهیزات صنعتی از جمله مسائلی هستند که به کاهش ظرفیت تولید و افزایش هزینه‌ها دامن زده‌اند. در کنار این مسائل، بوروکراسی پیچیده و قوانین دست‌وپاگیر در فرآیندهای اداری و مالی نیز مانع از آن شده‌اند که بسیاری از واحدهای تولیدی به راحتی به تسهیلات بانکی دسترسی پیدا کنند یا مجوزهای لازم برای توسعه یا گسترش فعالیت‌های خود را دریافت کنند.

در نهایت، رقابت نابرابر با واردات کالاهای خارجی، به‌ویژه کالاهایی که مشابه محصولات تولید داخلی هستند، تولیدکنندگان را تحت فشار مضاعفی قرار داده است. این شرایط باعث شده که بسیاری از واحدهای تولیدی در ایران در تأمین بازار داخلی با مشکلات جدی روبرو شوند. به عبارت دیگر، شرایط اقتصادی و تجاری نامناسب، در کنار عدم حمایت کافی از تولید داخلی، تولیدکنندگان را مجبور کرده است که در رقابتی ناعادلانه با کالاهای وارداتی و قیمت‌های پایین‌تر قرار گیرند. این موانع نه تنها بر وضعیت اقتصادی ایران اثر منفی گذاشته، بلکه باعث شده‌اند که بسیاری از واحدهای تولیدی به تعطیلی کشیده شوند یا حتی از صحنه رقابت اقتصادی خارج شوند. در این گزارش، قصد داریم به تحلیل این موانع پرداخته و راهکارهایی برای رفع آن‌ها ارائه کنیم تا تولید در ایران بتواند به جایگاه واقعی خود دست یابد.

موانع تولید و چالش‌های موجود در مسیر رشد اقتصادی

یکی از اصلی‌ترین چالش‌هایی که بخش

تولید در بسیاری از کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای نوظهور با آن مواجه است، موانع تولید است. این موانع که به مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و حتی فرهنگی تقسیم می‌شوند، می‌توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم بر فرآیند تولید و بهره‌وری تأثیرگذار باشند و در نهایت مانع از رشد پایدار اقتصادی شوند.

۱- موانع مالی و منابع سرمایه‌ای

یکی از مشکلات اساسی در بسیاری از کشورها، کمبود منابع مالی و دسترسی محدود به اعتبارات مناسب است. تولیدکنندگان برای خرید مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات جدید نیاز به منابع مالی دارند، اما در بسیاری از موارد، نرخ بالای بهره، شرایط سخت‌گیرانه دریافت وام‌ها، و کمبود سرمایه‌گذاری‌های دولتی و خصوصی، محدودیت‌های قابل توجهی برای تأمین این منابع ایجاد می‌کند. این کمبود منابع مالی می‌تواند به کاهش ظرفیت تولید و ایجاد مشکلات در حفظ رقابت‌پذیری در بازارهای داخلی و بین‌المللی منجر شود.

۲- قوانین و مقررات پیچیده

در بسیاری از کشورها، مقررات پیچیده و بوروکراسی اداری یکی دیگر از موانع مهم تولید به شمار می‌رود. فرآیندهای طولانی و پیچیده برای ثبت شرکت‌ها، گرفتن مجوزهای لازم برای شروع یا گسترش فعالیت‌های تولیدی، و مشکلات مربوط به اجرای قوانین مالیاتی، می‌تواند به تأخیر در فرآیندهای تولیدی و کاهش کارایی تولیدکنندگان منجر شود. این موضوع به‌ویژه در کشورهای با سیستم‌های اداری ناکارآمد مالی گسترده برجسته است. بسیاری از تولیدکنندگان با بوروکراسی پیچیده‌ای مواجه هستند که برای دریافت مجوزهای تولید، واردات و صادرات، ثبت‌نام مالیاتی، اخذ وام‌ها و سایر امور قانونی باید از مراحل طولانی و مستندات فراوان عبور کنند. این روندها می‌توانند زمان‌بر و پرهزینه باشند و بسیاری از تولیدکنندگان کوچک و متوسط قادر به تحمل این مشکلات نیستند. از طرفی، بسیاری از کشورها و دولت‌ها به‌طور مداوم قوانین و مقررات را تغییر می‌دهند.

این تغییرات ممکن است تولیدکنندگان را با چالش‌هایی مانند ناتوانی در برنامه‌ریزی بلندمدت یا نیاز به تطبیق سریع با شرایط جدید روبه‌رو کنند. عدم ثبات قانونی می‌تواند به سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان اطمینان کافی ندهد و باعث رکود در بخش تولید شود.

۳- کمبود نیروی کار ماهر

یکی دیگر از مشکلات اساسی در مسیر رشد تولید، کمبود نیروی کار ماهر است. بسیاری از صنایع تولیدی به نیروی کار با مهارت‌های خاص نیاز دارند تا بتوانند تولیدات خود را با کیفیت بالا و هزینه‌های رقابتی تولید کنند. اما در بسیاری از کشورها، آموزش و پرورش به‌ویژه در بخش‌های فنی و حرفه‌ای نتوانسته است نیازهای بازار کار را به‌خوبی تأمین کند. این امر موجب می‌شود که تولیدکنندگان نتوانند نیروی کار مورد نیاز خود را پیدا کنند و به همین دلیل با مشکلات زیادی در زمینه بهره‌وری مواجه می‌شوند. در سال گذشته کمبود نیرو به ویژه در بخش کارگری به یکی از چالش‌های جدی صنایع تبدیل شده بود؛ این در حالی است که کمبود نیروی انسانی در صنایع می‌تواند تأثیرات منفی گسترده‌ای بر تولید، کارایی و سودآوری واحدهای



به‌ویژه در زمینه نرخ ارز و تورم، باعث افزایش هزینه‌های تولید شده است. افزایش قیمت مواد اولیه وارداتی و تجهیزات صنعتی به دلیل نوسانات ارزی، فشار زیادی بر تولیدکنندگان داخلی وارد کرده است. این امر باعث می‌شود که قیمت محصولات نهایی افزایش یابد و توان رقابتی تولیدکنندگان در بازارهای داخلی و خارجی کاهش یابد.

از دیگر سوء عدم ثبات اقتصادی و سیاسی باعث کاهش اعتماد سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی به بازار ایران می‌شود. این امر منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف تولید، از جمله صنایع بزرگ و کوچک می‌شود. بدون سرمایه‌گذاری جدید، به‌روزرسانی فناوری‌ها و توسعه زیرساخت‌های تولید با مشکل مواجه شده و بهره‌وری کاهش می‌یابد.

در این وضعیت، تولیدکنندگان کوچک و متوسط که به منابع مالی و نقدینگی کمتری دسترسی دارند، بیشتر تحت تأثیر نوسانات اقتصادی قرار می‌گیرند. این واحدها قادر به مدیریت نوسانات ارزی و تغییرات قیمت‌ها به راحتی نیستند و بسیاری از آنها ممکن است مجبور به تعطیلی یا کاهش تولید شوند.

۷- کمبود فناوری و نوآوری

برای اینکه تولیدکنندگان قادر به رقابت در بازارهای جهانی باشند، نیاز به بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و فرآیندهای تولیدی پیشرفته دارند. در بسیاری از کشورها، دسترسی به فناوری‌های روز دنیا محدود است و این موضوع می‌تواند موجب پایین بودن بهره‌وری، کیفیت پایین‌تر محصولات و افزایش هزینه‌های تولید شود. همچنین، عدم توجه به تحقیق و توسعه و نوآوری در صنعت، موجب کاهش توانایی رقابتی در بازارهای جهانی می‌شود.

نتیجه‌گیری

موانع تولید به مجموعه‌ای از چالش‌ها و مشکلات متنوع و پیچیده اشاره دارند که هر یک از آنها می‌توانند تأثیرات منفی عمده‌ای بر رشد اقتصادی و بهبود وضعیت تولید در یک کشور بگذارند. شناسایی و تحلیل این موانع برای سیاست‌گذاران اقتصادی ضروری است تا بتوانند با ارائه راه‌حل‌های مناسب، زمینه‌های لازم برای رشد و توسعه پایدار بخش تولید را فراهم کنند.

بنابراین، لازم است که اقدامات مؤثری در جهت کاهش این موانع، به‌ویژه از طریق اصلاحات اقتصادی، تقویت زیرساخت‌ها، تسهیل فرآیندهای اداری، و حمایت از نوآوری و فناوری انجام گیرد.

دیگر، پیچیدگی‌های اداری و بوروکراسی در گمرکات و دستگاه‌های دولتی موجب کندی فرآیند صادرات می‌شود. فرآیندهای طولانی برای اخذ مجوزها، تأخیر در ارزیابی و ترخیص کالا و همچنین نبود شفافیت در قوانین و مقررات می‌تواند به‌طور جدی صادرات را تحت تأثیر قرار دهد. مشکلات مالی و محدودیت‌های بانکی در سطح بین‌المللی نیز موجب دشواری در انتقال پول و پرداخت‌های تجاری می‌شود که می‌تواند به‌عنوان یک مانع عمده در صادرات عمل کند.

۵- واردات بی‌رویه و رقابت ناعادلانه

یکی دیگر از موانع مهم در مسیر تولید، واردات بی‌رویه کالاهای خارجی و رقابت ناعادلانه با تولیدکنندگان داخلی است. بسیاری از کشورها با پدیده واردات کالاهای مشابه تولید داخلی مواجه هستند که موجب کاهش تقاضا برای محصولات تولیدی داخلی و فشار بر تولیدکنندگان می‌شود. همچنین، واردات کالاهای به قیمت‌های پایین‌تر از قیمت تولید داخلی می‌تواند موجب کاهش سودآوری و در نهایت تعطیلی واحدهای تولیدی شود.

۶- نوسانات اقتصادی و سیاسی

شرایط اقتصادی و سیاسی ناپایدار از دیگر عوامل مهمی است که مانع از رشد تولید می‌شود. نوسانات نرخ ارز، تورم، تغییرات ناگهانی در سیاست‌های اقتصادی و همچنین بحران‌های سیاسی می‌توانند تأثیرات منفی بر فرآیند تولید داشته باشند. این نوسانات موجب بی‌ثباتی در بازارها، عدم اطمینان در پیش‌بینی هزینه‌ها و درآمدها، و کاهش تمایل به سرمایه‌گذاری در بخش تولید می‌شود. نوسانات اقتصادی،

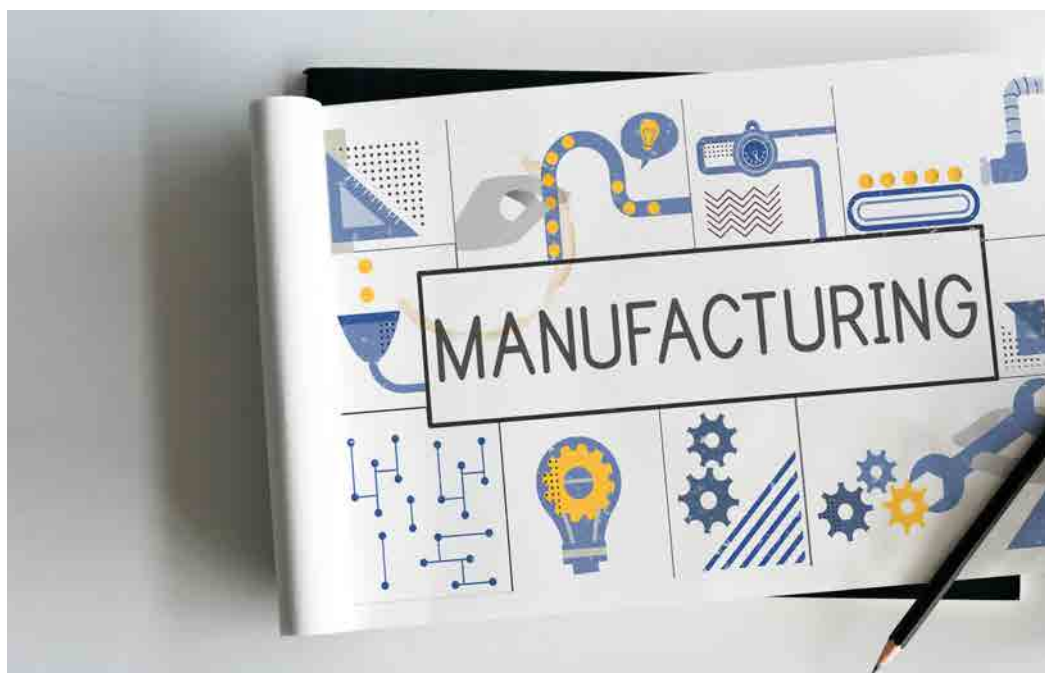
تولیدی داشته باشد. این مشکل به‌ویژه زمانی که با کمبود مهارت‌های تخصصی، رقابت در بازار کار، فشارهای کاری و هزینه‌های اضافی همراه باشد، می‌تواند به بحران‌های بزرگ اقتصادی و صنعتی منتهی شود. برای مقابله با این چالش، نیاز به سیاست‌های مناسب در زمینه آموزش و پرورش، جذب و نگهداشت نیروی کار و همچنین حمایت از صنایع برای ایجاد انگیزه‌های بیشتر برای جذب و حفظ نیروی کار وجود دارد.

۴- مشکلات زیرساختی

عدم وجود زیرساخت‌های مناسب از دیگر موانع بزرگ در مسیر تولید است. کمبود زیرساخت‌های حمل و نقل، انرژی، ارتباطات و دسترسی به بازارها می‌تواند تولیدکنندگان را با چالش‌های جدی روبه‌رو کند. به عنوان مثال، در کشورهایی که شبکه حمل‌ونقل ناکافی دارند، هزینه‌های حمل و نقل بالا رفته و این امر می‌تواند بر قیمت نهایی محصولات و رقابت‌پذیری آنها تأثیر منفی بگذارد.

یکی از مشکلات اساسی، فرسودگی و ناکارآمدی زیرساخت‌های حمل‌ونقل است. شبکه جاده‌ای، ریلی و هوایی ایران در برخی نقاط با کمبود و ضعف‌هایی مواجه است که باعث ایجاد تأخیر و افزایش هزینه‌ها می‌شود.

در بنادر نیز کمبود تجهیزات و فرسودگی تأسیسات گمرکی باعث می‌شود که روند صادرات کالاها به‌طور مؤثر و سریع انجام نشود. علاوه بر این، محدودیت در برخی بنادر باعث می‌شود که ظرفیت حمل‌ونقل کالاهای صادراتی در کشور کاهش یابد و با مشکلاتی در جابجایی محموله‌ها مواجه شویم. از سوی



دست انداز موانع تولید صنعت لوازم خانگی

صنعت لوازم خانگی یکی از بخش‌های استراتژیک در اقتصاد جهانی است که نه تنها به تأمین نیازهای روزمره مصرف‌کنندگان کمک می‌کند، بلکه نقش بسزایی در ایجاد اشتغال، رشد اقتصادی و توسعه فناوری دارد. طبق آمارهای جهانی، حجم بازار صنعت لوازم خانگی به بیش از ۴۰۰ تا ۶۰۰ میلیارد دلار در سال می‌رسد و پیش‌بینی می‌شود این رقم با رشد سالانه حدود ۵ تا ۱۰ درصد، در سال‌های آینده به میزان قابل توجهی افزایش یابد.



تغییرات نرخ ارز با مشکلات مالی مواجه شده است. این نوسانات همچنین موجب افزایش قیمت محصولات نهایی و کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان شده است.

۳. ضعف در تحقیق و توسعه (R&D): بسیاری از تولیدکنندگان لوازم خانگی به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، در زمینه تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری کافی ندارند. این امر موجب شده که محصولات تولیدی این صنعت، از نظر کیفیت و نوآوری، نتوانسته‌اند با محصولات خارجی رقابت کنند.

۴. چالش‌های مربوط به نیروی کار: نیروی کار ماهر یکی دیگر از چالش‌های اساسی در صنعت لوازم خانگی است. با وجود نیاز به متخصصان ماهر در بخش‌های مختلف تولید، بسیاری از تولیدکنندگان با کمبود نیروی کار ماهر و متعهد مواجه هستند که این موضوع بر کیفیت و سرعت تولید اثرگذار است.

۵. مشکلات حمل‌ونقل و لجستیک: مشکلات در سیستم حمل‌ونقل و تأخیر در ارسال مواد اولیه و محصولات نهایی به بازار، یکی دیگر از موانع عمده صنعت لوازم خانگی است. این مشکلات می‌تواند منجر به افزایش زمان تولید و تحویل کالا به مصرف‌کنندگان شود که به نوبه خود بر رضایت مشتریان تأثیر منفی خواهد گذاشت.

راهکارهای پیشنهادی برای رفع موانع:

۱. تقویت تولید داخلی مواد اولیه: توسعه و تقویت صنعت تولید مواد اولیه داخلی می‌تواند به کاهش وابستگی به واردات کمک کند و هزینه‌های تولید را کاهش دهد.

۲. حمایت از تحقیق و توسعه: سرمایه‌گذاری بیشتر در زمینه تحقیق و توسعه، بهبود کیفیت محصولات و افزایش نوآوری می‌تواند به تولیدکنندگان کمک کند تا محصولات رقابتی‌تری به بازار عرضه کنند.

۳. توجه به آموزش نیروی کار: ایجاد برنامه‌های آموزشی و ارتقاء مهارت‌های نیروی کار می‌تواند به حل مشکل کمبود نیروی کار ماهر کمک کند و در نتیجه کیفیت تولیدات افزایش یابد.

۴. بهبود سیستم لجستیک و حمل‌ونقل: اصلاح و بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل می‌تواند موجب کاهش هزینه‌های تولید و تحویل به موقع محصولات به مصرف‌کنندگان شود.

صنعت لوازم خانگی، به‌عنوان یکی از ارکان اصلی تولید و اشتغال، با موانع و چالش‌های متعددی روبرو است که برای رفع آن‌ها نیاز به همکاری بین دولت، تولیدکنندگان و نهادهای مرتبط احساس می‌شود. با اتخاذ راهکارهای مناسب و ایجاد سیاست‌های حمایتی، می‌توان به افزایش تولید و بهبود وضعیت این صنعت امیدوار بود.

صادرات این صنعت نیز در سطح جهانی گسترش یافته است و بسیاری از کشورهای تولیدکننده لوازم خانگی در حال حاضر سهم قابل توجهی از بازارهای بین‌المللی را در اختیار دارند. کشورهایی همچون چین، آلمان، ایالات متحده و کره جنوبی از پیشگامان این حوزه هستند که به دلیل کیفیت بالا، نوآوری در طراحی و تولید و بهره‌وری اقتصادی، توانسته‌اند بازارهای جهانی را تسخیر کنند.

به گزارش آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی ایران، صنعت لوازم خانگی در ایران پس از خروج برندهای مطرح جهانی از بازار در سال ۱۳۹۷، مسیر متفاوتی را طی کرده است. پس از این رویداد، تولیدکنندگان داخلی وظیفه تأمین نیاز بازار داخلی را بر عهده گرفتند و تلاش کردند تا خلا ناشی از حضور نداشتن برندهای خارجی را جبران کنند. این تغییرات باعث شد تا تولید لوازم خانگی در ایران افزایش یابد و بخش قابل توجهی از نیاز مصرف‌کنندگان به محصولات خانگی توسط تولیدات داخلی پوشش داده شود.

با این حال، صنعت لوازم خانگی در ایران به دلیل مشکلاتی نظیر کمبود مواد اولیه، تحریم‌های اقتصادی، نوسانات ارزی و کمبود فناوری‌های نوین در برخی بخش‌ها، تحت فشار قرار دارد. علی‌رغم این مشکلات، این صنعت همچنان به عنوان یکی از مهم‌ترین حوزه‌های تولیدی در کشور شناخته می‌شود و چشم‌اندازهای مثبتی برای آینده آن در صورت رفع موانع موجود وجود دارد، اما متأسفانه در سال‌های اخیر، موانع متعددی پیش‌روی تولیدکنندگان این صنعت قرار گرفته که موجب کاهش توان رقابتی و افزایش مشکلات اقتصادی برای فعالان این حوزه شده است.

علاوه بر این، ضعف در تحقیق و توسعه و استفاده از فناوری‌های قدیمی باعث شده تا محصولات تولیدی نتوانند با رقبای در سطح جهانی همگام شوند. این مسئله در حالی است که مصرف‌کنندگان به دنبال لوازم خانگی با کیفیت بالا و ویژگی‌های نوآورانه هستند.

از سوی دیگر، مشکلات مدیریتی و عدم برنامه‌ریزی صحیح در بسیاری از شرکت‌ها، به‌ویژه در زمینه بهره‌وری و تولید انبوه، موجب شده است که صنعت لوازم خانگی ایران نتواند به‌طور کامل از ظرفیت‌های خود بهره‌برد. در کنار این مسائل، نیروی کار ماهر و متخصص نیز یکی دیگر از چالش‌های عمده است که بر کیفیت تولید و توسعه محصولات تأثیر گذاشته است. این موانع، در کنار مشکلات لجستیکی و زیرساختی، مجبوعاً باعث شده‌اند که صنعت لوازم خانگی در ایران نتواند به‌طور کامل با استانداردهای جهانی همگام شود و همچنان با چالش‌هایی در تأمین نیازهای بازار داخلی و توسعه صادرات مواجه باشد.

چالش‌ها و موانع اصلی:

۱. کمبود مواد اولیه و افزایش هزینه‌ها: یکی از مهم‌ترین مشکلات صنعت لوازم خانگی، کمبود مواد اولیه است. بسیاری از مواد اولیه، مانند پلاستیک، فلزات و قطعات الکترونیکی، به‌طور عمده وارداتی هستند و نوسانات ارزی تأثیر زیادی بر قیمت‌ها داشته است. این افزایش هزینه‌ها باعث شده تا تولیدکنندگان برای تأمین مواد اولیه با مشکلات جدی مواجه شوند.

۲. مشکلات ارزی و نرخ تبادل ارز: نوسانات نرخ ارز یکی از مهم‌ترین موانع این صنعت است. واردات مواد اولیه و قطعات از خارج کشور به دلیل

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس مطرح کرد: جولان لوازم خانگی قاچاق در بازار ایران

فعالان صنعت لوازم خانگی در ایران معتقدند که با توجه به محدودیت‌های ارزی و اولویت‌های دولت در تأمین ارز برای کالاهای اساسی، دارو و تنظیم بازار، واردات لوازم خانگی در شرایط کنونی امکان‌پذیر نیست. آنها هشدار می‌دهند که اگر دولت تصمیم به آزادسازی واردات بگیرد، باید این اقدام به‌گونه‌ای انجام شود که کشور بتواند از زنجیره ارزش جهانی بهره‌برداری کند و نه صرفاً با دیوار کشیدن اطراف کشور، که تنها به‌طور موقت مشکلات را برطرف خواهد کرد.



به گزارش آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی، در عین حال، این آزادسازی واردات مخالفانی در میان تولیدکنندگان دارد. برخی از این مخالفان معتقدند که لغو ممنوعیت واردات ممکن است به تولیدکنندگان داخلی آسیب برساند و موجب گسترش بیکاری شود، چرا که تولیدات داخلی در حال حاضر توانسته‌اند نیاز بازار را پوشش دهند.

مصطفی پوردهقان، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، در گفتگو با ماهنامه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی اظهار کرد: با وجود تلاش‌های مثبت تولیدکنندگان داخلی، نبود نظارت کافی از سوی نهادهای مسئول موجب گسترش قاچاق لوازم خانگی در بازار شده است.

وی همچنین تأکید کرد که واردات لوازم خانگی قاچاق نه تنها به خروج ارز منجر می‌شود، بلکه نظارت بر کیفیت و قیمت کالا را نیز از بین می‌برد.

پوردهقان توضیح داد که در بسیاری از کشورهای دنیا از صنایع داخلی حمایت می‌شود، به ویژه در صناعی‌هایی مانند لوازم خانگی که نوپا هستند. اما برای رقابت‌پذیری، برخی کشورها اجازه

واردات کالاهایی را می‌دهند که تولید داخلی ندارند یا تولیدات داخلی قادر به تأمین نیاز بازار نیستند. وی افزود: اگر دولت تصمیم به آزادسازی واردات لوازم خانگی بگیرد، این اقدام تنها در حوزه‌هایی که تولید داخلی وجود ندارد یا استانداردهای لازم رعایت نشده است، خواهد بود.

پوردهقان همچنین به گسترش قاچاق لوازم خانگی در کشور اشاره کرد و گفت: در دنیای امروز، ممنوعیت واردات دیگر رایج نیست و بسیاری از کشورها از تجارت آزاد استقبال می‌کنند. اما در صورتی که کشوری تصمیم به حمایت از تولید داخلی داشته باشد، می‌تواند با افزایش تعرفه‌های وارداتی برای مدت زمان محدود به تولیدکنندگان داخلی فرصتی بدهد تا با تقویت تحقیق و توسعه، قدرت رقابت خود را بازیابی کنند.

وی تأکید کرد که تولیدات داخلی لوازم خانگی ایران از کیفیت مطلوبی برخوردار است و توان رقابت با محصولات خارجی را دارد. پوردهقان در ادامه گفت: در صنعت لوازم خانگی باید از انحصارگرایی جلوگیری کرد. در غیر این صورت، مانند صنعت خودرو، کیفیت کالاها کاهش

یافته و توان رقابت آنها با محصولات خارجی از بین خواهد رفت. نماینده مردم اردکان در مجلس تأکید کرد که کمیسیون صنایع مجلس به حمایت از تولید داخلی و اشتغال‌زایی اعتقاد دارد، اما می‌داند که بستن درهای کشور به روی کالاهای خارجی نمی‌تواند راه حل نهایی باشد.

وی همچنین گفت که سیاست ممنوعیت واردات لوازم خانگی به‌درستی اجرا نمی‌شود و لوازم خانگی قاچاق به‌صورت آزاد در بازار عرضه می‌شوند که این خود منجر به خروج ارز و آسیب به نظارت بر کیفیت و قیمت کالاها می‌شود.

پوردهقان در پایان افزود: کمیسیون صنایع مجلس در جلسات متعدد با تولیدکنندگان لوازم خانگی هشدار داده که این سیاست حمایت از تولید داخلی قرار نیست دائمی باشد و در صورت اصلاح نشدن، تغییری در آن اعمال خواهد شد.

همچنین نمایندگان مجلس در جلسات غیرعلنی با رئیس جمهور بر لزوم حل مشکل قاچاق تأکید کردند و از آثار زیان‌بار آن برای اقتصاد کشور و امنیت مردم هشدار دادند.

با یه اسکن میشه موهاش #محل_روز اول **بشه** ...



محک

مؤسسه خیریه حمایت از
کودکان مبتلا به سرطان

mahak-charity.org

با هم ما شویم ☎ ۰۲۱-۲۳۵۴۰

چالش‌های بزرگ جذب سرمایه‌گذاری در تولید

ایران به عنوان یک کشور با پتانسیل‌های اقتصادی بالا، از جمله ذخایر طبیعی غنی، موقعیت جغرافیایی استراتژیک، و نیروی انسانی تحصیلکرده، فرصت‌های قابل توجهی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی دارد. با این حال، به دلیل چالش‌های ساختاری و بین‌المللی، مسیر جذب سرمایه‌گذاران خارجی پیچیده‌تر از آنچه که به نظر می‌رسد، می‌باشد. در این راستا، تقویت زیرساخت‌ها و امکانات کلیدی، از جمله موانع موجود و راهکارهای رفع آن‌ها برای ایجاد یک بستر مناسب جهت جذب سرمایه‌گذاری خارجی، از اهمیت بالایی برخوردار است.



نوسانات زیاد ارز و شرایط اقتصادی ناپایدار، ممکن است ریسک‌های زیادی برای سرمایه‌گذاران ایجاد کند. تضمین بازگشت سرمایه و جلوگیری از تغییرات ناگهانی در نرخ ارز، می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاران خارجی کمک کند.

رئیس هیئت مدیره شرکت تیران جهان تجارت خاطرنشان کرد: ایران از نیروی انسانی جوان و تحصیل‌کرده برخوردار است، اما برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، نیاز به هماهنگی بیشتر میان نظام آموزشی و نیازهای صنایع مختلف وجود دارد.

با توجه به نیاز روزافزون به نیروی کار متخصص، ارتقاء مهارت‌های فنی نیروی انسانی از طریق آموزش‌های تخصصی و دوره‌های حرفه‌ای، یکی از مهم‌ترین نیازها برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی محسوب می‌شود.

او تصریح کرد: انتقال دانش فنی و تجربه از شرکت‌های خارجی به داخل کشور می‌تواند یکی از روش‌های مؤثر در تقویت بخش‌های مختلف اقتصادی ایران باشد. این امر به ویژه در زمینه فناوری‌های نوین و صنایع پیشرفته اهمیت زیادی دارد. از این رو، ایجاد بسترهای مناسب برای همکاری با شرکت‌های بین‌المللی در انتقال فناوری‌های جدید و ارتقاء سطح فناوری کشور بسیار حائز اهمیت است.

ترابی با بیان اینکه یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که ایران در جذب سرمایه‌گذاری خارجی با آن روبه‌رو است، محدودیت دسترسی به سیستم مالی جهانی به دلیل تحریم‌های بین‌المللی است، بیان کرد: این مسئله به ویژه برای سرمایه‌گذاران خارجی که برای انتقال منابع مالی به ایران با مشکل مواجه هستند، ایجاد مانع کرده است.

همچنین در کنار مشکلات ساختاری و اقتصادی داخلی، ریسک‌های سیاسی و اقتصادی نیز می‌توانند سرمایه‌گذاران خارجی را از ورود به بازار ایران بازدارند. عدم اطمینان به پایداری اقتصادی و نوسانات سیاسی، ریسک بالایی برای سرمایه‌گذاران خارجی ایجاد می‌کند.

در همین رابطه ماهنامه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی در گفتگویی که با سید محسن ترابی، رئیس هیئت مدیره شرکت تیران جهان تجارت داشت به بررسی مهم‌ترین زیرساخت‌ها و امکانات لازم برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی در ایران پرداخت.

وی در ابتدا با تأکید کرد که جذب سرمایه‌گذاری خارجی در ایران، کشوری با پتانسیل‌های اقتصادی چشمگیر همچون ذخایر طبیعی، موقعیت جغرافیایی استراتژیک و نیروی انسانی تحصیل‌کرده، مستلزم تقویت زیرساخت‌ها و فراهم‌سازی امکانات کلیدی است. با این وجود، موانع ساختاری و چالش‌های بین‌المللی نیز وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرند.

او وجود قوانین شفاف و پایدار را عامل دیگر مهم جذب سرمایه‌گذاری در تولید دانست و توضیح داد: برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، یکی از مهم‌ترین نیازها، وجود قوانین روشن و ثابت است که از حقوق سرمایه‌گذاران خارجی حمایت کنند. در این زمینه، قوانین مانند قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی می‌توانند نقش مهمی ایفا کند. این قوانین باید نه تنها از نظر قانونی، بلکه از نظر اجرایی نیز پایدار و قابل اعتماد باشند.

این فعال اقتصادی معتقد است که فرآیندهای پیچیده و طولانی در صدور مجوزها و دریافت تاییدیه‌ها می‌تواند یکی از موانع بزرگ برای سرمایه‌گذاران خارجی باشد. بنابراین، ساده‌سازی این فرآیندها و کاهش زمان انتظار برای دریافت مجوزها، ضروری است تا سرمایه‌گذاران خارجی احساس اطمینان بیشتری در سرمایه‌گذاری در ایران داشته باشند.

بنا به گفته این عضو انجمن ملی و اقتصادی صنایع لوازم خانگی ایران، ثبات نرخ ارز و تضمین سودآوری و بازگشت سرمایه یک دیگر از عوامل مهم و تاثیرگذار در جذب سرمایه‌گذاری در بخش تولید است و اضافه کرد: یکی دیگر از مسائل کلیدی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، ثبات در نرخ ارز و تضمین بازگشت سود سرمایه‌گذاری‌هاست.

مدیرعامل شرکت تعاونی تولیدی و توزیعی مهیاسل تاکید کرد:

سرمایه گذاری در تولید، کلید رونق اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۴

در سال ۱۴۰۴، به عنوان سال سرمایه گذاری در تولید نام گذاری شده است، اقدامی که می تواند تأثیرات چشمگیری بر رونق بخش تولید در کشور داشته باشد. این شعار، علاوه بر نمایش اولویت های کشور، فرصت هایی را برای گسترش زیرساخت ها و جذب منابع در جهت رشد تولید فراهم می آورد. در این مسیر، چالش ها و موانعی نظیر ناترازی ها، مسائل امنیت اقتصادی و عدم همراهی برخی دستگاه های حاکمیتی به چشم می خورد که نیازمند بازنگری در سیاست ها و راهکارهای اجرایی برای تحقق اهداف کلان اقتصادی کشور است. در همین رابطه خبرنگار نشریه آینده سازان صنایع لوازم خانگی گفتگویی با داود پارساپور مدیرعامل شرکت تعاونی تولیدی و توزیعی مهیاسل داشتیم که مشروح آن را در ادامه خواهید خواند:



سال ۱۴۰۴ به عنوان سال سرمایه گذاری در تولید نام گذاری شده است. به نظر شما این موضوع چه تأثیری بر روند سرمایه گذاری در بخش تولید خواهد داشت؟

بی شک اعلام شعارهای سالانه از سوی عالی ترین مقام کشور، نشان دهنده اولویت های کشور بر اساس گزارشات و اطلاعات اعلامی به ایشان است. این شعارها از یک سو می توانند بیانگر نیاز کشور و از سوی دیگر، توان دستگاه های حاکمیتی در جهت تقویت بنیان و زیرساخت های کشور باشند. هرچند که عمده تاً در سال های گذشته این موضوعات دستاویزی برای برخی جریان های خاص در جهت جذب حداکثری منافع در حوزه های مشخصی بوده است، اما بخش های مولد بسیاری نیز بوده اند که توانسته اند با توجه به شعارهای اعلامی سالانه و تعیین اولویت ها، با بهره گیری از منابع موجود گام های مؤثری در جهت پیشبرد اهداف کلان کشور بردارند. در این مورد، نمونه های بسیار مؤثر و شاخصی وجود دارند که به واسطه توان فکری و جذب منابع به اهداف خود دست یافته اند. به طور مثال، شرکت های پیشگامان در استان یزد و فولاد علویچه در استان اصفهان از این دسته از شرکت ها هستند. در خصوص شعار اعلامی امسال نیز، قطعاً بهره مندی از اصول ۴۴ و همچنین بهره مندی اشخاص حقیقی و حقوقی از منابع موجود، خصوصاً طرح های اعلامی از سوی مراکز حاکمیتی و در کنار سرمایه های بخش خصوصی (خرد و کلان)، می تواند راهگشای بسیاری از نارسایی های موجود باشد. بهره مندی هدفمند از صندوق های سرمایه گذاری و سکوهای تأمین مالی، همچنین ترکیب مؤثر آن با سرمایه ها و نقدینگی متلاطم و سردرگم مردم، قطعاً

می تواند در شکوفایی تولید در کشور مؤثر باشد. منظور از تولید، کدام تولید است؟ آیا تولید محصولات رویایی یا محصولات منطبق بر واقعیات؟

قطعاً در صورت مطالعه دقیق، تهیه طرح های مهندسی و خارج از قالب های کلیشه ای و آرزو محور، یا پیگیری طرح های بنیهدار نیمه تمام می تواند نقش مؤثر و بسزایی در تحقق شعار سال مبتنی بر سرمایه گذاری در تولید داشته باشد.

چه عواملی بیشترین انگیزه را برای سرمایه گذاران جهت ورود به بخش تولید ایجاد می کنند؟

مهم ترین عوامل به نظر من در ایجاد و تقویت انگیزه های سرمایه گذاری، امنیت اقتصادی و حس خوب عدالت است. گاهی در گروه ها و جلسات تخصصی از جمله گروه تخصصی کمیسیون انجمن، موضوعاتی مطرح می گردد که با بررسی آن به نگرانی هایی از جمله عدم تقسیم عادلانه منابع می رسیم. مثلاً مدت ها در این گروه، بحث رانت تخصیص ارز گل سرسبد مباحث بود و دغدغه بسیاری از صنعتگران و تولیدکنندگان، که از قضا عمده آن ها از شرکت های به نام بودند، حس عدم عدالت در تقسیم منابع موجود و ایجاد فضای ناعادلانه بازار باعث شده بود که دغدغه آن ها عدم توانایی در بقا در بازار رقابت باشد.

هرچند به نظرم گاهی پرداختن به این موضوعات بسیاری از همکاران را از اصل موضوع دور می کند و این زمان دقیقاً همان زمانی است که فرصت ها از دست خواهد رفت.

قرار داده و توافقات قبلی را به انجام رسانده است. این تنها بخشی از مشکلاتی است که سرمایه‌گذار به‌عنوان مانع پیش روی خود دارد و در نهایت بخش دیگری از حاکمیت که تمایلی به همراهی سرمایه‌گذار ندارد، به این معنی است که در وقت مقرر و بدون حداقل نرمشی مطالبات خود را به‌شدت‌ترین وضع ممکن دریافت می‌نماید. که می‌توان عدم همراهی این بخش‌ها، از جمله بیمه، مالیات و... را مانعی جدی برای تصمیم‌گیری در جهت سرمایه‌گذاری برای تولید شناسایی نمود.

آیا مشکلات مالی و اعتباری برای تولیدکنندگان، به‌ویژه در دسترسی به تسهیلات بانکی، به یک مانع جدی تبدیل شده است؟

اگر توجه کنیم که بانک‌ها نیز به‌عنوان یک بنگاه اقتصادی در صدد تأمین منافع خود هستند، شاید بتوانیم تا حدودی رفتار آن‌ها را توجیه کنیم. در سال‌های اخیر بسیار شنیده شده که استفاده‌های ناصوابی از منابع بانکی صورت پذیرفته، که این موضوع باعث تنش‌هایی در بازار مالی کشور شده است. از تسهیلات خرد تا تسهیلات کلان، گاهی نوساناتی داشته که قابل توجیه نیست. از یک سو بنده بانک را به‌عنوان یک بنگاه اقتصادی محق می‌دانم که تمامی مساعی خود را در جهت حفاظت از منابع خود به کار گیرد و از سوی دیگر، شاهد آن هستیم که با یک تصمیم اشتباه، بخش زیادی از منابع یک بانک یا صندوق به طور غیرقابل بازگشتی از بین رفته است. به طور کلی، به نظر می‌رسد به دلیل شرایط خاص سیاسی و اجتماعی و همچنین تورم بی‌سابقه در کشور، نقش بانک‌ها و صندوق‌های تأمین مالی در تأمین سرمایه به شدت کمرنگ شده است.

از طرف دیگر، عدم تمایل بانک‌ها به سرمایه‌گذاری در بخش‌های ثابت، که قوانین سخت‌گیرانه‌تری نسبت به سرمایه در گردش دارند، عملاً نمی‌تواند عامل اصلی موانع موجود در مسیر سرمایه‌گذاری در تولید باشد.

تأثیر تحریم‌ها و محدودیت‌های بین‌المللی بر تولید در کشور

بی‌شک، تحریم‌ها مشکلات زیادی ایجاد کرده است، به‌ویژه در بخش تکنولوژی تولید. عدم دسترسی به اطلاعات و منابعی که در دنیای آزاد به صورت سیستماتیک در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دارد، سرعت دستیابی به اهداف عملیاتی شرکت‌ها را کاهش می‌دهد. همچنین، مشکلات در دسترسی به ماشین‌آلات و مواد اولیه، و کاهش توان چانه‌زنی در بازرگانی خارجی، تأثیرات منفی زیادی بر تولید و سرمایه‌گذاران می‌گذارد.

اما با وجود تمام این چالش‌ها، می‌توان از تهدیدات فرصت ساخت. وجود منابع انسانی کارآمد و تحصیل‌کرده، بازار داخلی نسبتاً خوب و عدم حضور برندهای بین‌المللی مطرح، می‌تواند بازار امن و موقتی برای سرمایه‌گذار داخلی فراهم کند. این بازار، فرصتی است برای ایجاد زیرساخت‌های مستحکم و آمادگی برای ورود به بازارهای بین‌المللی در آینده.

در نهایت، به نظر من می‌توان با شناخت درست و دقیق شرایط موجود و تحلیل صحیح اوضاع، به جای توقف و ایستایی، به حرکت رو به جلو با منابع موجود اندیشید. مطمئناً فضای تحریم‌ها و شرایط سیاسی فعلی نمی‌تواند برای همیشه ادامه یابد. دیر یا زود تغییرات در سطح بین‌المللی رخ خواهد داد که این تغییرات می‌تواند فرصت‌های جدیدی برای سرمایه‌گذاران داخلی در حوزه تولید به ارمغان بیاورد.

به عنوان یک تجربه شخصی که پس از دوران کرونا به دست آورده‌ام، پیشنهاد می‌کنم که دوستان فعال در حوزه تولید و تجارت دو موضوع را در برنامه هفتگی خود قرار دهند: اول، مطالعه تاریخ معاصر به‌طور کاملاً بی‌طرف و از منظر یک فرد جویای حقیقت؛ و دوم، مطالعه برنامه‌های استراتژیک، میان‌مدت و بلندمدت دولت‌ها از دوره پهلوی اول تا کنون. بی‌شک، وجود ارکان تصمیم‌گیری و سرفصل‌های موجود در این اسناد، اگرچه ممکن است قدیمی و کهنه به نظر برسد، اما بسیار کاربردی و قابل استفاده است.

آیا زیرساخت‌ها و امکانات برای جذب سرمایه‌گذاری در بخش تولید در کشور آماده است؟

نمی‌توان گفت که زیرساخت‌ها به‌طور کامل آماده است و یا سیستم‌های مرتبط به‌طور بی‌نقصی در حال کار هستند. از قضا بخش‌هایی که منجر به موضوعات ناعدالتی و یا عدم امنیت سرمایه‌گذاری می‌شود، در همین قسمت‌ها قابل مشاهده است. بخش قابل‌توجهی از این زیرساخت‌ها برگرفته از نمونه‌های موجود در بازار بین‌المللی است. از جمله وجود برخی سامانه‌های کنترلی و نظارتی، اما متأسفانه به دلیل ضعف در بخش‌های اجرایی و یا عدم توجه به آموزش یا فرهنگ‌سازی، باعث می‌شود تا این موضوع بسیار بزرگ‌تر از آنچه که هست، نمود داشته باشد. گاهی استفاده از سامانه‌ها یا درگاه‌های در بستر فضای مجازی که به‌طور ناقص ترازیبی شده‌اند، فرصت‌های مؤثری را از بین می‌برد.

بنده با توجه به فعالیت تولیدی که در چند استان به‌صورت همزمان انجام می‌دهم، به‌وضوح و کاملاً محسوس این ناهنجاری‌ها را لمس می‌کنم. به‌طوری‌که با توجه به یکپارچگی سیستم‌های پایه، می‌بایست شرایط یکسانی در جغرافیای کشور داشته باشیم که متأسفانه به‌صورت کاملاً مشهودی این موضوع دیده نمی‌شود. این اختلاف سطح در وهله نخست باعث ناترازی در سرمایه‌گذاری در سطح استان‌ها شده و در نهایت باعث اختلال در آن می‌گردد. در صورتی‌که اگر بر اساس مطالعات اولیه به زیرساخت‌ها و امکانات توجه کنیم، اختلافی را شاهد نیستیم و خود این موضوع در اجرا و عملیات سرمایه‌گذاری می‌تواند سرمایه‌گذار را دچار سردرگمی، اشتباه و گاهی انصراف از این مهم نماید.

در نظر شما، چه سیاست‌هایی می‌توانند به تسهیل سرمایه‌گذاری در تولید کمک کنند؟

به نظر من، بزرگ‌ترین عاملی که می‌تواند به تسهیل سرمایه‌گذاری در تولید کمک کند، بازگرداندن اعتماد از دست رفته است. این موضوع می‌تواند در جایگاهی بالاتر از سیاست‌گذاری ایفای نقش نماید. در حال حاضر، آنچه سرمایه‌گذار را در مرحله شک قرار می‌دهد، نگرانی از ورود به عرصه نامطمئن و نامتعادل است. به‌وضوح می‌توان نگرانی سرمایه‌گذار حرفه‌ای را در هنگام ورود به عرصه تولید، که یک سناریوی میان‌مدت و بلندمدت را پیش رو دارد، احساس نمود. به همین لحاظ هنگامی که با فردی که توانایی ورود به این عرصه را دارد صحبت می‌کنید، تمایل خود را به‌صورت شفاف به سوی بازرگانی با لایه‌ای از تصویر تولید بیان می‌نمایند.

چه موانع اصلی را برای تولیدکنندگان در ایران می‌بینید که بر سر راه سرمایه‌گذاری در تولید قرار دارند؟

عدم تعادل یا آن‌چه امروزه زیاد می‌شنویم ناترازی‌ها، مهم‌ترین موانع برای سرمایه‌گذاری در تولید در کشور است. سرمایه‌گذار در شرایط فعلی شاید کنترل حدود ۳۰ درصد از عوامل مؤثر در کار را داشته باشد و ۷۰ درصد عوامل خارج از کنترل اوست. تأمین منابع که تا حدود زیادی توسط حاکمیت توزیع می‌گردد، نیز بزرگ‌ترین چالش این سرمایه‌گذاری‌هاست، چرا که اولویت‌بندی‌های سرمایه‌گذار بخش خصوصی عمدتاً با حاکمیت همسو نیست. به‌طور مثال، در سال گذشته اراده حاکمیت بر قطع انرژی برق شرکت‌های تولیدی و خصوصاً شهرک‌های صنعتی بود، در صورتی که شاید بر اساس یک محاسبه منطقی و خارج از موضوعات سیاست‌محور می‌بایست به‌عکس عمل می‌شد. حال باید دید که این فضای تصمیم که باعث شد در برخی شهرک‌های صنعتی با قطع هفته‌ای سه روز برق مواجه بوده‌اند، چه بر سر سرمایه بخش خصوصی آورده است!

این در حالی است که سرمایه‌گذار قبل از تأسیس شرکت با دریافت موافقت‌های اصولی متعدد، حاکمیت را در جریان روند سرمایه‌گذاری خود

موانع و چالش‌های اساسی تولید لوازم خانگی در ایران

صنعت لوازم خانگی در ایران به عنوان یکی از صنایع پایه‌ای و استراتژیک، نقش بسیار مهمی در اقتصاد کشور ایفا می‌کند. این صنعت نه تنها به تأمین نیازهای اساسی مردم در زندگی روزمره کمک می‌کند، بلکه در ایجاد اشتغال و افزایش تولید ناخالص داخلی نیز تأثیر زیادی دارد. طبق آمارها، صنعت لوازم خانگی ایران بیش از ۶۰ هزار نفر شاغل مستقیم و غیرمستقیم دارد و یکی از بزرگترین بخش‌های تولیدی کشور محسوب می‌شود.

به گزارش آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی، علاوه بر این، لوازم خانگی به عنوان یک محصول مصرفی گسترده در جامعه، با تغییرات اقتصادی و اجتماعی مردم ارتباط مستقیمی دارد. افزایش کیفیت زندگی و رفاه خانوارها نیز در گرو تولید و دسترسی به لوازم خانگی با کیفیت است به همین دلیل، هرگونه اختلال در روند تولید و عرضه این محصولات می‌تواند اثرات منفی گسترده‌ای بر جامعه و اقتصاد کشور داشته باشد با این حال، صنعت لوازم خانگی ایران در سال‌های اخیر با چالش‌ها و موانع زیادی روبه‌رو بوده است که موجب شده تولید این محصولات تحت تأثیر قرار گیرد. در این گزارش، به بررسی ابعاد مختلف موانع تولید در این صنعت پرداخته خواهد شد

۱- مشکلات تأمین مواد اولیه:

یکی از اصلی‌ترین موانع تولید لوازم خانگی در ایران، مشکلات مربوط به تأمین مواد اولیه است. بسیاری از تولیدکنندگان این صنعت به واردات مواد اولیه وابسته هستند، اما به دلیل تحریم‌ها، محدودیت‌های ارزی و نوسانات نرخ ارز، دسترسی به این مواد با مشکلات فراوانی روبه‌رو شده است. طبق گزارشات انجمن صنایع لوازم خانگی ایران، حدود ۶۰ درصد از مواد اولیه لوازم خانگی از خارج کشور وارد می‌شود. این وابستگی به واردات نه تنها تولید را در شرایط تحریمی تحت تأثیر قرار داده، بلکه موجب افزایش هزینه‌های تولید و تأخیر در فرآیندهای تولیدی شده است. یکی از اصلی‌ترین مواد اولیه وارداتی در صنعت لوازم خانگی شامل قطعات الکترونیکی (مانند بردهای الکترونیکی، مدارها و تراشه‌ها) و مواد فلزی (همچون فولاد و آلومینیوم) است

در حالی که بسیاری از این مواد اولیه از کشورهایمانند چین، کره جنوبی و ژاپن وارد می‌شوند، تحریم‌ها و مشکلات ارزی در سال‌های اخیر دسترسی به این مواد را دشوارتر کرده است. این وضعیت نه تنها موجب افزایش قیمت مواد اولیه شده، بلکه تأمین به موقع این مواد را برای کارخانه‌ها به یک چالش بزرگ تبدیل کرده است. با افزایش هزینه‌ها، تولیدکنندگان مجبور به افزایش قیمت نهایی محصولات شده‌اند که این امر در نهایت بر قدرت خرید مصرف‌کنندگان

اثر منفی گذاشته و تقاضا در بازار را کاهش می‌دهد. به علاوه، تولیدکنندگان در صورت عدم تأمین به موقع مواد اولیه، قادر به برنامه‌ریزی صحیح و تولید در زمان‌های معین نخواهند بود که خود باعث کاهش بهره‌وری و افزایش مدت زمان تولید می‌شود. این مسائل به نوبه خود موجب تأخیر در تحویل محصولات به بازار و عدم تطابق عرضه با تقاضا می‌گردد

۲- مشکلات مالی و نقدینگی:

مشکلات مالی و کمبود نقدینگی نیز از دیگر موانع اساسی این صنعت به شمار می‌روند. بسیاری از تولیدکنندگان به دلیل عدم دسترسی به منابع مالی کافی و شرایط دشوار اقتصادی، قادر به سرمایه‌گذاری در تجهیزات جدید و بهبود فرآیندهای تولید خود نیستند. به گفته مسئولین اتحادیه تولیدکنندگان لوازم خانگی، نرخ بهره بانکی بالا و کاهش تسهیلات بانکی در چند سال اخیر، فشار زیادی بر این صنعت وارد کرده است

۳- کمبود نیروی کار متخصص:

یکی از دیگر چالش‌های این صنعت، کمبود نیروی کار متخصص است. در حالی که صنعت لوازم خانگی نیاز به نیروی کار متخصص و ماهر دارد، اما به دلیل مهاجرت نخبگان و عدم توجه به آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، تولیدکنندگان با مشکل کمبود نیروی انسانی با مهارت‌های لازم مواجه هستند

۴- مشکلات در سیاست‌گذاری و قوانین:

سیاست‌های دولتی و تصمیم‌گیری‌های غیرکارشناسی نیز از موانع جدی بر سر راه تولید لوازم خانگی به شمار می‌روند. تغییرات مداوم در قوانین مالیاتی، سیاست‌های ارزی و مشکلات مربوط به واردات و صادرات، تولیدکنندگان را با عدم پیش‌بینی‌پذیری و ناپایداری مواجه می‌کند

۵- تقاضای پایین داخلی و مشکلات فروش:

یکی دیگر از چالش‌های بزرگ در صنعت لوازم خانگی، کاهش قدرت خرید مردم است. طی سال‌های اخیر، به دلیل فشارهای اقتصادی و تورم بالا، بسیاری از خانوارها توانایی خرید لوازم خانگی جدید را از دست داده‌اند. طبق گزارشات مرکز آمار ایران، نرخ تورم در سال‌های اخیر به‌طور مستمر در حال افزایش بوده و به‌ویژه

در بخش کالاهای مصرفی مانند لوازم خانگی، این افزایش به شدت محسوس است. در واقع، تورم بالای ۴۰ درصد در سال‌های گذشته و عدم ثبات در قیمت‌ها، موجب شده که اقشار متوسط و حتی برخی از اقشار پایین جامعه، قادر به خرید لوازم خانگی نو نباشند و ترجیح دهند از لوازم قدیمی‌تر خود استفاده کنند یا به بازارهای دست دوم روی بیاورند. وضعیت اقتصادی کنونی و کاهش قدرت خرید، به‌ویژه برای اقشار متوسط و ضعیف جامعه، موجب شده که بسیاری از مردم، حتی در صورت نیاز به تعویض لوازم خانگی، ترجیح دهند تا زمانی که ممکن است از لوازم قدیمی استفاده کنند. این روند، که در سال‌های اخیر شدت گرفته است، نشان‌دهنده چالشی عمیق برای تولیدکنندگان داخلی و در نهایت برای اقتصاد کل کشور است

۶- رقابت با محصولات خارجی:

با وجود تحریم‌ها و محدودیت‌های وارداتی، محصولات خارجی همچنان در بازار ایران رقابتی جدی با تولیدات داخلی دارند. به‌ویژه در حوزه لوازم خانگی لوکس و با کیفیت بالا، محصولات خارجی همچنان طرفداران خود را دارند و این مسئله رقابت را برای تولیدکنندگان داخلی دشوار کرده است. بر اساس گزارشات مرکز آمار ایران، تولید لوازم خانگی در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال‌های گذشته کاهش قابل توجهی داشته است. طبق این گزارش، میزان تولید یخچال فریزر در ایران در سال گذشته ۵ درصد کاهش یافته و تولید ماشین لباسشویی نیز حدود ۴ درصد کاهش داشته است. این کاهش تولید، مستقیماً بر قیمت‌ها و دسترسی مردم به این محصولات تأثیر گذاشته است

صنعت لوازم خانگی در ایران با موانع زیادی روبه‌رو است که از مشکلات تأمین مواد اولیه و مالی تا کمبود نیروی کار متخصص و مشکلات سیاست‌گذاری دولتی را شامل می‌شود. با این حال، به نظر می‌رسد که اگر تدابیر مناسبی برای حل این مشکلات اتخاذ شود، این صنعت پتانسیل رشد و پیشرفت قابل توجهی دارد. برای رسیدن به این هدف، نیاز به همکاری بین دولت، بخش خصوصی و تولیدکنندگان برای ایجاد بسترهای حمایتی و بهبود شرایط تولید ضروری است

ناترازی انرژی



معادله مجهول!

تلفات ظاهری شبکه‌های توزیع ساختار فرسوده شبکه‌های توزیع چگونه عامل هدررفت آب است؟

سارا نظیف / دانشیار دانشکده مهندسی عمران دانشگاه تهران
و عضو هیات‌مدیره انجمن آب و فاضلاب ایران

عمده شهرهای پرجمعیت کشور ما در مناطقی قرار دارند که محدودیت جدی منابع آب وجود دارد و منابع آنها رو به تحلیل هستند و پاسخگوی نیازهای روزافزون جمعیت رو به رشد آنها نیستند و از طرفی اگر هزینه‌های بالای تصفیه آب شرب را برای رساندن به کیفیت مطلوب و استاندارد مدنظر قرار دهیم، متوجه می‌شویم که هر قطره از آبی که در شبکه توزیع آب شهری وارد می‌شود از چه ارزش بالایی برخوردار است. ادامه روند فعلی تامین و توزیع آب در شهرهای بزرگی چون تهران به نابودی منابع آب به‌خصوص منابع آب زیرزمینی در آینده نزدیک منجر خواهد شد که می‌تواند شرایطی بسیار بحرانی را برای این مناطق ایجاد کند و به نظر نمی‌رسد رویکردهای سابق مدیریت تامین آب با استفاده از روش‌هایی مانند انتقال آب بین‌حوضه‌ای بیش از این کارآمد باشند. بنابراین باید هرچه بیشتر بر کاهش تلفات و هدررفت در این بخش تاکید شود.

در مجموع شبکه‌های آبرسانی برای دوره طرح حدود ۳۰ سال در ایران طراحی می‌شوند، ولی با توجه به اینکه این شبکه‌ها مدفون هستند و تغییر و تعویض آنها مستلزم هزینه و مشکلات بسیار است، در طول زمان و به فراخور اصلاحات و توسعه در شبکه برای پاسخ به نیازهای جدید، ایجاد می‌شود، از این‌رو قاعدتاً شبکه در طول دوره طرح باید پاسخگوی نیازهای مربوطه باشد. در برخی شهرهای دنیا عمر لوله‌های شبکه توزیع آب به بیش از ۱۰۰ سال می‌رسد. اما نکته‌ای که وجود دارد این است که به دلایل مختلف مانند مشکلات ناشی از تولید لوله، فرآیند حمل‌ونقل و جای‌گذاری لوله‌ها و اتصالات و نیز شرایط بهره‌برداری از شبکه‌های توزیع آب بخش‌های مختلف امکان دارد دچار آسیب و مشکل شده و در آنها نشت یا شکستگی اتفاق بیفتد که به

هدررفت آب در ایران در بخش‌های مختلف مصرف‌کننده آب به شکل‌های مختلف مشاهده می‌شود. در بخش کشاورزی که مصرف‌کننده عمده منابع آب کشور است، میزان هدررفت بسیار بالاست و در اغلب موارد حتی ۴۰ درصد از آب تامین‌شده نیز در نهایت به مصرف محصولات کشاورزی نمی‌رسد. در طول مسیر انتقال آب از محل تامین تا محل مصرف به دلیل نامناسب بودن شرایط کانال‌های آبیاری و همین‌طور روش‌های نامناسب آبیاری بخش قابل‌توجهی از آب تلف می‌شود که بخشی از آن در قالب تبخیر بوده و بخشی نیز به منابع آب زیرزمینی یا سطحی مجدداً برمی‌گردد. در بخش شرب نیز متأسفانه هدررفت واقعی آب در شبکه‌های توزیع آب قابل‌توجه بوده و حتی در برخی موارد به حدود ۳۰ درصد نیز نزدیک می‌شود که رقم بسیار بالایی است. حتی آب برداشتی از سوی مشترکان نیز در بسیاری موارد عملاً مورد استفاده مطلوب قرار نگرفته و بخش قابل‌توجهی از آن به دلیل فشار بالای آب یا عدم استفاده درست هدر می‌رود. در بخش صنعت نیز به دلیل به‌روز نبودن فرآیندهای صنعتی و فرسودگی یا مناسب نبودن زیرساخت‌های تولید مورد استفاده، مصرف آب بالا بوده و عملاً از منابع آب تامین‌شده به شکل مطلوب استفاده نمی‌شود. در مجموع به‌رغم محدودیت‌های جدی در دسترسی به منابع آب و تنش آبی موجود در کشور میزان هدررفت بسیار بالاست و از آب تامین‌شده به شکل مناسب استفاده نمی‌شود.



متداول است که به دلیل بهر روز نبودن این سامانه‌ها بارها نیز تکرار می‌شوند. مطالبه‌گری اجتماعی نیز در این امر می‌تواند بسیار مهم باشد. به‌طور متوسط در سطح کشور، با توجه به اطلاعات ارائه‌شده از سوی شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، می‌توان عددی در حدود ۱۵ درصد را برای تلفات واقعی در شبکه‌های انتقال و توزیع آب کشور ارائه داد که حجمی کمی کمتر از حجم سد زاینده‌رود را در یک سال در برمی‌گیرد که حتی اگر فرض بر صحت و درستی کامل این اعداد باشد حجم بسیار زیادی است

البته باید توجه داشت که تلفات ظاهری شبکه‌های توزیع آب نیز عددی در همین حدود است. تلفات ظاهری به بخشی از آب تامین‌شده اطلاق می‌شود که مصرف می‌شود، ولی هزینه‌ای بابت آن دریافت نمی‌شود و شامل مواردی مانند برداشت‌های غیرمجاز از شبکه توزیع آب و خطاهای اندازه‌گیری و ثبت اطلاعات است. تلفات ظاهری در نهایت مصرف شده است و به نیازی پاسخگو بوده است ولی چون هزینه‌ای بابت آن از سوی شرکت‌های آب و فاضلاب دریافت نمی‌شود می‌تواند خسارت‌های قابل‌توجهی برای تامین‌کننده آب داشته باشد که لازم است مدیریت و کاهش آن مدنظر قرار گیرد

البته در برخی شهرها و به‌خصوص روستاها مقادیر گزارش‌شده تلفات اعدادی به‌مراتب بالاتر از این ارقام هستند. در سال‌های اخیر تلاش شده است در جهت کاهش تلفات ظاهری و واقعی که در مجموع چیزی در حدود ۳۰ درصد کل آب تامین‌شده را دربر می‌گیرد، در نقاط مختلف کشور گام‌هایی برداشته شود، ولی به نظر فعالیت‌های صورت‌گرفته بسیار محدود و در حد مطالعات موردی در بخش‌های کوچکی از شبکه‌های توزیع آب بوده است که مطمئناً جوابگوی نیاز جدی در این حوزه نیست. در طراحی‌های فعلی شبکه توزیع آب مقداری در حدود ۱۵ درصد برای تلفات فیزیکی در نظر گرفته می‌شود که عدد بسیار بالایی است و نشان از آن دارد که عزم جدی برای ارتقای وضعیت موجود وجود ندارد و برنامه‌ریزی بر اساس ساختارها و زیرساخت‌های موجود است

هدررفت آب و آسیب شبکه منجر شده و در برخی مواقع حتی موجب قطعی در روند تامین آب شود. این دست مسائل امری معمول بوده و در هر نقطه‌ای از دنیا احتمال رخ دادن آنها وجود دارد. در مورد وضعیت دقیق شبکه‌ها در ایران اطلاعات دقیقی موجود نیست، ولی به نظر می‌رسد تناوب و تعداد شکست‌ها قابل‌توجه باشد که در نتیجه نیاز به اصلاحات و تعمیرات در طول عمر مفید شبکه‌ها قابل‌توجه است و البته می‌تواند هزینه‌های بسیاری را به جهت اتلاف آب و نیز خدمت‌رسانی به مشترکان و هزینه‌های بازسازی و تعمیرات داشته باشد

در سال‌های اخیر تلاش‌هایی برای ارتقای شبکه‌های آبرسانی کشور و کاهش مشکلات موجود به‌ویژه مباحث مرتبط با هدررفت آب شده است مانند اعمال مدیریت فشار در شبکه‌ها و عملیات نشت‌یابی به منظور کاهش هدررفت واقعی شبکه‌های توزیع آب و نیز تلاش برای کاهش هدررفت ظاهری (آبی که مصرف می‌شود ولی اندازه‌گیری نمی‌شود) با فعالیت‌های مرتبط، ولی به نظر می‌رسد هنوز در این مسیر راه درازی پیش‌رو است. ارتقای سیستم‌های جمع‌آوری اطلاعات کمی و کیفی و هوشمندسازی شبکه‌های توزیع آب از نکات بسیار مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. نخستین گام برای ارتقای هر سیستم و بهبود عملکرد آن داشتن اطلاعات گسترده از وضعیت سیستم آنهاست تا بتوان وضعیت سیستم را تحلیل کرده و مشکلات را شناسایی کرد و متناسب با آنها راهکارهای مناسب ارائه داد که این مهم به نظر همواره مورد غفلت بوده است و در دسترسی به اطلاعات به‌ویژه برای بازه‌های چندساله مشکلات جدی وجود دارد. همچنین هوشمندسازی شبکه‌ها به منظور پاسخ بهنگام به تغییرات مشاهده‌شده در شبکه در ارتقای عملکرد و اطمینان‌پذیری این شبکه‌ها یک گام اساسی است. به نظر می‌رسد اولین محدودیت موجود در راستای به‌روز کردن شبکه‌های توزیع آب محدودیت‌های بودجه باشد، ولی به نظر نکته اصلی این است که هنوز مسئولان به باور اینکه نیاز است تا در وضعیت موجود تغییرات اساسی ایجاد کرد نرسیده‌اند، یا تمایلی به اعمال تغییرات بنا به برخی دلایل ندارند و بیشتر توجهشان معطوف به رفع چالش‌های



به سمت پایداری

قانون گذاری چگونه می تواند به بهبود زیر ساخت تاسیسات کمک کند؟

وضعیت صنعت تاسیسات از یک طرف و ساختمان انرژی ایران از طرف دیگر رابطه معناداری با هم دارند. از طرفی بخش مهمی از ناترازی موجود در حوزه انرژی به زیرساخت ها و وضعیت نامطلوب تاسیسات آب، برق و... در کشور بازمی گردد. چراکه هدررفت آب و انرژی بر اثر فقدان سیستم تاسیسات مناسب یکی از عوامل اصلی بروز ناترازی در ایران است. ناترازی انرژی در کشور، به دلایل مختلفی از جمله وابستگی به سوخت های فسیلی، ضعف در تنوع بخشی به سبد انرژی و مدیریت ناکارآمد مصرف، به یک بحران تبدیل شده است. این ناترازی ها علاوه بر ایجاد مشکلات جدی برای خانواده ها در فصل های سرد، به تولید ملی و اشتغال نیز آسیب وارد کرده اند.



محمد بهرامی سیف آباد

نایب رئیس کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی

سوخت های تولیدی و آموزش فرهنگ مصرف بهینه، می توانند تاثیر قابل توجهی در کاهش مصرف انرژی داشته باشند. یکی دیگر از مشکلات صنعت تاسیسات، بی ثباتی اقتصاد کلان است. نوسانات ارزی، تحریم های بین المللی و تورم بالا باعث افزایش هزینه های تامین تجهیزات و کاهش توان مالی پیمانکاران شده است. این مسائل، بسیاری از پروژه های تعمیر و نگهداری تاسیسات را با رکود مواجه کرده است

سرمایه گذاری در انرژی های تجدیدپذیر برای غلبه بر ناترازی ضروری است. دنیا به سمت استفاده از انرژی های پاک حرکت می کند، چراکه در آینده ارزش افزوده منابع زیرزمینی ما به اندازه امروز نخواهد بود. بنابراین، سرمایه گذاری در توسعه انرژی های بادی، خورشیدی و هسته ای باید در اولویت قرار گیرد

ارتقای بهره وری در صنایع و کشاورزی نیز باید در دستور کار وزارتخانه هایی مانند نیرو و کشاورزی قرار گیرد. بخش کشاورزی به عنوان یکی از بزرگترین مصرف کنندگان انرژی، نیازمند اصلاح روش های آبیاری و نوسازی تجهیزات است

برای رفع این مشکلات نیازمند اقدامات بنیادین مانند افزایش سرمایه گذاری در بخش انرژی های تجدیدپذیر، ارتقای کیفیت سوخت های تولیدی، و کاهش هدررفت انرژی در صنایع و نیروگاه ها هستیم. مدیریت مصرف و بهینه سازی آن، راهکارهایی کوتاه مدت و موثر برای عبور از این بحران هستند، اما برای حل بلندمدت مشکلات باید سیاست های کلان تری اتخاذ شود. نباید از اهمیت جذب سرمایه گذاری خارجی و استفاده بهتر از ظرفیت های داخلی غافل شد

صنعت تاسیسات و انرژی ایران به عنوان یکی از پایه های اصلی توسعه اقتصادی و رفاه اجتماعی، در سال های اخیر با چالش های متعددی روبه رو بوده است. اگرچه پیشینه تاریخی این صنعت در ایران پیشینه ای قابل اعتناست، اما اکنون تحت تاثیر عوامل متعددی از جمله تحریم و سوءمدیریت داخلی وضعیت نیازمند بازنگری و دقت در برنامه ریزی، قانون گذاری و سیاست گذاری است

بنگاه های نخستین صنعت تاسیسات در ایران به دهه های ابتدایی قرن چهاردهم شمسی بازمی گردد. تاسیس سازمان هایی مانند اداره برق تهران در دهه ۱۳۲۰ و توسعه زیرساخت های نفت و گاز در دهه های ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰، پایه های اصلی این صنعت را شکل داد. با این حال، در دهه های اخیر، فرسودگی زیرساخت ها و کاهش سرمایه گذاری، چالش های بزرگی به همراه داشته است

ناترازی انرژی یکی از مهم ترین بحران های صنعت تاسیسات در ایران است. ایران با وجود داشتن ذخایر غنی نفت و گاز، به دلیل مدیریت نادرست، ضعف در تنوع بخشی به سبد انرژی و وابستگی بیش از حد به سوخت های فسیلی، با مشکلات اساسی در تامین انرژی روبه رو است. تنها ۲۵ درصد از گاز تولیدی کشور در مسیر تولید تا توزیع هدر می رود و این رقم به وضوح بیانگر ضعف در بهینه سازی مصرف انرژی است

مدیریت مصرف انرژی و کاهش هدررفت آن در بخش های مختلف از جمله صنعت، کشاورزی و ساختمان، از جمله راهکارهایی است که می توان برشمرد. اصلاح قیمت گذاری انرژی، ارتقای کیفیت



ایجاد و اصلاح قوانین در حوزه مدیریت مصرف انرژی و آب، مانند اجباری کردن استانداردهای بهره‌وری انرژی برای ساختمان‌ها و صنایع، می‌تواند

به کاهش هدررفت منابع و بهره‌برداری بهینه از زیرساخت‌های موجود کمک کند. مجلس می‌تواند قوانین حمایتی برای توسعه و بومی‌سازی فناوری‌های مرتبط با تولید، انتقال و توزیع آب و برق تصویب کند

ایجاد صندوق‌های تحقیق و توسعه برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در این زمینه، یکی از اقدامات اثرگذار است.

ایجاد چهارچوب‌های قانونی برای شفافیت بیشتر در قراردادهای نظارت بر اجرای پروژه‌های تاسیساتی، می‌تواند از تاخیرها و افزایش هزینه‌های غیرضروری جلوگیری کند. مجلس می‌تواند کمیسیون‌های نظارتی تشکیل دهد و بر حسن اجرای پروژه‌ها نظارت کند

مجلس با تصویب قوانینی که شرایط شراکت بخش خصوصی و دولت را تسهیل کند، می‌تواند نقش این بخش را در توسعه زیرساخت‌ها افزایش دهد. تنظیم قراردادهای منصفانه و شفاف برای این مشارکت‌ها، یکی از راهکارهای ضروری است

با توجه به کمبود منابع آب در ایران، مجلس می‌تواند قوانینی برای مدیریت پایدار این منابع تصویب کند، از جمله جلوگیری از برداشت‌های غیرمجاز، اصلاح شیوه‌های کشاورزی و بازچرخانی آب در صنایع. تصویب قوانینی که عدالت در دسترسی به زیرساخت‌های آب و برق را تضمین کند، از جمله در مناطق محروم و دورافتاده، می‌تواند به توسعه متوازن کشور کمک کند

با تدوین قوانین مشخص برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و استفاده از وام‌های بین‌المللی، می‌توان منابع مالی بیشتری برای بازسازی زیرساخت‌ها فراهم کرد. مجلس شورای اسلامی با استفاده از ظرفیت قانون‌گذاری خود می‌تواند نقش مهمی در رفع مشکلات زیرساخت‌های فرسوده صنعت تاسیسات ایفا کند

این امر نیازمند همگرایی میان نمایندگان، نهادهای دولتی و بخش خصوصی است تا از بحران‌های موجود عبور کرده و زیرساخت‌های کشور به سمت پایداری و توسعه پیش بروند

در صنایع نیز استفاده از فناوری‌های نوین می‌تواند بهره‌وری انرژی را به‌طور چشمگیری افزایش دهد. بهینه‌سازی مصرف در ساختمان‌ها از دیگر روش‌ها برای بهبود وضع ناترازی به عنوان روش‌های عمل‌گرایانه است. عایق‌بندی مناسب، استفاده از پنل‌های خورشیدی و به‌کارگیری سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی با بهره‌وری بالا، می‌توانند مصرف انرژی در بخش ساختمان را کاهش دهند. شفافیت در قراردادهای و پرداخت‌ها در مرحله اجرا نیز باید مورد تاکید و توجه باشد. حمایت از شرکت‌های پیمانکاری از طریق تسهیل شرایط مالی و شفافیت در فرآیندها، می‌تواند مشارکت بخش خصوصی را تقویت کند و زمینه‌ساز رشد صنعت تاسیسات شود

من بر این باور هستم که ایران با برنامه‌ریزی صحیح و استفاده از ظرفیت‌های داخلی و بین‌المللی، می‌تواند از بحران‌های کنونی عبور کند. همکاری دولت با بخش خصوصی، جذب سرمایه‌گذاران خارجی و اصلاح ساختارهای مدیریتی، راه‌حلی هستند که می‌توانند به تحقق این هدف کمک کنند. صنعت تاسیسات و انرژی ایران درحالی‌که با چالش‌های جدی دست به‌گریبان است، از پتانسیل‌های قابل‌توجهی نیز برای رشد و توسعه برخوردار است. با اعمال سیاست‌های صحیح و مدیریت بهینه، می‌توان این صنعت را به ابزاری کارآمد برای افزایش رفاه اجتماعی و تقویت اقتصاد ملی تبدیل کرد.

نباید از ظرفیت قانون‌گذاری در مجلس برای مدیریت وضعیت فعلی غافل ماند. چراکه قانون‌گذاری می‌تواند از چند طریق به بهبود زیرساخت‌های فرسوده در تاسیسات آب، برق و سایر بخش‌های مرتبط کمک کند. این اقدامات شامل حوزه‌های مختلف مالی، مدیریتی، فنی و نظارتی می‌شود

مجلس می‌تواند با تصویب قوانین بودجه‌ای و تامین اعتبار برای پروژه‌های نوسازی زیرساخت‌های آب و برق، از این حوزه حمایت کند. تخصیص منابع مشخص برای بازسازی شبکه‌های فرسوده و توسعه فناوری‌های جدید می‌تواند به نیازهای زیرساختی کشور پاسخ دهد. همچنین، تصویب مشوق‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این بخش‌ها نیز موثر است



زمین سوخته

وضعیت مصرف انرژی در بخش های کشاورزی و صنایع چگونه است؟

علیرضا کیانی راد / محقق اقتصاد کشاورزی

مترمکعب گاز و ۶۱ میلیارد کیلووات ساعت برق سالانه مصرف می شود که از این حجم، ۱۱ میلیارد مترمکعب گاز و ۲۱/۵ میلیارد مترمکعب برق هدر می رود، که باز هم به قیمت جهانی نزدیک به چهار میلیارد دلار خواهد بود. ترکیب اتلاف در هر یک از صنایع در بخش های مختلف متفاوت است. به عنوان مثال در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی در سال ۱۴۰۰ به میزان ۲۸ میلیارد مترمکعب گاز و ۱۹ میلیارد کیلووات ساعت برق مصرف شده است که بر اساس ۲۸ درصد اتلاف، ۵/۵ میلیارد مترمکعب گاز و ۷/۸ میلیارد کیلووات ساعت برق از دست رفته است. بررسی دلایل اتلاف نشان می دهد انرژی از ورود به صنعت تا تبدیل دچار هدررفت می شود. به عنوان مثال در صنعت فوق الذکر از اتلاف ۲۸ درصدی انرژی، ۲۳ درصد آن در بخش دیگ های بخار، ۲۵ درصد در توزیع، ۴۲ درصد در تبدیل و ۱۰ درصد در موتورها بوده است. امری که به وضوح نشان می دهد سهم تاسیسات و تجهیزات در این اتلاف تا چه میزان جدی بوده است. یا در صنعت آهن و فولاد ۱۰/۵ میلیارد مترمکعب گاز و ۲۹ میلیارد کیلووات ساعت برق مصرف شده است که بر اساس ۲۳ درصد اتلاف، ۲/۴ میلیارد مترمکعب گاز و ۶/۷ میلیارد کیلووات ساعت برق از دست رفته است. در این صنعت از اتلاف ۲۳ درصدی انرژی، ۵۶ درصد آن در تبدیل انرژی، ۲۲ درصد در موتورها، ۱۷ درصد در توزیع و ۵ درصد در دیگ های بخار بوده است. در بخش کشاورزی نیز این اتلاف وجود دارد. اما اتلاف بزرگ و قابل توجه مربوط به بخش آب است. به نحوی که این هدررفت ۵۵ تا ۶۵ درصدی آب به قدری قابل توجه و نگران کننده است که عدم توجه جدی به آن بحران فعلی را نیز به مراتب عمیق تر خواهد کرد. عدم تعادل میان عرضه و تقاضای آب به همراه این اتلاف عظیم در منابع نارتازی را در منابع آب ایجاد کرده که اثرات سوء آن بسیار شدیدتر و پرهزینه تر از سایر نارتازی ها خواهد بود. پدیده های ثانویه کاهش امنیت غذایی، مهاجرت های اقلیمی، فرونشست زمین و... همه در اثر تعمیق نارتازی آب شکل خواهند گرفت.

در مجموع گذر از این شرایط و بهبود وضعیت فعلی و همچنین ایجاد تغییرات اساسی در بلندمدت نیازمند اتخاذ تصمیم های کارشناسانه کلان است. علاوه بر اینکه در کوتاه مدت می بایست بهینه ترین تصمیم ها با مشارکت مردم گرفته شود، برای تغییرات بنیادی و حل ریشه ای این مسائل باید دولت با مشارکت بخش خصوصی به چاره اندیشی در این مورد بپردازد. گام نخست در این مسیر اقتصادی کردن انرژی و تبدیل انرژی از کالای سیاسی به کالای اقتصادی است. در چنین شرایطی است که بخش خصوصی مایل به همکاری و مشارکت با دولت خواهد بود. در واقع مانند تجربه سایر کشورها با اقتصادی سازی انرژی می توان در قالب قراردادهای مشارکت عمومی-خصوصی (PPP) (public private partnership) زمینه حل این مسائل را فراهم کرد.



آنچه امروزه به عنوان نارتازی انرژی از آن یاد می شود نتیجه و برون داد مدیریت عرضه و تقاضای انرژی در کشور است. در واقع سیاست گذار با هدف کنترل و مدیریت انرژی در طی چند دهه اخیر، امروز به نقطه مقابل آنچه می خواست رسیده است. اصولاً در اقتصادهای کنترل گرا نتایج عملکردها در اکثر موارد در نقطه مقابل هدف اولیه رخ می دهد. این موضوع نه امری غیرقابل پیش بینی و جدید، بلکه امری پرتکرار و دارای شواهد بسیار در بسیاری از کشورهای با اقتصاد دستوری در جهان است. در کشور ما نیز این موضوع کم موارد مشابه ندارد. نتیجه کنترل قیمت ارز، قیمت مسکن، قیمت سکه، کاهش مصرف انرژی و... دقیقاً در نقطه مقابل خود اتفاق افتاده است. پس در وهله نخست باید حکمرانی اقتصادی و سیاست گذاری معیوب آن را عامل اصلی شرایط موجود دانست و سپس نسبت به تغییر وضعیت آن تصمیم گیری کلان و اساسی کرد. در مجموع در حال حاضر منابع طبیعی، منابع انسانی، سرمایه و هر آنچه به این عوامل تولید وابسته است در سطوح مختلف و با شدت و ضعفی متفاوت با نارتازی مواجه است. اما در این میان حادث ترین نوع این نارتازی کشور که مورد توجه و حساسیت جدی قرار گرفته و در اشکال و ابعاد مختلف خود را نشان داده است نارتازی در بخش انرژی است. نارتازی هزینه ها که به دلیل تفاوت قیمت تمام شده انرژی با قیمت فروش آن به مصرف کننده سیر تصاعدی طی می کند. تقاضا و مصرف فزاینده انرژی از یک سو و ضعف در افزایش عرضه به دلایل مختلف از جمله ضعف های زیرساختی و تکنولوژیک از سوی دیگر باعث شده است این شکاف میان عرضه و تقاضا روزه روز افزایش یافته و شدیدتر شود. امری که سیاست گذار آن را در معضل تولید، تامین و واردات انرژی و مردم و تولیدکننده ها در قطعی برق و گاز و دشواری تامین انرژی مورد نیاز می بینند. به موازات آنکه صحبت از نارتازی می شود چه در عرضه و چه در تقاضا بحث اتلاف انرژی به طور جدی مطرح می شود. از نگاه طرف عرضه کننده انرژی، مصرف کننده داخلی (چه در مصرف نهایی و چه در مصرف واسطه ای) به دلیل ارزانی انرژی تمایلی به کاهش مصرف و جلوگیری از اتلاف آن ندارد و از نگاه طرف تقاضا، تامین کننده انرژی به دلیل فرسودگی زیرساختی و تجهیزات، بخش زیادی از انرژی را هدر می دهد که اگر این اتلاف را برطرف کند نیازی به کاهش مصرف او نیست. امری که هر دو وجه آن درست بوده و چه مصرف کننده و چه عرضه کننده انرژی در این اتلاف سهیم هستند. اما این اتلاف چگونه است و سهم هر یک چه میزان است؟ به دلیل آنچه بیان شد هیچ بخشی را نمی توان یافت که مصرف کننده باشد و اتلاف قابل ملاحظه ای از انرژی نداشته باشد. مصرف انرژی در ساختمان (خانگی، تجاری و اداری)، صنعت و کشاورزی به شکل قابل توجهی غیربهرینه و با حداکثر اتلاف است. بررسی ها نشان می دهد در بخش ساختمان ۴۰ درصد اتلاف انرژی وجود دارد که این اتلاف برابر با ۴۸ میلیارد مترمکعب گاز و ۴۲ میلیارد کیلووات ساعت برق است؛ اتلاف قابل ملاحظه ای که بر مبنای قیمت جهانی انرژی مجموعاً بیش از ۹ میلیارد دلار ارزش دارد. در بخش صنعت اما این اتلاف متناسب با نوع صنعت متفاوت است. اتلاف انرژی در مهم ترین صنایع ایران به این شکل بوده که در صنعت فولاد و آهن ۲۳ درصد، معدن ۴۲ درصد، سیمان ۲۸ درصد، نفت، گاز و پتروشیمی ۲۸ درصد و صنایع غذایی ۳۵ درصد بوده است. درصدهای بالای اتلاف نشان دهنده هدررفت قابل توجهی از انرژی است. مجموعاً در این صنایع نزدیک به ۵۵ میلیارد

دامن زدن به ناترازی

بنگاه‌های تاسیساتی چه چالش‌هایی برای تامین مالی دارند؟

علی صادقین / کارشناس اقتصادی

مرکزی به دنبال سیاست‌های انقباضی برای کنترل تورم است، می‌تواند ورود پول به بخش‌های مولد را سخت‌تر کند. در نتیجه، تامین مالی با نرخ بهره بالاتر و محدودیت‌های بیشتر مواجه خواهد بود.

دومین نکته این است که کسری بودجه دولت باعث می‌شود پروژه‌های عمرانی و طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای دچار چالش شود. دولت قادر نخواهد بود منابع کافی برای اجرای این پروژه‌ها فراهم کند، بنابراین حفظ وضعیت موجود نیز به‌ویژه در حوزه تامین انرژی، به شدت دشوار خواهد شد. در بخش گاز و برق احتمالاً با مشکلات جدی‌تری روبه‌رو خواهیم شد.

سومین نکته به تحریم‌ها و فشارهای خارجی اشاره دارد. با تشدید تحریم‌ها در دوران دولت جدید آمریکا و فشارهای احتمالی از سوی دولت ترامپ، حتی انگیزه سرمایه‌گذاری در بخش انرژی کاهش خواهد یافت. این وضعیت به‌ویژه با توجه به بدهی‌های انباشته دولت به بخش خصوصی و نیروگاه‌ها، ممکن است باعث کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری در این بخش‌ها شود. مطالبات گسترده‌ای که بخش خصوصی از دولت در این سال‌ها دارد، باعث می‌شود که ورود سرمایه به حوزه انرژی حتی سخت‌تر از قبل شود.

راهکارهای مقابله با بحران انرژی و ناترازی عرضه و تقاضا نکته چهارم این است که ادامه روند فعلی عرضه و تقاضا ممکن است کسری عرضه انرژی را تشدید کرده و به قطعی‌های گسترده‌تری در بخش‌های مختلف انرژی، از جمله گاز و فرآورده‌های نفتی منجر شود. این وضعیت می‌تواند بر تاسیسات مکانیکی انرژی تأثیر گذاشته و مشکلات قابل‌توجهی را برای تامین انرژی کشور ایجاد کند. حالا سوال اینجاست که راهکار چیست؟ اولین راهکار مطرح‌شده در این زمینه، تعدیل قیمت‌ها و رساندن آنها به ترازهای منطقه‌ای و بین‌المللی است.

این موضوع اخیراً نیز در صحبت‌های رئیس‌جمهور مطرح شد. هدف از این اقدام، آزادسازی نهادهای انرژی و جبران بخشی از نیاز به سرمایه‌گذاری در این بخش است. با این کار، منابع جدیدی برای تامین سرمایه و بهبود وضعیت انرژی کشور ایجاد خواهد شد.

دومین راهکار، استفاده از تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی برای جذب سرمایه‌گذاران بخش خصوصی است. این تسهیلات می‌تواند شامل قیمت‌های تضمینی برای خرید انرژی و تضمین‌های بازپرداخت مناسب باشد که بخش خصوصی را به سرمایه‌گذاری در حوزه‌های گاز و برق ترغیب کند. این تسهیلات می‌تواند در قالب اوراق و ابزارهای نوین تامین مالی ارائه شوند تا منابع لازم برای توسعه زیرساخت‌های انرژی، به‌ویژه در بخش برق و گاز، تامین شود.

راهکار دیگر، استفاده از فاینانس یا تامین مالی خارجی در صورت وجود فضای مناسب کسب‌وکار است. در این صورت، قراردادهای متقابل و پرداخت از محل خود پروژه‌ها می‌توانند به عنوان گزینه‌ای برای تامین مالی در نظر گرفته شوند. البته این مسیر با توجه به فشارهای تحریمی از سوی دولت ترامپ، ممکن است پیچیده‌تر شود و شرایط را برای جذب سرمایه خارجی دشوارتر کند.

به نظر می‌رسد که در شرایط فعلی، بهترین راهکار کوتاه‌مدت برای بهبود وضعیت انرژی کشور، تعدیل قیمت‌ها و آزادسازی قیمت‌ها، به‌ویژه در حوزه انرژی، همراه با هدفمندی یارانه‌ها باشد. این اقدامات می‌توانند به جبران مشکلات زیرساختی در بخش‌های گاز، برق و فرآورده‌های نفتی کمک کرده و تشکیل سرمایه در این حوزه‌ها را افزایش دهند.

اقتصاد ایران در سال‌های اخیر با چالش‌های فراوانی روبه‌رو بوده که موجب بروز ناترازی‌های جدی در بخش‌های مختلف، به ویژه زیرساخت‌ها و انرژی، شده است. در دهه ۹۰، اقتصاد کلان کشور تحت تأثیر رشد اقتصادی منفی در برخی از سال‌ها همچون ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ قرار گرفت. این رشد منفی اقتصادی باعث تضعیف توان تولیدی و ظرفیت‌سازی زیرساخت‌ها در کشور شد و به طور خاص در بخش انرژی، که به شدت وابسته به سرمایه‌گذاری و تشکیل زیرساخت‌هاست، تأثیرات زیادی گذاشت.

در این دوره، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص با چالش‌هایی روبه‌رو بود. نوسانات اقتصادی و افزایش استهلاک موجب شد در برخی سال‌ها، استهلاک بیشتر از میزان تشکیل سرمایه باشد. این وضعیت در نهایت به کاهش ظرفیت‌های تولیدی و ایجاد زیرساخت‌ها منجر شد. شوک‌های ارزی نیز بر این شرایط افزود و موجب شد کسری بودجه در کشور به سطحی بحرانی برسد. به جای تخصیص منابع مالی به پروژه‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی، پول‌ها بیشتر صرف هزینه‌های جاری کشور، نظیر حقوق و دستمزد و یارانه‌ها شد.

این مشکلات باعث شده که ناترازی انرژی در کشور به شدت افزایش یابد. در تابستان‌ها شاهد قطعی برق و در زمستان‌ها قطعی گاز هستیم که به خوبی نشان‌دهنده وضعیت بحرانی در این بخش است. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که اگر روند فعلی ادامه پیدا کند، تا سال‌های ۱۴۰۶ تا ۱۴۰۸ بخش‌هایی از ظرفیت گاز کشور دچار مشکل خواهد شد. کسری برق به حدود ۲۰ هزار مگاوات خواهد رسید. به علاوه، رشد استهلاک در نیروگاه‌ها و تاسیسات برق افزایش پیدا خواهد کرد و تامین انرژی برای نیروگاه‌ها با مشکلات بیشتری روبه‌رو می‌شود.

از دیگر عوامل اثرگذار در این بحران، تحریم‌ها و مسائل سیاسی است. به‌ویژه در صورت آغاز دوره جدید دولت آمریکا تحت ریاست جمهوری دونالد ترامپ، شرایط برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی و جبران استهلاک در بخش انرژی بدتر خواهد شد. در کنار این مسائل، افت رشد اقتصادی، کاهش فروش نفت و جهش‌های ارزی بزرگ، کسری بودجه گسترده و افزایش نقدینگی و تورم باعث شده که شرکت‌ها نتوانند به اندازه کافی در بخش انرژی سرمایه‌گذاری کنند و تشکیل سرمایه لازم برای توسعه و بهبود زیرساخت‌ها را انجام دهند. در نهایت، تمامی این مشکلات به ناترازی شدید در بخش انرژی دامن زده و تهدیدی جدی برای آینده اقتصادی و توسعه پایدار کشور ایجاد کرده است. نیاز به تغییرات ساختاری و سرمایه‌گذاری‌های جدی در این بخش بیش‌ازپیش احساس می‌شود تا از این بحران‌ها عبور کنیم.

چالش‌های تامین مالی و کسری بودجه در شرایط اقتصادی فعلی اگر روند فعلی اقتصادی ادامه پیدا کند، به نظر می‌رسد که تا زمان دستیابی به برجام جدید یا توافق‌های مشابه، کسری بودجه دولت تشدید خواهد شد و تامین مالی برای دولت و بخش خصوصی، به‌ویژه در قالب سرمایه در گردش و زیرساخت‌های انرژی، با مشکلات جدی مواجه خواهد بود. این روند چند پیام مهم برای آینده اقتصاد دارد.

اولین نکته این است که تامین مالی برای بنگاه‌های بخش خصوصی نسبت به قبل سخت‌تر خواهد شد. سیستم بانکی با هزینه‌های بالاتر به بنگاه‌ها و شرکت‌ها تسهیلات خواهد داد و این موضوع به‌ویژه در شرایطی که بانک

اتمام منابع

سیاست‌های دولت و اندازه مصرف گاز در گفت‌وگو با هاشم اورعی

با وجود اینکه ایران سومین تولیدکننده گاز در جهان است، اما زمستان امسال هم با کمبود گاز مواجه هستیم. همزمان انگار راهکاری برای فائق آمدن بر این مسئله نیز وجود ندارد. گاز و برق و بنزین کم است. صف مصرف از تولید جلو زده و بعد از تمام شدن یک تابستان سخت، حالا کشور دوباره گرفتار زمستان سخت شده است؛ زمستانی که به گفته سخنگوی دولت، مردم متحمل خاموشی می‌شوند تا دولت مجبور به مازوت‌سوزی نشود.



پتروشیمی‌ها در تامین خوراک دچار مشکل جدی می‌شوند و کشور حتی توان سوزاندن مازوت برای تامین خوراک صنایع یا روشن نگه داشتن چراغ بخش خانگی را ندارد. مصرف بالای گاز خانگی نیز در ایران رکودی بی‌سابقه رقم زده است، به گونه‌ای که در ایران معادل هفت میلیون بشکه در روز گاز مصرف می‌کنیم. به همین دلیل هم باید اذعان کرد بحران انرژی در ایران در یک شب ایجاد نشده و بخشی از آن به نداشتن برنامه بلندمدت مدون، سیاست مصرف و تامین انرژی باز می‌گردد. طی چهار دهه گذشته متوسط مصرف بنزین در کشور از روزی ۱۲ هزار لیتر به ۱۲ میلیون لیتر رسیده است، مصرف برق سالانه کشور از هفت هزار مگاوات به ۷۴ هزار مگاوات افزایش یافته و میزان مصرف گاز کشور از ۲۰ میلیون مترمکعب در روز به ۸۰ میلیون مترمکعب رسیده است. در این میان موضوع مهم این است که این میزان افزایش مصرف انرژی با جمعیت و تولید ناخالص ملی کشور همخوانی ندارد. اگر نگاهی به آمار خاموشی‌ها و کسری‌ها در طی سال‌های گذشته بیندازید متوجه می‌شویم که هر سال این عدد در حال افزایش است، یعنی متناسب با افزایش مصرف نتوانستیم انرژی تامین کنیم، بنابراین ساعت‌های خاموشی‌ها رو به افزایش گذاشته است.

به نظر شما وضعیت گاز در کشور امسال به چه شکل است؟

بسیاری از برنامه‌هایی که تاکنون عنوان شده متأسفانه فقط بر روی کاغذ بوده و ثمری نداشته و متأسفانه دولت طی سال‌های گذشته تولید برق را به گاز گره زده و حالا که با کمبود گاز مواجه شده است تازه دریافته که اشتباه برنامه‌ریزی کرده و باید از مصرف صرف سوخت‌های فسیلی فاصله می‌گرفته است. مصرف انرژی در کشور سالانه چند درصد افزایش پیدا می‌کند و ارزش انرژی مصرفی سالانه کشور معادل حدود یک‌سوم ارزش تولید ناخالص سالانه کشور است. با این شرایط، هر سال وضعیت انرژی و کمبود گاز و نفت در کشور بدتر از سال قبل خواهد بود و حالا کشور به جایی رسیده که با ابرچالش مواجه می‌شود. این در حالی است که کشوری که ۹ درصد ذخایر نفت و ۱۷ درصد ذخایر گاز جهان را دارد به واردکننده انرژی تبدیل شده است. متأسفانه مصرف گاز در بخش خانگی کنترل نمی‌شود و دولت هم نظارت بر این موضوع را رها کرده است. وقتی قیمت گاز خانگی و تجاری نسبت به قیمت واقعی صادراتی کمتر است و بیش از ۹۰ درصد آن یارانه‌ای است و دولت آن را پرداخت می‌کند، کاملاً طبیعی است که مصرف

براساس گزارش‌های رسمی وزارت نفت در بخش گاز، میانگین تولید گاز کشور در نیمه اول سال حدود ۷۱۵ میلیون مترمکعب در روز است؛ این در حالی است که میزان گاز مصرفی بخش خانگی در فصول سرد سال گذشته، حدود ۵۳۷ میلیون مترمکعب در روز بوده است و بنا بر تجربه، این میزان برای امسال حتماً افزایش خواهد یافت، زیرا گازرسانی به شهرها و روستاها هر سال افزایش می‌یابد.

اگر میزان مصرف گاز پتروشیمی‌ها و سایر صنایع را در نظر بگیریم و صرفاً ارقام تقریبی اعلام‌شده برای گاز مصرفی نیروگاه به میزان ۲۵۶ میلیون مترمکعب در روز در شش ماه اول سال را بررسی کنیم، متوجه می‌شویم که کشور با کسری جدی گاز مواجه است. این گواه‌ها و شواهد دلیل نگرانی کارشناسان را توضیح می‌دهد. کشور با کمبود و بحران حامل‌های انرژی به‌خصوص گاز مواجه است و نباید این بحران را با اطلاق واژه ناترازی تقلیل داد. دولت جدید نیز همین گزاره را قبول کرده است؛ اخیراً معاون وزیر نفت در امور گاز صادقانه اعلام کرد که دیگر بحث ما، ناترازی نیست و اکنون کمبود گاز داریم. حال پرسش اینجاست که آیا سیاست‌های وزارت نفت و دولت به بهینه‌سازی مصرف گاز و صرفه‌جویی در مصرف منجر شده است؟

هاشم اورعی، استادتمام دانشگاه صنعتی شریف و کارشناس انرژی، معتقد است، با وجود آنکه ایران کشور با منابع انرژی بسیار است، اما در وضعیت خطرناکی قرار گرفته و در همه ابعاد انرژی، کمبود و ناترازی جدی دارد.

به نظر شما وضعیت گاز در کشور امسال به چه شکل است؟

اینکه ما به دلیل کمبود گاز به روش‌های قبلی انرژی تولید کنیم، اشتباه است. زمستان پارسال از مازوت استفاده کردیم و بسیاری از شهرها با مشکل مواجه شدند. این مشکل در سال‌های پیش چنان جدی شده بود که در برخی از شهرها، دادستان فرمان بسته شدن نیروگاه‌هایی را که مازوت می‌سوزاندند داد و بسیاری از شهروندان به دلیل آلودگی جان دادند. گاز نیست و احتمالاً منابع مازوت هم محدود شده باشد. استفاده از گازوئیل هم به دلایل اقتصادی منطقی نیست. اگر از گازوئیل برای تولید برق مصرف کنیم، هر کیلووات برق، حدود سه هزار تومان تمام می‌شود و وزارت نیرو مجبور است با توجه به وضعیت معیشت مردم، این انرژی را با قیمت بسیار پایین‌تر به مشترکان بفروشد. به جز این موضوع، اصلاً کشور دچار کمبود گازوئیل هم هست. درست است که ما منابع گازی زیادی داریم، اما این منابع در دسترس ما نیستند و ما نه تنها بودجه کافی نداریم، بلکه حتی نمی‌توانیم سرمایه‌گذار خارجی جذب کنیم. شرکت‌های بزرگی که سرمایه کافی و دانش استخراج گاز دارند هم به دلیل تحریم‌ها، از ایران رفته‌اند و حالا کشور حتی در استخراج گاز مشکل دارد. اقتصاد انرژی در کشور ما به هم ریخته است و مجبوریم حدود ۹۰ درصد یارانه به انرژی اختصاص دهیم، برای همین هم برنامه‌ریزی برای دولت سخت می‌شود. کشور هر سال حدود ۱۵ درصد افزایش مصرف داشته است، اما این افزایش مصرف موجب پیشرفت اقتصاد کشور نشده و به دلیل عدم سرمایه‌گذاری و عدم اکتشاف منابع جدید، تقاضای کشور از مقدار عرضه بیشتر شده است. متأسفانه بحران انرژی در ایران به مرحله بغرنجی رسیده است، چون با سرد شدن هوا و افزایش مصرف گاز خانگی،

ظرفیت نصب شده تجدیدپذیر ما هزار و ۳۰۰ مگاوات است. در تیرماه سال جاری بنا به اعلام توانیر، سهم انرژی تجدیدپذیر از کل برق مصرفی کشور تنها ۶/۰ درصد بود. در نتیجه طبق آمار، ما چیزی به نام انرژی تجدیدپذیر نداریم و توجه به این نوع انرژی یک شعار تبلیغاتی برای دولت‌های قبلی بوده است.

عملکرد دولت چهاردهم برای حل مسئله کمبود گاز را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

متأسفانه وزیر دولت چهاردهم اشتباه وزیر دولت سیزدهم، برنامه ششم، پنجم، و شورای عالی انرژی و مصوبه‌های آن را تکرار می‌کند. وزیر نیروی دولت چهاردهم دقیقاً مثل دولت سیزدهم در مجلس برای گرفتن رای اعتماد گفت که ۱۲ هزار مگاوات به ظرفیت‌های تجدیدپذیر اضافه خواهد کرد. چندی بعد اعلام کرد تا پایان سال ۵۰۰ مگاوات به نیروگاه‌ها اضافه می‌کند. ما باید به خاطر داشته باشیم که در همه اینها تنها دو هزار مگاوات برق تجدیدپذیر تولید کردیم. فرض کنید عدد ۵۰۰ درست باشد؛ اما ایشان اضافه می‌کنند که تا پیک بار سال آینده که معمولاً در نیمه دوم اردیبهشت شروع می‌شود سه هزار و ۵۰۰ مگاوات ظرفیت به تجدیدپذیرها اضافه می‌کند. اینجا یک سوال به ذهن متبادر می‌شود و آن هم این است که اگر تا آخر سال بخواهیم ۵۰۰ مگاوات به ظرفیت خود اضافه کنیم، چطور این اقدام را انجام خواهیم داد؟ ما در طول ۲۵ سال گذشته، هزار و ۲۰۰ مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر ایجاد کردیم. شواهد نشان می‌دهد هیچ تغییری در برنامه سیاست‌ها نیست.

در بر همان پاشنه می‌چرخد و در نتیجه، وعده‌های دولت چهاردهم هم دقیقاً ادامه همان شعارهای سال‌های قبل خواهد بود. وقتی اعلام شد سه نیروگاه کرج، اصفهان و شازند خاموش می‌شوند به جای اینکه از مازوت استفاده کنند باید متوجه باشیم که حتی مازوت کافی هم در کشور نیست. یادمان باشد که وقتی نمی‌توانیم گاز به نیروگاه‌ها بدهیم، انتخاب اول به عنوان سوخت جایگزین از نظر ارزش حرارتی گازوئیل است، اما ما گازوئیل و امکان حمل‌ونقل آن را نداریم.

به همین دلیل روی به مصرف مازوت می‌آوریم، چراکه هزینه استفاده از مازوت کمتر است و همان ارزش حرارتی را دارد. در نتیجه می‌توان با تکیه بر اعداد، ارقام و شواهد با احتیاط گفت، دولت نگران کمبود مازوت است، یا حداقل نگران نبود مازوت در ماه‌های آینده است، نه نگران ایجاد آلاینده‌گی. ما در شرایط دشواری قرار داریم و به محض اینکه هوا سرد شود، با این روندی که در تولید و مصرف و این مسائل داریم اصلاً نمی‌توانیم گازی به نیروگاه‌ها بدهیم. در نتیجه دولت تصمیم می‌گیرد که مازوت مازاد را ذخیره کند، چون اگر از همین ذخیره هم استفاده شود دیگر هیچ منبعی باقی نمی‌ماند. به عبارت دیگر یا مازوت نداریم یا اگر داریم در نیروگاه‌ها ذخیره می‌کنیم تا در زمانی که وضعیت از همین شرایط هم بدتر شد، منبعی مانده باشد.

آیا اصلاح سیاست‌های انرژی در سطح تشکیلات و سازمانی کافی است یا نیاز به تغییرات عمیق‌تر در جامعه است؟

بخش دولتی و حکمرانی تقصیر را به گردن مردم می‌اندازند، اما باید تاکید کنیم اینجا کمترین عامل تاثیرگذار، مردم هستند، چون اگر آنها رفتاری دارند، در واقع سیاست‌های فرهنگی و اقتصادی دولت‌ها را انعکاس می‌دهند. همان‌طور که توضیح دادم انرژی و وضع آن نه یک شبه درست و نه یک شبه خراب می‌شود. شجاعت و صداقت پیش‌شرط‌های اصلاح امور است. دولت باید به مردم بگوید که مشکل دارد و اشتباه کرده است و همزمان ۱۰ تا ۳۰ نفر شخصیت سالم و متخصص را مامور کنند که یک برنامه قابل اجرا برای میان‌مدت تدوین کنند. ما باید افق را ۲۰ ساله ببینیم و نشان دهیم که در سال ۱۴۲۰ باید برای مشکل گاز چه کار کنیم.

گاز خانگی و تجاری کشور زیاد شود. زمانی که تغییرات تقاضا و عرضه را کنار هم می‌گذاریم، شیب تقاضا تا ۱۴۲۰ صعودی و شیب عرضه نه‌تنها صعودی و ثابت هم نیست، بلکه رو به کاهش هم هست. وقتی به این وضعیت برسیم نه‌تنها در فصل سرما مشکل خواهیم داشت، بلکه در سایر فصول نیز مسئله بحران انرژی وجود دارد. ناترازی و بحران گاز هم با توجه به اینکه بخش قابل‌توجهی از برق کشور هم از برق تامین می‌شود، تولید برق را نیز متوقف می‌کند.

دلیل چیست؟

یکی از مهم‌ترین دلایلی که وضعیت انرژی را به این ناترازی رسانده، اشکال در قیمت‌گذاری و قیمت پایین گاز است. وضعیت حال حاضر انرژی کشور، مسلماً یک دلیل ندارد، اما یکی از مهم‌ترین دلایل سیاست قیمت‌دستوری یا به اصطلاح تثبیت نرخ است. اگر خاطر شما باشد در مجلس ششم تصویب شد که قیمت حامل‌های انرژی همگام با نرخ تورم افزایش یابد و در مجلس هفتم از اجرای این قانون جلوگیری شد. به همین ترتیب با اینکه نرخ تورم اقتصاد ۵۰ درصد است، ۱۰ سال قیمت گازوئیل و همین‌طور چهار سال و نیم قیمت بنزین ثابت نگه داشته شده است. وقتی ارزش پول ۵۰ درصد در سال کاهش می‌یابد و از سوی دیگر قیمت یک کالا را در طول سال‌ها ثابت نگه می‌دارید، عملاً یعنی آنها را مجانی کرده‌ایم. محاسبات حاکی از این است که در حال حاضر قیمت گازوئیل در جایگاه‌ها تنها حدود یک درصد ارزش واقعی آن است. در نتیجه قیمت کالاهایی مانند برق، گاز، بنزین و گازوئیل بسیار کاهش پیدا می‌کند و بدین‌سان به جامعه پیام روشن و واضح داده‌ایم که این کالا بی‌ارزش است و به تبع آن هیچ‌کس نیازی به بهینه مصرف کردن آن نمی‌بیند.

در واقع یکی از دلایل مهمی که وضعیت گاز در کشور به این مرحله رسیده، این است که قیمت گاز سیگنال مناسبی به مصرف‌کننده نداده است. از این نظر اجرای تعرفه‌گذاری پلکانی پرمصرف‌ها بسیار مهم و اثرگذار است. البته افزایش ۱۰ تا ۱۵ درصدی پلکانی در شرایطی که تورم ۴۰ تا ۵۰ درصدی داریم نتیجه زیادی ندارد و بحث غیریارانه‌ای کردن پلکان پرمصرف‌ها یکی از مهم‌ترین و واجب‌ترین سیاست‌ها برای دولت است. به نظر می‌رسد نارضایتی‌های مردم هم بسیار افزایش یافته است، چراکه همزمان با کمبود همه حامل‌های انرژی مواجه شده‌ایم. اگر به خاطر بیاورید پارسال یا سال‌های گذشته، اگر در تابستان برق نداشتیم ولی گاز داشتیم یا اگر در زمستان گاز نداشتیم، دست‌کم برق داشتیم. ولی دیگر کار به جایی رسیده که وقتی گاز نداریم، برق هم نداریم. وقتی برق نداریم، بنزین هم نداریم و این بدان معناست که دیگر امکان جایگزینی هم فراهم نیست. بنابراین با اطمینان می‌گویم وضعیت ما بحرانی است و وارد یک کوچه بن‌بست شده‌ایم. ما دومین ذخایر گاز جهان را داریم و چهارمین دارنده بزرگ ذخایر نفت جهان هستیم. این تنها منابع ما در زیر زمین است؛ اگر روی زمین قدم بزنیم و حتی بالا برویم متوجه می‌شویم که خداوند در بخش باد و خورشید هم به ما لطف زیادی داشته است و ایران از ظرفیت‌های بسیار زیادی برای تولید انرژی بادی و خورشیدی برخوردار است. اهمیت این موضوع هر روز که می‌گذرد، بیشتر مشخص می‌شود. اگر یک دهه آینده را بررسی کنیم می‌فهمیم در دهه‌های بعدی اهمیت باد و خورشید کمتر از نفت و گاز نیست؛ بلکه بیشتر هم خواهد شد.

یعنی دولت باید استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر را در دستور کار قرار دهد؟

نمی‌توان به شکل مستقیم گاز را با انرژی تجدیدپذیر یعنی انرژی بادی و خورشیدی جایگزین کرد. جهان به سمت برقی‌سازی رفته است؛ یعنی تقاضا برای برق زیاد شده و بهای این افزایش تقاضا، کاهش تقاضا برای نفت و گاز است. کل ظرفیت منصوبه نیروگاهی کشور ۹۳ هزار مگاوات است. کل

مصرف در اوج خانواده‌ها چقدر انرژی مصرف می‌کنند؟

سعید تاجیک / عضو هیات نمایندگان اتاق ایران

در بحث انرژی شاخصی به نام energy intensity وجود دارد که طبق آن، مشخص می‌شود که شدت مصرف انرژی به ازای هر واحد GDP برای کشور وضعیت مطلوبی نیست و تقریباً دو برابر متوسط جهانی آن است. ایران حتی در منطقه هم جزو پایین‌ترین رده‌هاست. این به این دلیل است که ما در چند سال گذشته روند رشد اقتصادی مطلوبی نداشته‌ایم.

در حوزه مصرف اتفاقاتی افتاده که چند نمونه آن را با هم مرور می‌کنیم. در حوزه گاز در ۱۰ سال گذشته حدود ۶۰ درصد میزان مصرف گازمان افزایش پیدا کرده و از حدود ۵۰۰ میلیون مترمکعب به بیش از ۸۰۰ میلیون مترمکعب رسیده است. همچنین در حوزه بنزین در پنج سال گذشته از ۸۰ میلیون لیتر به بیش از ۱۲۵ میلیون لیتر رسیده‌ایم؛ یعنی حدود بیش از ۵۰ درصد افزایش داشته‌ایم؛ درحالی‌که ناوگان خودرو و موتورسیکلت ما تقریباً ۲۵ درصد افزایش پیدا کرده است. اینها نشان می‌دهد که روند مصرف در کشور روند مطلوبی نیست.

این وضعیت در حوزه آب و برق خیلی فاجعه نیست. ما تقریباً مصرف آلمان در شبانه‌روز به اندازه متوسط جهانی و مصرف برقمان حدود ۱۷ درصد بیشتر از مصرف جهانی است. اما اشکالی که در بخش مصرف گاز و سوخت از جمله بنزین و گازوئیل وجود دارد این است که چند عارضه جدی وجود دارد و به این دلیل می‌توان گفت جزو پرمصرف‌ها قرار گرفته‌ایم. ما در بحث گاز تقریباً ۱۱ برابر متوسط جهانی در حوزه خانگی و تجاری و صنایع کوچک گاز مصرف می‌کنیم و آن هم به دلیل سیاست‌های گذشته است که دولت‌های مختلف برای توسعه شبکه گازرسانی داشتند. در صورتی‌که شاید اگر قرار بود سیاست درست‌تری اتخاذ شود این بود که ما باید یک انرژی را به در منزل مردم می‌فرستادیم، اما هم گاز را فرستادیم و هم برق را، بنابراین هزینه‌اش بسیار زیاد شد، از این‌رو مصرف را افزایش داد. درحالی‌که بهتر بود گاز را به نیروگاه‌ها می‌بردیم و تبدیل به برق می‌کردیم و برق را در منزل مردم می‌بردیم، اما این اتفاق نیفتاد و در زمان‌هایی که احساس می‌شد ایران مخزن گاز دنیاست و می‌تواند صادرکننده گاز در جهان باشد چنین سیاست اشتباهی همه معادلات را بر هم زد. به طور مثال الان حدود ۴۶ درصد مصرف گازمان در حوزه خانگی و تجاری و صنایع عمده و ۹ درصد از کل گاز در حوزه پتروشیمی است که از این ۹ درصد هم نصف آن برای انرژی خودشان مصرف می‌شود و نیمی دیگر برای خوراک پتروشیمی‌ها و تقریباً ۳۰ درصد ظرفیت پتروشیمی کشور هم به دلیل اینکه گاز نداریم خالی است.

اینکه ما در واقع مصرف گازمان در این شرایط قرار دارد فقط به مردم برنمی‌گردد؛ زیرا سیاست‌هایی که اتخاذ شده و وسایلی که برای استفاده در اختیار مردم قرار داده‌ایم، به مصرف افزایش فزاینده‌ای داده است. به طور مثال ما بخاری‌هایی با راندمان‌های بسیار پایین در اختیار مردم قرار دادیم. به طوری‌که در واحدهای تجاری و مسکونی روستایی، هر روز صبح و شب ۲۴ ساعته گاز می‌سوزانند و لذت حرارت و گرما با راندمان پایینی در اختیار مردم قرار داده می‌شود. واقعیت این است که دولت سیاستی در این زمینه نداشته که وسایلی با مصرف پایین در اختیار مردم قرار دهد و به نوعی با سیاست‌های قیمت مردم را به سمت دستگاه‌هایی با راندمان بالاتر و مصرف کمتر هدایت می‌کند. اما دولت تنها راهکاری که در ذهن دارد این است که قیمت را گران کند. درحالی‌که افزایش قیمت هم شرایطی دارد. به دلیل اینکه رشد اقتصاد ما پایین است، سرانه درآمد مردم نه تنها رشد نکرده، بلکه در

۱۰ سال گذشته کاهش نیز پیدا کرده است. به نوعی انگار دولت می‌خواهد از طریق کاهش و نگهداری قیمت انرژی جبران مافات کند، بنابراین تنها جایی که به آن دسترسی دارد این است که می‌خواهد حامل‌های انرژی را رایگان به مردم بدهد که قدرت خریدشان حفظ شود. این یعنی آینده‌فروشی، زیرا ذخایری که ما داریم فقط برای این نسل نیست، بلکه متعلق به نسل‌های بعدی هم هست. به طور کلی در حوزه حکمرانی انرژی اقتصاد پرمصرف و بی‌کیفیتی داریم. وقتی شدت مصرف انرژی دو برابر متوسط جهانی است و بدترین وضعیت در منطقه برای تولید یک واحد GDP است و ششمین کشور در حوزه تولید گازهای گلخانه‌ای هستیم، نشان می‌دهد که اقتصاد آن ۴۰۰ میلیاردی که به عنوان تولید ناخالص داخلی تولید می‌کنیم، صرف تولیدی بی‌کیفیت، پرمصرف و آلاینده شده است که نه تنها امروز ملت را تحت تاثیر قرار می‌دهد، بلکه آینده را هم به نوعی متاثر می‌کند.

در نتیجه حل مسئله مصرف و به گونه‌ای ناترازی انرژی امروز به جریان پیچیده‌ای تبدیل شده که به راحتی و با یک فرمول قابل حل نیست که مثلاً با افزایش قیمت مسئله حل شود. در واقع اگر بگوییم فقط می‌خواهیم حوزه مصرف یا تولید یا فقط قیمت را مدیریت کنیم، قابل حل نیست. این جریانی است که ما باید از بهینه‌سازی تا فرهنگ‌سازی، آموزش، اصلاح قیمت و اصلاح اقتصادی شروع کنیم. در یک اقتصاد پنج هزاردلاری، محیط‌زیست، انرژی، بهره‌وری و کارایی از بین می‌رود و تحت تاثیر اقتصاد پایین قرار می‌گیرد. از این‌رو اگر رشد اقتصاد ایجاد شود، به هر شکل موضوع محیط‌زیست و مصرف هم درست می‌شود. دولت باید مردم را به استفاده از وسایل بهتر ترغیب کند، خودرو با کیفیت‌تر با مصرف کمتر به آنها عرضه کند و وسایل انرژی‌بر پایین‌تری در اختیار آنها بگذارد. اگر رشد اقتصاد ایجاد شود، خود دولت امکان سرمایه‌گذاری روی زیرساخت‌ها را خواهد داشت. الان نیروگاه‌ها در بالاترین میزان فشار کار می‌کنند تا برق تامین شود. اما آیا امکان‌ش هست که این همین‌طور ادامه پیدا کند. اگر سرمایه‌گذاری نکنیم آیا در دو یا پنج سال دیگر حل بحران امکان‌پذیر است؟ اگر بحث رشد اقتصاد اتفاق بیفتد و تامین نقدینگی وجود داشته باشد، نیروگاه‌های خورشیدی، بادی و تجدیدپذیر امکان اضافه شدن به مدار دارد و به هر حال سرمایه می‌خواهد، بنابراین دولت باید حمایت کند و این شرایط را برای بخش خصوصی آماده کند تا بتوانند به فضای تولید انرژی پاک وارد شوند.

باید به فکر چاره باشیم، زیرا به هر شکل هم اقتصاد ما اقتصاد آلاینده‌ای شده و به همین دلیل امکان صادرات بعضی از کالاها را به اتحادیه اروپا و کشورهای توسعه‌یافته نخواهیم داشت. بنابراین باید برای بحث انرژی‌های پاک، کاهش مصرف، بهینه‌سازی مصرف و افزایش راندمان همه با هم کار کنیم. یکی از پیشنهادهایی که در برنامه هفتم توسعه لحاظ شده بحث معاونت انرژی است. این معاونت انرژی از چند جهت اهمیت دارد. یکی از موضوعات مهم آن، این است که ما در وزارت نیرو و وزارت نفت، بهینه‌سازی را کنار جایی قرار داده‌ایم که عموماً خود وزارت نفت و وزارت نیرو محل تامین درآمد و فروش انرژی است. موضوعی که اساساً دارای تعارض است. بنابراین بهتر است که در واقع یک معاونت انرژی شکل بگیرد که بخشی از آن به حوزه مصرف بپردازد و بخشی دیگر نیز به حوزه تولید. در گام بعدی این سازمان‌ها باید در جایی جمع شوند که بتوانند مدیریت حوزه مصرف و بهینه‌سازی مصرف را انجام دهند. به هر شکل ما چاره‌ای جز این نداریم. بحران انرژی و مصرف اگر مدیریت نشود می‌تواند به بحران امنیتی تبدیل شود.

خود تحریمی

وضعیت زیرساخت‌های انرژی در ایران تحت تاثیر تحریم‌ها قرار گرفته؟

علیرضا کیانی‌راد / محقق اقتصاد کشاورزی

به‌خصوص به نفع محرومین هزینه کنیم. بنابراین من معتقدم تحریم‌ها اثر دارد، اما نه به اندازه تحریم داخلی. برای مثال یکی از کارهایی که غربی‌ها کردند این بود که گفتند ایران نمی‌تواند کالاهای تولیدی خودش را صادر کند و ما هم در صادرات و هم در دریافت وجه آن به خاطر تحریم‌های بانکی مشکل داریم. اما ما در ایران دچار خود تحریمی هستیم. یعنی چه؟ یعنی تمام کسانی که در ایران جنس خارجی می‌خرند عملاً دارند ایران را تحریم می‌کنند و این تحریم به ضرر اقتصاد کشور است. می‌دانیم که ناترازی ارزی یکی از عوامل اثرگذار در کاهش ارزش پول ملی و افزایش قیمت ارز است، به این معنا که هرچه درآمد ارزی کمتر و هزینه‌های ارزی بیشتر باشد، ارزش پول ملی کاهش پیدا می‌کند و دلار به همان نسبت افزایش پیدا می‌کند. در حقیقت وقتی می‌گویند دلار در ایران گران شد اشتباه است؛ ما زمانی می‌توانیم بگوییم دلار گران شده است که به نسبت پول‌های بین‌المللی مانند پوند و یورو گران شده باشد، اما وقتی پول ایران نسبت به پول عراق و افغانستان کاهش پیدا می‌کند، یعنی ارزش پول ایران کم شده است. حال چه کسی مقصر است؟ برخی فقط دولت را مقصر می‌دانند. بله، دولت هم مقصر است، اما تمام کسانی که جنس خارجی می‌خرند هم مقصر هستند. درست است که آنها ریال پرداخت می‌کنند اما قبلاً ارز از کشور خارج شده و هزینه‌های ارزی در کشور بالا رفته است که این موضوع ناترازی ایجاد می‌کند. علاوه بر این، وقتی ما قیمت سوخت را مفت می‌دهیم طبیعی است که قاچاق شود. امارات سال گذشته اعلام کرد که دو میلیارد دلار سود از محل فروش سوخت قاچاق ایران به کشتی‌های روی آب سود کرده است. به همین خاطر است که می‌گوییم ما باید در سیاست‌هایمان تجدیدنظر کنیم و کاری کنیم که این منابع ثروت به نفع مردم خودمان هزینه شود. در دنیا هرکسی که ثروتمندتر است و مصرف بیشتری دارد بیشتر مالیات می‌دهد، در ایران هرکسی ثروتمند است بیشتر یارانه می‌گیرد. باید این وضعیت را اصلاح کنیم. من معتقدم وضعیت اقتصادی کشور مثل قطاری است که از ریل خارج شده و همه تلاش می‌کنند این قطار را هل بدهند و به مقصد برسند، درحالی‌که با این وضع به مقصد نخواهد رسید. راه حل این است که قطار را روی ریل بیندازیم. وقتی روی ریل قرار بگیرد آن وقت است که می‌تواند به مقصد برسد. اما متأسفانه برخی طرح‌هایی ارائه می‌دهند که به نام دفاع از محرومین است، اما عملاً به ضرر مردم است. مانند کسانی که با واقعی‌سازی قیمت سوخت مخالفت می‌کنند. واقعی‌سازی قیمت سوخت باید با این هدف انجام شود که سهم همه مردم به‌خصوص محرومان از این اموال عمومی و ثروت عمومی به خودشان داده شود. راه کمک به محرومان یا جلوگیری از محروم‌تر شدن آنها این نیست که ما سهم آنها را از بیت‌المال به ثروتمندان بدهیم، از این رو فکر می‌کنم تاثیری که تحریم‌ها دارد به خاطر اشتباهات اقتصادی خودمان هم هست. اگر این اشتباهات را اصلاح کنیم و اقتصاد کشور را در ریل خودش بیندازیم تحریم‌ها هم کاهش پیدا می‌کند. اتفاقی که در گذشته افتاد این بود که غربی‌ها بنزین را تحریم کردند تا سیستم حمل‌ونقل در ایران فلج شود، اما بلافاصله پالایشگاه‌ها کمک کردند و بنزین تولید کردند. آنها دیدند که تحریم بنزین ایران بی‌اثر است و تحریم را برداشتند. در حال حاضر دوباره زمزمه تحریم فروش بنزین ایران را مطرح کرده‌اند. وقتی که ما به خاطر مفت بودن قیمت سوخت، اسراف و قاچاق مجبور شدیم سالی چهار، پنج میلیارد دلار واردات داشته باشیم خب دشمن هم می‌بیند که ما نیاز به واردات داریم و می‌خواهد بنزین را تحریم کند. بنابراین راهکار این است که قیمت‌ها شفاف و واقعی شود.

هدررفت انرژی در ایران بالاست و به نظر می‌رسد بخشی از این هدررفت محصول تاسیسات فرسوده و زیرساخت‌های قدیمی باشد که تحت تاثیر تحریم بازسازی نشدند. متأسفانه سال‌هاست که ایران تحت تحریم آمریکا قرار دارد و همین مسئله باعث شده است که نتوانیم زیرساخت‌ها و تاسیسات فرسوده کشور را بازسازی کنیم. اما همه مسئله این نیست. خود ما هم در داخل کشور اشتباهات زیادی داشتیم. سالی ۱۰۰ میلیارد دلار یارانه به نام سوخت می‌دهیم. عرضه نفت سفید در ایران بشکه‌ای کمتر از نیم‌دلار، گازوئیل بشکه‌ای کمتر از یک تا دو دلار، بنزین کمتر از چهار تا هشت دلار است، درحالی‌که نفت خام بیش از ۸۰ دلار است و همین موضوع باعث شده است که ما سالی بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار یارانه پنهان که مابه‌التفاوت قیمت واقعی با عرضه است داشته باشیم. این موضوع به قاچاق سوخت کمک کرده و گفته می‌شود از ایران ۳۰ میلیون لیتر سوخت در روز فقط قاچاق می‌شود. این قاچاق سوخت فقط به افغانستان و پاکستان نیست، بلکه به عربستان، امارات، کویت و قطر هم صورت می‌گیرد. ایران می‌تواند سالی ۱۰۰ میلیارد دلار بهتر هزینه کند. ما داریم برای برق، گاز و آب یارانه می‌دهیم. وقتی برق ما یارانه‌ای است و شرکت برق پول برق را از مصرف‌کننده نمی‌گیرد و این در مورد گاز و آب هم صدق می‌کند، دیگر پولی برای ترمیم لوله‌ها، سیم‌ها و امثال آن باقی نمی‌ماند. ما در ایران فکر می‌کنیم که باید همه چیز را ارزان عرضه کنیم و برای اینکه ارزان عرضه کنیم یارانه می‌دهیم و این یارانه‌ها از یک سو موجب اسراف می‌شود و از سوی دیگر باعث می‌شود که پولی برای بهینه‌سازی در بساط نباشد. برای مثال در لوله‌کشی آب هدررفت زیاد است، اما چرا نمی‌توانیم لوله‌ها را ترمیم کنیم؟ چون پول نداریم، اینکه پول نداریم به خاطر تحریم نیست. واقعیت این است که بالاترین تحریم را ما خودمان علیه خودمان انجام می‌دهیم. یارانه پنهان ۱۰۰ میلیارد دلاری سوخت و البته یارانه‌های دیگری که در بخش آب، برق و گاز می‌دهیم باعث می‌شود که نتوانیم زیرساخت‌هایمان را بازسازی و از این سرمایه‌ها در جای درست استفاده کنیم. متأسفانه عده‌ای هستند که با عنوان دفاع از مردم، مانع واقعی شدن قیمت سوخت می‌شوند. این افراد معتقدند که انفال متعلق به مردم است و دولت برای ایجاد این انفال هزینه نکرده، پس نباید هزینه‌ای از مردم بگیرد. آمار می‌گوید ۱۰ درصد جمعیت کشور که وضع مالی بهتری دارند ۳۰ برابر ۱۰ درصد از فقیرترین مردم از این انفال استفاده می‌کنند. آنها می‌گویند، اگر قیمت سوخت واقعی شود فقرا زیر دست‌وپا له می‌شوند و عملاً مانع این کار می‌شوند. این گفته به این معناست که اگر نخواهیم محرومان زیر دست‌وپا له شوند باید سهم آنها را از بیت‌المال بگیریم و به آنها که ثروتمندتر هستند بدهیم. در کشورهای مختلف؛ چه کشورهای توسعه‌یافته، چه کشورهای درحال توسعه و فقیر هرکسی بیشتر کالایی را مصرف کند بیشتر هم مالیات می‌دهد، اما در ایران هرکسی بیشتر مصرف می‌کند بیشتر یارانه می‌گیرد. بنابراین معتقدم که بله، تحریم‌ها اثر مخرب دارد، اما دلیل اصلی این اثرگذاری به خاطر اشتباهات اقتصادی در داخل کشور است. ما در ایران از سرمایه‌هایمان خوب استفاده نمی‌کنیم. اگر دولتی بتواند ۲۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی در ایران جذب کند، خیلی احساس موفقیت می‌کند، اما این را در نظر نمی‌گیرند که سالانه بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار با پرداخت یارانه هدر می‌رود. در همین راستا ما باید در سیاست اقتصادی خودمان تجدیدنظر کنیم و این سرمایه‌ای را که به‌صورت یارانه فرآورده‌های مختلف اختصاص پیدا می‌کند. در جای بهتری به نفع مردم و

بررسی اتلاف انرژی در ایران در میزگرد سروش کیانی و رضا حاجی کریم معادله مجهول در آب، برق، گاز

آمار تلفات انرژی در بخش آب و برق و گاز چقدر است؟ بعضی می‌گویند ۵۰ همت، بعضی از عدد ۲۰۰ همت صحبت می‌کنند و سروش کیانی، اقتصاددان و رضا حاجی کریم، نایب‌رئیس هیات‌مدیره سندیکای شرکت‌های تاسیساتی و صنعتی ایران می‌گویند هیچ عددی قابل تایید نیست. اما این اعداد تایید نشده هم به معنای پاک کردن صورت مسئله نیست. از نگاه این دو کارشناس اتلاف انرژی یک واقعیت است، در واقع انرژی بیش از آنکه مصرف شود هدر می‌رود.



رضا حاجی‌کریم: موضوع اتلاف انرژی هیچ‌وقت صفر نمی‌شود. درواقع اتلاف انرژی بنا به تمام قوانین فیزیکی و ترمودینامیک همیشه وجود دارد. بحثی که در مورد فزونی اتلاف در ایران داریم این است که این اتلاف در دنیا استاندارد دارد. برای مثال نرخ اتلاف انرژی در حوزه ساختمان و مصارف خانگی در دنیا ۲۰ درصد است، درحالی‌که در ایران ۴۴ درصد است. اما اینکه چرا اتلاف انرژی وجود دارد؟ همان‌طور که آقای دکتر هم گفتند دلیلش فرسودگی است. اما اینکه چرا فرسودگی است؟ ما دو منحنی در اقتصاد داریم؛ منحنی نرخ تشکیل سرمایه ثابت و منحنی استهلاک. از سال ۱۳۹۹ به بعد منحنی استهلاک ایران از نرخ تشکیل سرمایه ثابت فراتر رفته است، به این معنا که ما نه تنها زیرساخت‌هایمان درست نیست، بلکه فرسوده هم هست. در عصری که تمام تکنولوژی‌ها مانند هوش مصنوعی یادگیری ماشینی، آی‌آی در حال ورود به حوزه انرژی هستند ما همان چیزهایی هم که داشتیم در فضای شکاف این دو منحنی در حال فرسوده شدن است. آقای دکتر به مصارف برق و گاز اشاره کردند. من چند عدد را در مورد آب خدمتتان عرض می‌کنم. ما در تهران حدود ۳۰

اما اگر بخواهیم به این موضوع بپردازیم که چه عواملی باعث می‌شود که این اتلاف انرژی صورت بگیرد باید عرض کنم که ما با مجموعه‌ای از فرسودگی مواجه هستیم که در تمام این زنجیره وجود دارد. به این معنا که ما به دلیل قدیمی شدن یا به اصطلاح کلنگی شدن صنایع دچار یک ناکارآمدی و فرسودگی شده‌ایم که همین موضوع باعث شده اتلاف انرژی روزبه‌روز افزایش پیدا کند و ما نسبت به دوره‌های قبل و سال‌های قبل با اتلاف انرژی بیشتری مواجه شویم. این ضریب، ضریب فزاینده‌ای است. یکی از مسائلی که ما با آن مواجه هستیم مسئله آمار است. به این معنا که مرجع مشخصی برای نشان دادن سطح اتلاف انرژی یا سطح بهیمنی انرژی در کشور نداریم و به همین دلیل است که معمولاً آمارها ضدونقیض هستند. همین موضوع راه را برای انکار بسیاری از دوستان باز می‌کند که آمارهای مطرح‌شده را زیر سوال ببرند. طبق مطالعاتی که به‌صورت پژوهشی انجام شده است ما در صنعت ساختمان که شامل ساختمان‌های مسکونی، تجاری و اداری می‌شود و همچنین صنایع مهم کشور مثل نفت، گاز، فولاد، آهن، سیمان و... بیش از ۴۰ درصد اتلاف انرژی در بخش برق و گاز داریم.

منظور از اتلاف انرژی در حوزه آب، برق و گاز چیست؟ هدررفت انرژی در بخش آب، برق و گاز چه بخشی از مراحل تولید، انتقال، توزیع و مصرف را در برمی‌گیرد؟

سروش کیانی: منظور از اتلاف انرژی آن بخشی از انرژی است که قرار است به یک فرآیند تبدیل شود و انجام نمی‌شود. به این معنا که وقتی در بخش‌های تولید، انتقال، توزیع و تبدیل انرژی به فرآیند، انرژی به هدف مورد نظر نمی‌رسد اتلاف انرژی اتفاق می‌افتد. تقریباً در تمام این چرخه و زنجیره اتلاف انرژی رخ می‌دهد، یعنی چه در بخش تولید انرژی که نیروگاه‌ها با این مسئله مواجه هستند، چه در بحث انتقال انرژی تا محلی که قرار است انرژی تحویل داده شود و همچنین در بخش صنعت اتلاف وجود دارد. منتها درصد و ضریب هر کدام از این بخش‌ها متفاوت است. بر اساس اذعان مدیرعامل صنعت گاز، ما از تولید تا انتقال آن به منازل چهار درصد اتلاف داریم، اما بخش عظیم اتلاف انرژی از زمانی است که به عنوان مثال در بخش مسکونی انرژی وارد ساختمان می‌شود. در این بخش ۴۰ درصد اتلاف انرژی داریم. بنابراین مجموعاً ۴۴ درصد در بخش ساختمان اتلاف انرژی داریم.

مدیریت ساختمان‌های موجود است. ما راهی جز این نداریم که به بحث بهینه‌سازی تاسیسات ساختمانی ساختمان‌های موجود ورود کنیم. مواردی وجود دارد که بهینه‌سازی تاسیسات صورت گرفته است. کاری که در تهران انجام شد این بود که به ازای هر مترمربع ساختمان بین دو تا سه دلار هزینه بهینه‌سازی تاسیسات صورت گرفت و به ازای همان هر مترمربع ۱۰ مترمکعب گاز و ۱۸ کیلووات ساعت برق کاهش مصرف ایجاد شد. اگر بخواهیم مجموعه ساختمان‌هایی را که در کل تهران وجود دارد بهینه‌سازی کنیم اگر سه میلیون واحد ساختمان در تهران در نظر بگیریم حالا با مترها متوسط ۶۰ تا ۷۰ متر، در مجموع ۲۰۰ میلیون مترمربع ساختمان داریم که با هزینه دو دلار و نیم به ازای هر متر تقریباً ۵۰۰ میلیون دلار برای سرمایه‌گذاری در زمینه بهینه‌سازی تاسیسات ساختمان نیاز است. در بحث کاهش مصرف انرژی که به قیمت جهانی در نظر گرفتیم تا دو میلیارد دلار کاهش هزینه در مصرف انرژی به وجود خواهد آمد، یعنی شما با یک هزینه کرد نیم میلیارد دلاری تا دو میلیارد سالانه کاهش هزینه در مصرف انرژی خواهید داشت.

این بهینه‌سازی را چه نهادی باید انجام دهد؛ چون این ۵۰۰ میلیون دلار می‌تواند در زمینه احداث نیروگاه‌ها بسیار موثر واقع شود.

رضا حاجی‌کریم: آقای دکتر به ساختمان اشاره کردند، من می‌خواهم توضیح بیشتری در مورد حوزه صنعت بدهم. ما فقط در صنایع غذایی کشور چهار هزار مگاوات اتلاف برق داریم و این در حالی است که برای احداث نیروگاه‌های ۴۰۰ مگاواتی برنامه‌های افتتاحیه و... برگزار می‌کنیم؛ درحالی‌که احداث ۱۰ نیروگاه ۴۰۰ مگاواتی برابر با میزان هدررفت برق در صنعت غذایی است و از طرفی هزینه بهینه‌سازی این چهار هزار مگاوات در صنعت غذایی بسیار پایین‌تر از تولید این میزان انرژی است. درباره اینکه چه کسی باید انجام دهد، باید عرض کنم که فلاسفه یونانی ضرب‌المثلی دارند که می‌گوید، دولت شر غیرقابل اجتناب است. یا آن تعریف معروف فریدمن، که شن‌های بیابان را هم دولت نمی‌تواند مدیریت کند، نه اینکه نخواهد، کارایی و کارآمدی لازم را برای این حوزه ندارد. حوزه بهینه‌سازی حوزه چالاک و استفاده از تکنولوژی است و دولت دو کار بزرگ می‌تواند انجام دهد: یک، تسهیلگری و دوم، تنظیم‌گری در این حوزه است. اگر این دو کار را درست انجام دهد اصلاً نیازی به سرمایه‌گذاری ندارد. ۵۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری عددی است که بخش خصوصی حتی در این شرایط از کارافتادگی هم می‌تواند انجام دهد، مشروط به اینکه چند

کشورهای توسعه‌یافته است، هیچ حساسیت و نگرانی نداریم.

میانگین مصرف ۱/۸ درصد دنیا و ۲/۸ درصد کشورهای توسعه‌یافته مربوط به تمام بخش‌های انرژی است؟

رضا حاجی‌کریم: اجازه دهید توضیحی در مورد آب بدهم. شما میزان تولید ناخالص ملی (GDP) را تقسیم بر میزان مصرف آب تجدیدپذیر کنید شاخصی به شما می‌دهد که به طور متوسط به ازای مصرف هر مترمکعب آب تولید ثروت کرده‌اید. این عدد در ترکیه ۱۵ دلار است، در جنوب خلیج فارس چون این کشورها خام‌فروشی می‌کنند این عدد خیلی بالاست. برای مثال در قطر ۵۰۰ دلار است، در چین ۳۸ دلار، در آمریکا ۵۴ دلار و در عراق ۶/۹ دلار و در ایران ۴/۹ دلار است. این یعنی با انرژی که مصرف می‌کنیم، ۴۰۰ میلیارد دلار تولید ناخالص ملی داریم.

آقای کیانی شما آماری درباره اتلاف برق، گاز و آب به تفکیک دارید؟

سروش کیانی: بر اساس مطالعاتی که داشتیم ما در حوزه گاز ۳۷ میلیارد مترمکعب و در حوزه برق ۵۵ میلیارد کیلووات ساعت اتلاف داشتیم. این در واقع حجم کلی اتلافی است که ما در بخش‌های مختلف؛ هم بخش ساختمان و هم شش بخش مهم صنعت کشور داشتیم. این آمار را که بررسی می‌کنیم متوجه می‌شویم ۵۵ درصد کل اتلاف گاز و ۶۱ درصد کل اتلاف برق کشور مربوط به بخش ساختمان است، بنابراین گلوگاه اصلی اتلاف انرژی را می‌توانیم در بخش ساختمان اعم از مسکونی، تجاری و اداری بدانیم. در صنایع مختلف هم این موضوع صدق می‌کند؛ مثلاً در صنعت فولاد تقریباً ۲/۴ میلیارد مترمکعب اتلاف گاز داریم و ۶/۷ میلیارد کیلووات ساعت اتلاف برق داریم و در صنعت نفت و گاز و پتروشیمی ۵/۵ میلیارد مترمکعب اتلاف گاز داریم و تقریباً ۸ میلیارد کیلووات ساعت اتلاف برق داریم. در تمام این صنایع اتلاف تا حد زیادی وجود دارد، اما موضوعی که می‌تواند در واقع اولویت اصلی باشد بخش ساختمان است. ما زمانی که اتلاف انرژی را در بخش ساختمان در نظر می‌گیریم متوجه می‌شویم که بخش تاسیسات ساختمانی نقش بسیار پررنگی دارد. این تاسیسات باعث شدند که هدررفت انرژی ما چندین برابر استاندارد جهانی باشد. ما از دو منظر باید به این موضوع ورود کنیم: یکی بحث ساخت ساختمان‌های جدید است که تاسیسات از همین ابتدا باید به فکر این باشند که به نحوی استانداردسازی کنند که این اتلاف را به حداقل برسانیم و دیگری

درصد تلفات شبکه (نشت آب، کار نکردن کنتورها و...) داریم. این به این معناست که ما آب را از دو استان قزوین و استان البرز و اخیراً زمزمه‌های برای انتقال آب از استان گیلان هم شنیده شده است، منتقل می‌کنیم و دشت‌های پایین‌دست را خشک می‌کنیم و به تهران منتقل می‌کنیم و در همین تهران ۳۰ درصدش را در بحث انتقال از دست می‌دهیم. فرض بفرمایید در بوشهر که پایتخت انرژی کشور است، یعنی تقریباً تمام تاسیسات گازی کشور در بوشهر است؛ آب را از آب‌شیرین‌کن تامین می‌کنیم.

در دنیا انجام این کار حدود ۱/۱ دلار به ازای هر مترمکعب هزینه دارد و هزینه‌اش برای ما در ایران بیشتر است، چراکه نرخ تامین مالی ما بیشتر است و تحریم هستیم. فرض کنید که ۴۰ درصد شبکه بوشهر فرسوده است، به این معنا که در بوشهر ۴۰ درصد آن یک دلار را داریم هدر می‌دهیم، یا در تهران ۳۰ درصد را هدر می‌دهیم. اینکه آمار نداریم فکت کاملاً درستی است. وقتی در جایی یک اتفاق غیرمترقبه می‌افتد، مثل سیل یا زلزله، یک هم‌افزایی در مردم ایجاد می‌شود و همه این را جدی می‌گیرند و پای کار می‌آیند، اما هیچ‌کس نیامده صادقانه با مردم صحبت کند. قرار بود این مردم ولی‌نعمت ما باشند.

مسئولان باید بیایند و با مردم صحبت کنند و به آنها بگویند اوضاعی که در حوزه انرژی (آب، برق و گاز) داریم به مراتب خطرناک‌تر از آن زلزله است. اینکه ما روزی سه میلیون بشکه نفت یعنی یک چیزی بیشتر از توان تولیدمان را از دست می‌دهیم به خاطر این هدررفت‌هاست و در مرحله بعد آن را به آلودگی هوا تبدیل می‌کنیم و تنفس می‌کنیم و مجبور می‌شویم هزینه‌های بهداشت و درمان را بدهیم.

اینکه در بخش آب یک زمانی می‌گفتیم مثلاً اگر ما بالای ۴۰ درصد منابع تجدیدپذیرمان را مصرف کنیم دچار بحران می‌شویم خب ببینید شهروندان معمولی خیلی حساسیتی روی این موضوع ندارند. البته مدیران حاکمیت هم ندارند. امروز ما داریم ۹۳ درصد مصرف می‌کنیم. اصلاً فرض کنید حساسیتی نداریم. با فرض خطی بودن شرایط ما در سال ۱۴۱۲ دیگر آب نداریم، یعنی در سال ۱۴۱۲ مصرفمان ۹۷ میلیارد مترمکعب خواهد بود و آن چیزی که داریم ۹۶ میلیارد مترمکعب است. در همین راستا باید این موضوع را جدی بگیریم. اینکه آمار نداریم به این خاطر است که حساسیت نداریم و هنوز موضوع را جدی نگرفته‌ایم.

ما زمانی آماربرداری می‌کنیم که موضوع را جدی گرفته باشیم. هنوز در مورد اینکه مصرف انرژی ما ۱/۸ برابر میانگین مصرف بین‌المللی و ۲/۸ برابر

اتفاق بیفتد. اول اینکه یک نهاد تنظیم‌گر در این حوزه حضور داشته باشد. ما در حوزه آب، گاز و... رگولاتوری نداریم که بخش خصوصی وارد شود؛ هر جا هم که سرمایه‌گذاری بخش خصوصی موفق بوده مثل عرصه ارتباطات، به دلیل نقش مهم رگولاتوری بوده است، یعنی یک رگولاتوری بوده که منافع ملی، منافع سرمایه‌گذار و منافع مصرف‌کننده را صیانت کرده است. من یک مثال در حوزه آب برای شما می‌آورم. ما بر اساس مطالعات مرحله دوم قانون جامع آب باید تا سال ۱۴۲۵، ۶۳ میلیارد دلار در پروژه‌های آبی سرمایه‌گذاری کنیم تا به شرایط پایداری و آبی برسیم. در دوره ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ که بودجه بخش آب ۱۵۵ درصد رشد پیدا کرده، در همین دوره شاخص‌های تعدیل سازمان برنامه و بودجه که بخش خصوصی اصلاً نمی‌پذیرد و می‌گوید که اینها واقعی نیست، همین شاخص ۱۶۰۰ درصد رشد داشته است. این یعنی میزان توجه و اقبال دولت به سرمایه‌گذاری در حوزه آب در این دوره ۱۰ ساله یک‌دهم شده است پس اصلاً دولت نمی‌تواند در این حوزه سرمایه‌گذاری کند. اما در عین حال دولت می‌تواند یک رگولاتوری در حوزه آب بگذارد که من بخش خصوصی اگر رفتم در یک پروژه بهینه‌سازی، کاهش تلفات شبکه، بازچرخانی آب و آب‌شیرین‌کن سرمایه‌گذاری کردم بدانم که می‌توانم مالک محصول شوم، بتوانم محصول را بفروشم و دولت دامپینگ نکند و زیر قیمت من عرضه نکند و آن رگولاتور از منافع ملی هم صیانت کند و نگذارد آبخوان‌های ما ضعیف شود، منابع گازی اتلاف شود و برق هدر رود. این الگویی است که بخش خصوصی می‌تواند سرمایه‌گذاری کند.

بهینه‌سازی در بخش آب، برق و گاز چگونه از حالت شعار خارج می‌شود و شاهد اقدامات عملیاتی خواهیم بود؟

سروش کیانی: شاید بهتر این باشد که به جای اینکه بخواهیم یک موضوع را خودمان مجدداً تجربه کنیم به تجربیات جهانی در این مورد توجه کنیم و ببینیم بقیه کشورها برای حل این مسائل چه کاری کردند. خب آقای مهندس هم به چند مدلی که در جهان برای این موضوع وجود دارد اشاره کردند. معمولاً دولت‌ها به دلیل ساختار و شرایطی که دارند نمی‌توانند به مسائل انرژی به شکل اساسی ورود کنند، برای همین در کشورهای مختلف دولت با همکاری بخش خصوصی که معمولاً به عنوان مشارکت‌های عمومی-خصوصی مطرح می‌شود این مسائل پیگیری می‌شود. در دنیا تقریباً ۷۰ درصد سرمایه‌گذاری‌های بخش انرژی از طریق بخش خصوصی انجام می‌شود. نمونه‌های مشابه در برزیل، هند، پاکستان و

آفریقای جنوبی وجود دارد که کشورها با مشارکت بخش خصوصی به سمت حل مسائل انرژی رفتند. مسئله‌ای که ما با آن دست به گریبان هستیم که شاید آن کشورها با آن مواجه نیستند از نظام حکمرانی انرژی کشور گرفته که یک نظام معیوب است تا مسئله تحریم‌ها تا مسائل نااطمینانی اقتصادی و فضای کلی اقتصاد کلان کشور، تمامی این مسائل انگیزه بخش خصوصی را از بین می‌برد. یک بخش هم یارانه انرژی است، چراکه دولت در پرداخت یارانه ذی‌نفع است، چراکه خودش تولیدکننده هم هست. یعنی از یک طرف دولت عرضه‌کننده انرژی است و از طرف دیگر متقاضی انرژی. خب ما در تمام بخش‌هایی که در صنایع مختلف اسم بردیم دولت خودش بازیگر اصلی است. در صنعت، در پتروشیمی، در معدن و در تمام این بخش‌ها هم این اتلاف انرژی به شکل محسوس وجود دارد. بنابراین تا زمانی که تکلیف نظام حکمرانی انرژی ایران مشخص نشود، مسئله ما با دنیا و موضوع تحریم‌ها حل نشود، نهادهای تاثیرگذار بر قانون‌گذاری نقش موثرتری ایفا نکنند و شرایط نااطمینانی اقتصادی و سیاسی کشور حل نشود، کماکان با مسئله شعار دادن در حوزه بهینه‌سازی مواجه خواهیم بود.

رضا حاجی‌کریم: حدود سال ۱۳۸۸ بود که دولت وقت با شعار حذف یارانه و واقعی کردن قیمت‌ها یارانه را حذف کرد و قرار بود بخشی از عواید حاصل از این یارانه به مردم برگشت داده شود و بخش دیگر صرف توسعه زیرساخت‌ها شود. عملاً می‌دانیم که ربالی از آن محل، هزینه توسعه نشد و تمام دولت‌هایی که بعد از آن تاریخ روی کار آمدند درگیر مسئله پرداخت یارانه و نظام یارانه‌ای شدند. ما در بخش انرژی به عنوان فعالان اقتصادی این بخش در آب، برق و گاز همواره حرفمان این است که اقتصاد این بخش‌ها دچار ناترازی است. اگر در حوزه برق، آب و گاز ناترازی داریم بخشی از آن به این برمی‌گردد که ما در این بخش‌ها ناترازی اقتصادی داریم. به این معنا که اقتصاد این سه مورد نمی‌خواند، اما چرا نمی‌خواند؛ به این خاطر که تمام دولت‌ها خودشان را پشت ترس ناشی از واقعی کردن این قیمت‌ها و اقتصادی کردن اینها پنهان کرده‌اند؛ در صورتی که اصلاح اقتصاد انرژی به معنای اضافه کردن بار به دوش مصرف‌کننده نیست و برعکس است. اجازه دهید مثال بزنم؛ در نوار جنوبی دولت آب را از شرکت‌های آب شیرین‌کن در قالب قراردادهای بیع متقابل می‌گیرد و تعهد می‌دهد که این وجوه را پرداخت کند. درواقع آب را از شرکت آب شیرین‌کن مترمکعبی ۳۷ هزار تومان می‌خرد و به شهروند جنوبی می‌فروشیم ۹۰۰ تومان. وقتی

که نظام اقتصادی این دادوستد این‌گونه است و چنین گپی وجود دارد که قرار است با یارانه پر شود عملاً راه سرمایه‌گذاری و اصلاح شبکه بسته می‌شود و دیگر هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری جواب نمی‌دهد. در چنین وضعیتی همه با هم به سمت شکست می‌رویم، مصرف‌کننده بدون آب می‌ماند و تلفات روزبه‌روز بیشتر می‌شود، دولت دچار ناترازی می‌شود و سرمایه‌گذار علاقه‌ای به سرمایه‌گذاری ندارد. حال باید چه کاری انجام دهیم؟

اگر قیمت آب را در همان ناحیه گام به گام اصلاح کنیم (آب سخت‌ترینش است، معادلات در برق و گاز بسیار راحت‌تر است) این زمینه ایجاد می‌شود که پروژه‌های بهینه‌سازی در آن منطقه راه بیفتد. یک نکته مهم که باید به آن اشاره کنم این است که در سال‌های اخیر در بحث بهینه‌سازی انرژی (آب، برق و گاز) هم دولت و هم بخش خصوصی به دنبال ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیری بودند و عملاً تمام پروژه‌ها شکست خورده است. اما چرا؟ چون قرار بود که دولت پول ناشی از این صرفه‌جویی را به بخش خصوصی بدهد که نداده است. امروز الگویی که سندیکای شرکت‌های تاسیساتی و صنعتی ایران پیشنهاد می‌کند الگوی مالکیت محصول است، یعنی اگر من آمدم در بهینه‌سازی مصرف انرژی سرمایه‌گذاری کردم یک شهر یا شهرک یا یک مجتمع مسکونی را می‌گیرم و در بهینه‌سازی گاز آن سرمایه‌گذاری می‌کنم. برای مثال ساختمان‌ها را عایق می‌کنم، موتورخانه‌ها را تنظیم می‌کنم و اگر لازم باشد تجهیزاتی را عوض می‌کنم و مقدار مشخصی از گاز را صرفه‌جویی می‌کنم. ما به‌هیچ‌وجه نمی‌خواهیم در این مدل از دولت پول بگیریم، بلکه می‌خواهیم بخشی از محصول را بگیریم، اما باید تضامین لازم را برای اینکه این محصول را می‌توانیم بگیریم، داشته باشیم. یعنی اگر رفتم در بهینه‌سازی گاز صرفه‌جویی کردم فردا روزی اگر زمستان شد دولت گاز بخش خصوصی را قطع نکند. یعنی اگر قرار شد مثلاً ۱۰۰ هزار مترمکعب صرفه‌جویی کنم ۳۰ هزار مترمکعب برای من است، می‌توانم بروم و در بورس بفروشم یا در صنعت بفروشم یا صادر کنم. اگر جایی از کشور گاز کم آمد دولت این ۳۰ هزار مترمکعب را قطع نکند. ما فکر می‌کنیم با توجه به وضعیت اقتصادی کشور این تنها گزینه‌ای است که برای سرمایه‌گذاری در این عرصه وجود دارد. الگویی که بخش خصوصی در چهارچوب قراردادهای مشارکت خصوصی به میدان بیاید و بازگشت سرمایه‌اش از محل مالکیت محصول باشد و ارتباط مالی مستقیم با دولت نداشته باشد.

رابطه داشته باشد و بستری فراهم کند که بخش خصوصی مشارکت کند و برای یک بار هم که شده ما در حل مسائل به بخش خصوصی اعتماد کنیم و اجازه دهیم آنها ورود جدی تری داشته باشند. رضا حاجی کریم: من فقط یک نکته کوتاه اضافه کنم. درواقع می‌خواهم مثال بزنم. ما یکی از بدترین وضعیت‌های آبی را در مشهد داریم. مشهد یکی از کلان‌شهرهای بسیار بحرانی ایران در حوزه تامین آب است. ما الان طرحی داریم که براساس آن از دریای عمان آب را به مشهد می‌بریم؛ حدود ۱۵۰۰ کیلومتر اختلاف طول مسیر است، ۱۴۰۰ متر اختلاف ارتفاع است با حدود دو میلیارد دلار سرمایه‌گذاری. درواقع می‌خواهیم ۱۵۰ میلیون مترمکعب آب را با مترمکعبی پنج دلار به مشهد ببریم. همین مشهد هفت میلیارد مترمکعب حق‌آبه کشاورزی دارد. این هفت میلیارد مترمکعب با تکنولوژی زمان مدها و هخامنشی آبیاری می‌شود. اگر شما فقط پنج درصد این وضعیت را بهبود ببخشید ۳۵۰ میلیون مترمکعب آب را ذخیره کرده‌اید.

۱۷۵ میلیون مترمکعبش را بگذارید در آبخوان به عنوان پایداری سرزمین بماند، ۱۷۵ میلیون مترمکعب می‌تواند برای بخش خصوصی و آن کشاورز باشد.

در این شرایط آب ارزان‌تری به شهروند مشهدی می‌رسد، کشاورز هم با توجه به اینکه در حوزه آبیاری برایش سرمایه‌گذاری شده، رشد تولید محصول خواهد داشت، درآمدش بالاتر می‌رود و مملکت ۱۷۵ میلیون مترمکعب آب در آبخوانش باقی می‌ماند و دچار پایداری می‌شود، آن بحث تعادل بخشی دشت‌ها که نیمه‌کاره و مغفول مانده به‌نوعی احیا می‌شود و بخش خصوصی هم کسب‌وکارش رونق پیدا می‌کند و اقتصاد مملکت شکوفا می‌شود.

رضا حاجی کریم: با فرض خطی بودن شرایط، ما در سال ۱۴۱۲ دیگر آب نداریم، یعنی در سال ۱۴۱۲ مصرفمان ۹۷ میلیارد مترمکعب و آن چیزی که داریم ۹۶ میلیارد مترمکعب است. در همین راستا باید این موضوع را جدی بگیریم. اینکه آمار نداریم به این خاطر است که حساسیت نداریم و هنوز موضوع را جدی نگرفته‌ایم.

سروش کیانی: معمولاً دولت‌ها به دلیل ساختار و شرایطی که دارند نمی‌توانند به مسائل انرژی به شکل اساسی ورود کنند، برای همین در کشورهای مختلف دولت با همکاری بخش خصوصی معمولاً به عنوان مشارکت‌های عمومی-خصوصی مطرح می‌شود این مسائل پیگیری می‌شود. در دنیا تقریباً ۷۰ درصد سرمایه‌گذاری‌های بخش انرژی از سوی بخش خصوصی انجام می‌شود.

هم می‌تواند تکنولوژی را وارد کند و هم می‌تواند سرمایه‌گذار داخلی و خارجی جذب کند. اما بخش خصوصی باید خیالش راحت باشد. برای مثال اگر بخش خصوصی سرمایه‌گذاری کند و دولت روزی ۵۰ هزار مترمکعب آب به بخش خصوصی بدهد و بخش خصوصی بخواهد آن را به یک صنعت بفروشد، دیگر آن صنعت نرود از وزارت نیرو تخصیص مجانی بگیرد. درواقع باید این حاتم‌بخشی‌ها قطع شود. آقای وزیر نیرو تقریباً مدتی پیش به آبادان رفتند و یک آب شیرین‌کن بزرگ را افتتاح کردند. در لحظه‌ای که کلید افتتاح این آب شیرین‌کن زده شد، آب کم آمد چون عدد ناترازی در آنجا بیشتر از این حرف‌هاست. شما با ۲۵ هزار مترمکعب، ۱۰۰ هزار مترمکعب یا ۱۰ هزار مترمکعب به جایی نمی‌رسید. وقتی نیروگاهی می‌سازیم با ۳۰۰ مگاوات یا ۴۰۰ مگاوات برای مملکتی که ۲۰ هزار مگاوات کسری دارد چه توقعی دارید؟

سروش کیانی: در وهله اول ما باید فهم درستی از مسئله داشته باشیم و صورت‌مسئله را پاک نکنیم. ما در بخش‌های مختلف کشور (منابع طبیعی، منابع انسانی و...) ناترازی داریم و نادیده گرفتن و منکر شدن این موضوع نمی‌تواند مسئله را حل کند. در مرحله اول باید مسئله را بپذیریم و در مرحله بعد برای حل این مسائل اولویت‌بندی انجام دهیم. بحث انرژی یک بحث بسیار جدی است و ممکن است ما را به یک نقطه غیرقابل بازگشت برساند. بنابراین در اولویت قرار دادن این موضوع بسیار ضروری است. بعد از آن رفتار عقلایی در حل مسئله است.

ما باید یک رویکرد عالمانه نسبت به حل مسائل داشته باشیم و بخش‌های مختلف را در نظر بگیریم و حذف نکنیم. یکی از مراحل حل مسئله آمار دادن و گزارش دادن نسبت به وضعیت موجود است. در همین موضوع ائتلاف انرژی که در حوزه برق، گاز و آب وجود دارد، به‌ویژه در بخشی که بیشترین ائتلاف وجود دارد، مثل ساختمان، باید اقدامات فوری انجام شود. شاید ما با ۴۰ یا ۵۰ درصد کاهش ائتلاف انرژی موجود بتوانیم مسئله ناترازی کل کشور را حل کنیم، یعنی در همین برآوردی که در تهران داشتیم اگر در بخش تجهیزات ساختمانی کاهش ائتلاف داشته باشیم ۱۰ درصد از کل ائتلاف انرژی کشور در حوزه برق و گاز حل خواهد شد. بنابراین نیاز است که دولت عزمی جدی در این

سروش کیانی: نقشی که دولت باید ایفا کند بحث تعهد به تضامینی است که به بخش خصوصی می‌دهد. تا زمانی که این اعتماد شکل نگیرد نباید انتظار خاصی داشته باشیم. می‌دانیم که نرخ تامین مالی حوزه‌های مختلف سرمایه‌گذاری در کشور در چه وضعیتی است. اگر قرار باشد با این نرخ دولت همکاری لازم را نداشته باشد قطعاً این اقدام هم انجام نخواهد شد. اما تا جای ممکن باید سیاست‌های مشوق و جذب‌کننده سرمایه‌گذاری را در این حوزه در نظر بگیریم.

ارقامی که در مورد ائتلاف انرژی مطرح کردید، قابل توجه است. به نظر شما مسیر اصلی از کجا می‌گذرد؟

رضا حاجی کریم: فکر می‌کنم ما به نقطه‌ای رسیده‌ایم که دولت اولین کاری که باید انجام دهد این است که تصمیم استراتژیک بگیرد. به این معنا که اگر واقعاً می‌خواهد بخش خصوصی برای اصلاح این وضعیت به میدان بیاید باید این را بپذیرد که خودش نمی‌تواند کاری انجام دهد. اما چرا نمی‌تواند؟ ما در کشوری زندگی می‌کنیم که طول پروژه‌های عمرانی به طور متوسط به ۱۷ سال می‌رسد، نرخ تامین سرمایه از بازار سرمایه به ۴۸ تا ۵۲ درصد رسیده است و نرخ تامین مالی بانکی هم ۳۰ درصد است، شما با این عددها نه تنها نمی‌توانید پروژه عمرانی جدیدی را شروع کنید، بلکه پروژه‌های عمرانی باقی‌مانده را هم نمی‌توانید تکمیل کنید. کما اینکه امروز ۶۵۰ هزار میلیارد تومان بر اساس برآوردهای یک سال و نیم پیش باید در پروژه‌های نیمه‌تمام آب هزینه شود و اجرای این پروژه‌ها جز با فعالیت بخش خصوصی امکان‌پذیر نیست. وقتی دولت این را بپذیرد

مسئله بعدی این است که چه کاری باید برای ورود بخش خصوصی انجام دهد. ورود بخش خصوصی اقتضائات و الزاماتی دارد. بحث ایجاد رگولاتوری، تسهیلگری و

ایجاد ارتباطات بین‌المللی از مهم‌ترین الزامات ورود بخش خصوصی هستند. شما وقتی که FATF و معاهده‌های بین‌المللی را نپذیرفته‌اید نمی‌توانید در فضای تحریم‌ها اقدام خاصی انجام دهید. اگر ما FATF را بپذیریم امکان جذب سرمایه‌گذار در این حوزه را داریم و این نکته را هم در نظر داشته باشید که دوره بازگشت سرمایه پروژه‌های بهینه‌سازی به‌مراتب سریع‌تر از پروژه‌های احداث است. کل بحث تلفات شبکه تهران با ۸۰ هزار میلیارد تومان جمع می‌شود. در دنیا برای این کار تکنولوژی خاصی وجود دارد. بخش خصوصی

سروش کیانی: ما به دلیل قدیمی شدن یا به اصطلاح کلنگی شدن صنایع دچار یک ناکارآمدی و فرسودگی شده‌ایم که همین موضوع باعث شده ائتلاف انرژی روزبه‌روز افزایش پیدا کند و ما نسبت به دوره‌های قبل و سال‌های قبل با ائتلاف انرژی بیشتری مواجه شویم. این ضریب، ضریب فزاینده‌ای است.



انجمن صنایع لوازم خانگی ایران
Association of Home Appliance Manufacturers IRAN

راه‌های ارتباطی انجمن

بدینوسیله به اطلاع کلیه اعضای محترم انجمن و سایر مخاطبان می‌رساند
در راستای روزآمدسازی راه‌های ارتباطی رسمی انجمن
نسبت به ارسال مکاتبات و دیگر تعاملات سازمانی، صرفاً از طریق موارد ذیل اقدام فرمائید.

تهران، خیابان شهید بهشتی، خیابان صابونچی (مهنار سابق)، کوچه مبینی، پلاک ۸



نشانی

۱۵۳۳۶۶۵۵۹۴



کد پستی

۸۸۵۱۲۱۲۷ (خط ویژه)



تلفن

۸۸۷۴۴۴۶۳



نمابر

۰۹۰۱ - ۸۳۱۹۱۶۶



واتساپ

۱۰۰۰۰۲۴۲۶



پیامک

www.ahamiran.com



وبسایت

info@ahamiran.com



ایمیل



صنعت پیران لوازم خانگی کشور

بزرگترین و قدیمی‌ترین شکل ملی



بولتن

انجمن صنایع لوازم خانگی ایران

Association of Home Appliance Manufacturers IRAN



تولید ۲۰
میلیون قطعه
لوازم خانگی در
سال ۱۴۰۳

در بازدید دبیر انجمن از کارخانه سام گستر سونیا؛ چالش تامین مواد اولیه و توسعه در صنعت قطعه سازی ایران

نسرین اوجاقی، دبیر انجمن اقتصادی و ملی صنایع لوازم خانگی ایران، به همراه دریا طالبی، مدیرعامل شرکت تابناک توسعه فیدار، صبح روز دوشنبه، سیزدهم اسفندماه، از کارخانه سام گستر سونیا بازدید کردند.

وی همچنین به تنوع طراحی صفحات اجاق گاز اشاره کرد و افزود: "تنوع و کیفیت بالای محصولات ما باعث شده است که بخش بزرگی از بازار را در اختیار بگیریم.

رمضان پور همچنین خاطرنشان کرد که این شرکت برای تامین مواد اولیه از واردات خودداری کرده و نیاز خود را از بازار آزاد تامین می کند، در حالی که رقبای خارجی با هزینه های بسیار پایین تر مواد اولیه خریداری می کنند، که این امر به یکی از موانع صادراتی این شرکت تبدیل شده است.

مدیرعامل سام گستر سونیا در ادامه به چالش های موجود در تامین مواد اولیه اشاره کرد و گفت: هزینه واردات مواد اولیه به دلیل تحریم ها و مسائل بانکی بسیار بالا است و ما ترجیح می دهیم نیاز خود را از بازار آزاد تامین کنیم. وی همچنین به کمبود فضای صنعتی در شهرک صنعتی نصیرآباد اشاره کرد و افزود که این مسأله مانع توسعه بیشتر این شرکت شده است.

در پایان، رمضان پور موفقیت خود در عرصه قطعه سازی را نتیجه تلاش مداوم و کار مستمر دانست و افزود که این واحد تولیدی توانسته است، برای ۳۰ نفر اشتغالزایی کند.



کفی زیری، قطعات ترانس فندک، لوله اصلی و شبکه های چدنی هستیم. تمام تولیدکنندگان اجاق گاز در کشور به جز دو شرکت، مشتری ما هستند و حداقل دو قطعه از محصولات ما را خریداری می کنند.

به گزارش روابط عمومی انجمن ملی و اقتصادی صنایع لوازم خانگی ایران، نعیم رمضان پور، مدیرعامل شرکت سام گستر سونیا، در این بازدید گفت: ما تولیدکننده انواع قطعات اجاق گاز از جمله صفحه استیل،



بیانیه انجمن در خصوص ضرورت پیوستن به FATF

در این میان، صنعت لوازم خانگی کشور که نقشی محوری در اشتغالزایی، خلق ارزش افزوده داخلی و جایگزینی واردات ایفا می‌کند، با موانعی بنیادین در مسیر توسعه صادرات، تأمین مالی، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و حرکت به سمت هوشمندسازی و فناوری روبه رو شده است. تداوم این وضعیت می‌تواند منجر به رکود تولید، توقف سرمایه‌گذاری، تضعیف بنگاه‌های کوچک و متوسط و افزایش وابستگی اقتصادی کشور گردد؛ پدیده‌هایی که با هیچ یک از اصول توسعه پایدار، امنیت اقتصادی و منافع ملی همخوانی ندارد.

از این رو، انجمن لوازم خانگی ایران ضمن تأکید بر ضرورت بازنگری در سیاست‌های مالی و اقتصادی کلان کشور، از مراجع ذی‌ربط، به ویژه مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام، درخواست دارد با نگاهی ملی و آینده‌نگر، نسبت به تصویب الزامات مرتبط با FATF و تسریع در فرآیند پیوستن به آن اقدام نمایند.

این اقدام نه تنها گامی بلند در جهت احیای روابط تجاری، تسهیل تبادلات مالی، تقویت شفافیت اقتصادی و بهبود جایگاه بین‌المللی ایران خواهد بود، بلکه پیام روشنی به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی مبنی بر عزم جدی کشور برای تعامل سازنده با اقتصاد جهانی خواهد داد.

انجمن لوازم خانگی ایران بار دیگر آمادگی کامل خود را برای همکاری با نهادهای قانون‌گذار، اجرایی و تصمیم‌ساز در جهت ارائه دیدگاه‌های تخصصی، راهکارهای اجرایی و تبیین پیامدهای اقتصادی وضع موجود اعلام می‌دارد.

در شرایطی که اقتصاد جهانی بر پایه شفافیت، دسترسی آزاد به نظام مالی بین‌المللی، بهره‌مندی از فناوری‌های نوین و حضور مؤثر در زنجیره‌های ارزش استوار است، متأسفانه تداوم حضور کشور در فهرست سیاه گروه ویژه اقدام مالی (FATF) و عدم پیوستن به کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط، زمینه‌ساز چالش‌های جدی برای بخش خصوصی، تولیدکنندگان، صادرکنندگان و به‌ویژه صنایع پیشران نظیر صنعت لوازم خانگی کشور شده است.

در شرایطی که اقتصاد جهانی بر پایه شفافیت، دسترسی آزاد به نظام مالی بین‌المللی، بهره‌مندی از فناوری‌های نوین و حضور مؤثر در زنجیره‌های ارزش استوار است، متأسفانه تداوم حضور کشور در فهرست سیاه گروه ویژه اقدام مالی (FATF) و عدم پیوستن به کنوانسیون‌های بین‌المللی مرتبط، زمینه‌ساز چالش‌های جدی برای بخش خصوصی، تولیدکنندگان، صادرکنندگان و به‌ویژه صنایع پیشران نظیر صنعت لوازم خانگی کشور شده است.

انجمن لوازم خانگی ایران به عنوان نماینده بخش خصوصی این صنعت راهبردی، با ابراز نگرانی عمیق از تداوم وضعیت فعلی، هشدار می‌دهد که عدم برخورداری از روابط بانکی رسمی، شفاف و ایمن با نظام مالی بین‌المللی، فعالان اقتصادی کشور را ناگزیر به استفاده از روش‌های پرریسک، پرهزینه و غیرقابل اتکا نموده است؛ مسیری که نتیجه‌ای جز افزایش هزینه‌های تولید، کاهش رقابت‌پذیری محصولات ایرانی در بازارهای هدف، حذف از زنجیره‌های تأمین جهانی و در نهایت، انزوای اقتصادی نخواهد داشت.

ضرورت توجه ویژه به صنعت لوازم خانگی تولید داخل

اوجاکی در فرصت کوتاه دیدار نوروزی، با اشاره به چالش‌های پیش‌روی تولیدکنندگان لوازم خانگی، خواستار اقدامات مؤثر دولت در راستای تسهیل‌گری، رفع موانع تولید، سیاست‌گذاری درست در تخصیص ارز و حمایت از صادرات صنعت لوازم خانگی کشور شد.

عامل شرکت تابناک توسعه فیدار روز شنبه (۱۶ فروردین ماه ۱۴۰۴) در دیدار نوروزی با سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت (صمت)، بر اهمیت توجه ویژه به صنعت لوازم خانگی داخلی تأکید کرده و خواستار نگاه ویژه وزارت صمت به این صنعت شد.

در دیدار دبیر انجمن ملی صنایع لوازم خانگی ایران با وزیر صمت بر ضرورت توجه ویژه به صنعت لوازم خانگی داخلی تأکید شد. به گزارش روابط عمومی انجمن ملی صنایع لوازم خانگی ایران، تسرین اوجاکی، دبیر انجمن ملی صنایع لوازم خانگی ایران و دریا طالبی مدیر

تقویت همکاری میان انجمن ملی صنایع لوازم خانگی ایران و فولاد مبارکه

به‌صورت تجمیعی و از طریق انجمن ارائه دهند وی افزود که این رویکرد نه تنها روند تأمین فولاد مورد نیاز شرکت‌ها را تسهیل خواهد کرد، بلکه به افزایش بهره‌وری در زنجیره تأمین نیز کمک خواهد نمود.

همچنین، با این مدل، امکان بهره‌برداری از شرایط خرید اعتباری برای اعضای انجمن فراهم خواهد شد. در پایان این نشست، طرفین بر ادامه رایزنی‌ها و گسترش همکاری‌های مشترک میان فولاد مبارکه و انجمن ملی صنایع لوازم خانگی تأکید کردند.

این اقدام نه تنها به نفع دو صنعت بزرگ کشور خواهد بود، بلکه می‌تواند به تقویت تولیدات داخلی و حمایت از بازار داخلی لوازم خانگی منجر شود.

مدیرعامل فولاد مبارکه و دبیر انجمن ملی صنایع لوازم خانگی ایران بر ضرورت تقویت همکاری‌های صنعتی و گسترش روابط دوجانبه در راستای ارتقای تولیدات داخلی تأکید کردند.

به گزارش ماهنامه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی، اعضای هیئت‌مدیره این انجمن و دریا طالبی، مدیرعامل شرکت تابناک توسعه فیدار، در دیداری با علی زرندي، مدیرعامل فولاد مبارکه اصفهان، بر لزوم توسعه همکاری‌ها میان این دو بخش صنعتی تأکید کردند.

این نشست که به مناسبت آغاز سال نو برگزار شد، به عنوان فرصتی برای مرور روابط پیشین و بررسی راهکارهای بهبود تأمین مواد اولیه، به ویژه فولاد، برای تولیدکنندگان لوازم خانگی، مورد توجه قرار گرفت. زرندي در این دیدار با استقبال از تقویت ارتباط با صنعت لوازم خانگی، پیشنهاد داد که شرکت‌های عضو انجمن درخواست‌های خود را

دبیر انجمن اقتصادی و ملی صنایع لوازم خانگی ایران اعلام کرد: تولید ۲۰ میلیون قطعه لوازم خانگی در سال ۱۴۰۳

نسرین اوجاقی، دبیر انجمن اقتصادی و ملی صنایع لوازم خانگی ایران، از افزایش قابل توجه تولید لوازم خانگی در کشور خبر داد و اعلام کرد که تولید این محصولات در سال ۱۴۰۳ به ۲۰ میلیون قطعه خواهد رسید. این رشد چشمگیر، که در پی خروج ایالات متحده از برجام و ترک شرکت‌های خارجی تولیدکننده لوازم خانگی از ایران به وقوع پیوسته است، نمایانگر پیشرفت چشمگیر در کیفیت و کمیت تولیدات داخلی به شمار می‌رود.



در همین راستا، اوجاقی به مشکل قاچاق کالاهای لوازم خانگی اشاره کرد و تأکید داشت که حدود ۳۰ درصد از لوازم خانگی در کشور به صورت قاچاق وارد می‌شود. این کالاها نه تنها هزینه‌های گمرکی، بیمه و مالیات را شامل نمی‌شوند بلکه در شرایط نابرابر با محصولات داخلی به رقابت با تولیدات داخل می‌پردازند. دبیر انجمن صنایع لوازم خانگی خواستار اصلاح قوانین در این زمینه شد و تأکید کرد که باید رقابت منصفانه‌تری برای تولیدکنندگان داخلی فراهم شود.

چالش‌های صادرات و تخصیص ارز

از دیگر مشکلاتی که اوجاقی به آن اشاره کرد، مشکلات مربوط به صادرات و تخصیص ارز است. به گفته وی، ایران به کشورهای همسایه مانند پاکستان، عراق، روسیه و قزاقستان صادرات لوازم خانگی دارد. اما هزینه‌های بالای حمل و نقل و محدودیت‌های تحریمی، این روند را با چالش‌های جدی روبرو کرده است. دبیر انجمن صنایع لوازم خانگی در این زمینه تصریح کرد: «مسئله تخصیص ارز یکی از مهم‌ترین مشکلات تولیدکنندگان است. از زمان ثبت سفارش برای تخصیص ارز حدود چهار ماه زمان می‌برد و این مسئله مشکلات زیادی را برای تولیدکنندگان ایجاد کرده است.» او همچنین به کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش اشاره کرده و از مسئولان خواست که این مسائل را مورد بررسی قرار داده و تدابیر لازم برای تسهیل وضعیت تولید را اتخاذ کنند.

در نهایت، با وجود پیشرفت‌های قابل توجه در صنعت لوازم خانگی ایران در سال ۱۴۰۳، تولیدکنندگان با چالش‌های مختلفی از جمله رکود بازار، مشکلات انرژی، قاچاق کالا، و مسائل ارزی روبرو هستند. این صنعت نیازمند حمایت‌های بیشتر از سوی دولت و اصلاحات در قوانین مرتبط برای ایجاد فضای رقابتی منصفانه و تسهیل روند تولید و صادرات است. تولیدکنندگان داخلی با وجود تمامی این مشکلات، همچنان امیدوارند که با انجام اقدامات اصلاحی، شرایط برای رشد و توسعه این صنعت در سال‌های آینده فراهم شود.

به گزارش آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی، اوجاقی در گفت‌وگویی اختصاصی با خبرنگار ایرنا، اظهار داشت: «آمارها بر اساس برنامه هفتم توسعه نشان می‌دهند که در سال ۱۴۰۳ تولید لوازم خانگی در ایران رشد ۸ تا ۱۰ درصدی خواهد داشت.» به گفته وی، در گذشته، تولید لوازم خانگی در کشور حدود ۶ تا ۷ میلیون قطعه در سال بود که نشان‌دهنده جهش قابل توجه در سال جاری است.

با این حال، اوجاقی افزود که این رشد در تولید لوازم خانگی با مشکلات قابل توجهی در بازار همراه بوده است. وی دلیل اصلی رکود موجود در بازار را کاهش قدرت خرید مردم دانست و گفت: «با وجود افزایش تولید، رکود بازار به دلیل مشکلات اقتصادی از جمله کاهش قدرت خرید و نوسانات ارزی ادامه دارد.» اوجاقی ابراز امیدواری کرد که با اتخاذ تدابیر مناسب، شرایط بازار در سال آینده بهبود یابد.

دبیر انجمن صنایع لوازم خانگی ایران در ادامه اشاره کرد که به واسطه مشکلات اقتصادی، تبلیغات تلویزیونی و محیطی امسال عمدتاً بر فروش اقساطی محصولات متمرکز بود. این موضوع به وضوح نشان‌دهنده بحران تقاضا و افزایش رقابت در میان تولیدکنندگان داخلی است. اوجاقی در این خصوص توضیح داد: «بازار لوازم خانگی به شدت وابسته به قدرت خرید مردم است و وضعیت معیشتی تأثیر زیادی بر آن گذاشته است، اما تولیدکنندگان داخلی با وجود تمامی مشکلات، توانستند محصولات خود را در دو طیف مختلف از سلاقی و قدرت خرید مردم عرضه کنند.»

چالش‌های انرژی و قاچاق کالا در صنعت لوازم خانگی

یکی از چالش‌های دیگری که دبیر انجمن صنایع لوازم خانگی به آن اشاره کرد، مشکلات انرژی در شهرک‌های صنعتی است. اوجاقی گفت که قطعی برق و گاز در برخی مناطق منجر به نیمه‌فعال شدن بسیاری از واحدهای تولیدی شده و این امر مشکلات زیادی را برای تولیدکنندگان ایجاد کرده است.

رئیس هیات مدیره انجمن اقتصادی و ملی صنایع لوازم خانگی ایران تعدیل قیمت لوازم خانگی در پی مشکلات ارزی

رئیس هیات مدیره انجمن اقتصادی و ملی صنایع لوازم خانگی ایران هشدار داد که حذف ارز نیمایی و جایگزینی آن با ارز بازار توافقی، به طور قابل توجهی قیمت مواد اولیه تولید لوازم خانگی را افزایش داده و این موضوع باعث خواهد شد که تولیدکنندگان لوازم خانگی ناچار به تعدیل قیمت‌ها شوند. این تغییرات در سیاست‌های ارزی، علاوه بر تأثیرات منفی بر تولیدکنندگان، با مشکلاتی نظیر دیرکرد در تامین ارز نیز همراه است.



به گزارش آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی ایران، علیرضا محمدی دانیالی، عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با ایلنا، گفت: «حذف ارز نیمایی و انتقال به ارز بازار توافقی به شدت بر قیمت تأمین مواد اولیه تولید لوازم خانگی اثر گذاشته است. تولیدکنندگان لوازم خانگی در این شرایط هیچ گزینه‌ای جز تعدیل قیمت‌ها ندارند.» او همچنین به مشکل دیرکرد در تامین ارز اشاره کرد و افزود: تولیدکنندگان علاوه بر افزایش قیمت ارز تخصیص‌یافته، با مشکلات دیگری مانند تأخیر در تامین ارز مواجه هستند.

محمدی دانیالی به وضعیت بازار لوازم خانگی اشاره کرد و گفت که در حالی که تولید لوازم خانگی در سال‌های اخیر افزایش یافته، قدرت خرید مردم به شدت کاهش پیدا کرده است. وی توضیح داد: این کاهش قدرت خرید به طور مستقیم بر بازار لوازم خانگی تأثیر گذاشته است. همچنین در حال حاضر، حدود ۳۰ درصد از بازار لوازم خانگی ایران به کالاهای قاچاق اختصاص دارد.

سالانه حدود ۲ میلیارد دلار لوازم خانگی به صورت قاچاق وارد کشور می‌شود و این در حالی است که منبع ارزی این واردات مشخص نیست. او افزود: «قاچاق گسترده لوازم خانگی به ایران باعث شده است که این کالاها از مسیرهای غیررسمی وارد شوند، بدون اینکه عوارض گمرکی پرداخت شود یا منبع ارز آنها شفاف باشد».

در پاسخ به این سوال که آیا آزادسازی واردات می‌تواند از شدت قاچاق بکاهد، محمدی دانیالی گفت: تولیدکنندگان هیچ‌گونه مخالفتی با واردات لوازم خانگی ندارند، به شرط آنکه واردات در چهارچوب قوانین انجام شود. اما مشکل اصلی این است که شرایط باید برای تولیدکنندگان فراهم شود تا بتوانند با رقبای خارجی خود رقابت کنند.

این امر نیازمند تامین ماشین‌آلات مناسب، ارزان بودن مواد اولیه، تسهیل ورود دانش و فناوری‌های روز، تامین انرژی به اندازه کافی و تسریع در تامین ارز برای تولیدکنندگان است.

آزاد نیست، اما این دو شاخص برای ما نیز اهمیت دارد. وی همچنین از رشد چشمگیر تولید در صنعت لوازم خانگی ایران خبر داد و اظهار داشت: در سال ۱۳۹۸، تولید لوازم خانگی در کشور ۸ میلیون دستگاه در سال بود، اما این رقم اکنون به ۲۰ میلیون دستگاه افزایش یافته است. در حال حاضر، ۳۰۰ هزار نفر به طور مستقیم و یک میلیون نفر به طور غیرمستقیم در این صنعت مشغول به کار هستند. بنابراین، حمایت از تولید داخلی ضروری است، زیرا واردات بی‌رویه می‌تواند به از دست رفتن این فرصت‌های شغلی بیانجامد.

در پایان، محمدی دانیالی ارزش صادرات لوازم خانگی ایران را حدود ۳۰۰ میلیون دلار در سال اعلام کرد و گفت که اصلی‌ترین مقاصد صادراتی ایران در این زمینه کشورهای عراق و افغانستان هستند.

او ادامه داد: با شرایط کنونی، رقابت برای تولیدکنندگان داخلی به شدت سخت و پیچیده است. به عنوان مثال، رتبه ایران در رقابت‌پذیری صنعتی جهانی ۹۹ و رتبه کشور در شاخص سهولت کسب و کار ۱۲۷ است. در چنین شرایطی، صنعت لوازم خانگی ایران چگونه می‌تواند با کشوری که رتبه تولید آن در رقابت‌های جهانی به طور مثال ۱۰ است، رقابت کند؟

رئیس هیات مدیره انجمن صنایع لوازم خانگی ایران همچنین به اهمیت رشد اقتصادی و اشتغال در کشورها اشاره کرد و افزود: رشد اقتصادی و اشتغال دو شاخص اساسی هستند که همه دولت‌ها باید به آن توجه داشته باشند. در حال حاضر، این دو شاخص به یکی از دلایل جنگ‌های تعرفه‌ای میان اقتصادهای بزرگ جهان تبدیل شده‌اند.

اقتصاد ایران هم مانند سایر اقتصادهای بزرگ

جای خالی صنایع لوازم خانگی و صنایع وابسته در نمایشگاه اوراسیا ۲۰۲۵



نمایشگاه اوراسیا ۲۰۲۵ که در اسفند ماه برگزار شد، فرصتی ارزشمند برای معرفی صنایع مختلف به بازارهای منطقه‌ای به خصوص حوزه CIS و اوراسیا بود. در این رویداد، شاهد حضور بسیاری از تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی از کشورهای مختلف اوراسیا بودیم، اما متأسفانه جای صنایع لوازم خانگی و صنایع وابسته در این نمایشگاه به‌طور چشمگیری خالی بود و از این گروه عظیم تنها چند مجموعه در این نمایشگاه مشارکت داشتند. این غیبت، به‌وضوح نیاز همراهی و توجه ویژه به این صنعت را نمایان ساخت. همچنین با عنایت به شعار امسال مقام معظم رهبری سرمایه گذاری برای تولید، ضرورت حضور جدی و گسترده را در نمایشگاه بعدی اوراسیا، دوچندان می‌کند. در ابتدا از اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران جهت در اختیار گذاشتن کانتر و تسهیلات مناسب به انجمن صنایع لوازم خانگی ایران در نمایشگاه اوراسیا ۲۰۲۵ تشکر و قدردانی می‌کنم. این همکاری‌ها موجب حضور فعال و مؤثر در این رویداد بین‌المللی است و نقش بسیار مهمی در ایجاد فرصت‌های جدید برای توسعه صنعت لوازم خانگی ایران ایفا می‌کند.

حضور فعال شرکت تابناک توسعه فیدار به عنوان نماینده انجمن صنایع لوازم خانگی:

شرکت تابناک توسعه فیدار به نمایندگی انجمن صنایع لوازم خانگی ایران، در سه روز نمایشگاه اوراسیا حضور فعال داشت. هدف از حضور، علاوه بر معرفی خدمات انجمن و نیز توانمندی‌های اعضای معظم انجمن با تمرکز بر تقویت روابط اقتصادی و صنعتی و محصولات تولیدی، برقراری ارتباطات تجاری و توسعه همکاری‌های مشترک با تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران خارجی و افزایش حجم صادرات بود.

جای خالی صنایع لوازم خانگی ایران و صنایع وابسته:

صنعت لوازم خانگی ایران که یکی از بزرگترین و مهم‌ترین بخش‌های تولیدی کشور است، در این نمایشگاه از جایگاه مناسبی برخوردار نبود.

• ایجاد فرصت‌های همکاری و شراکت‌های بلندمدت با برندهای معتبر جهانی.

۲. گسترش بازارهای صادراتی:

• تمرکز بر بازار بزرگ صادراتی اوراسیا که به‌ویژه برای ایران و کشورهای منطقه فرصت‌های فراوانی در زمینه صادرات لوازم خانگی فراهم می‌آورد.

• تلاش برای بهبود رقابت‌پذیری در برابر تولیدات جهانی از طریق نوآوری و ارتقاء کیفیت محصولات

۳. به‌روزرسانی و رقابت با تولیدات جهانی:

• استفاده از فرصت‌های موجود در نمایشگاه‌ها برای شناخت آخرین روندهای صنعت و به‌کارگیری آن‌ها در فرایندهای تولیدی داخلی.

• گسترش شبکه‌های توزیع، خدمات پس از فروش و افزایش صادرات با هدف رقابت با تولیدات جهانی.

تأثیر معاهده اوراسیا بر صنعت لوازم خانگی:

یکی از نکات مهمی که در این نمایشگاه باید به آن اشاره کرد، تأثیر معاهده اوراسیا و برداشتن عوارض واردات است که به‌طور قابل توجهی می‌تواند به تسهیل واردات و صادرات محصولات لوازم خانگی کمک کند. این معاهده به صنعت لوازم خانگی این امکان را می‌دهد که با کاهش هزینه‌های گمرکی، شرایط بهتری برای رقابت با تولیدات جهانی داشته باشند و از فرصت‌های بازار اوراسیا بهره‌برداری بیشتری کنند.

درپایان:

نمایشگاه اوراسیا ۲۰۲۵ نشان داد که حضور صنعت لوازم خانگی و صنایع وابسته در اینگونه رویدادها امری حیاتی است. به‌ویژه با توجه به شعار سال «سرمایه‌گذاری برای تولید»، شرکت در نمایشگاه‌های بین‌المللی از جمله اوراسیا، راهی است برای جذب سرمایه‌گذاری، به‌روزرسانی خطوط تولید و محصولات جدید، و رقابت در بازارهای جهانی. برنامه‌ریزی برای حضور فعال در نمایشگاه‌های آینده، نه تنها می‌تواند به ارتقاء کیفیت محصولات و فرآیندهای تولیدی کمک کند، بلکه باعث تسهیل در رشد اقتصادی و افزایش صادرات خواهد شد.

این فرصت‌ها باید به‌طور جدی در دستور کار سیاست‌گذاران و فعالان اقتصادی و صنایع قرار گیرد تا از پتانسیل‌های نهفته در بازار اوراسیا برای ورود به بازار جهانی بهره‌برداری بهینه شود. شرکت تابناک توسعه فیدار همگام با انجمن معظم صنایع لوازم خانگی ایران، افتخار دارد بازویی توانمند و مطمئن برای حضور شایسته اعضای گرانقدر در عرصه‌های بین‌المللی باشد.

در حالی که بازار بزرگ اوراسیا بلقوه نیازمند و ایران می‌تواند یکی از بزرگترین منابع تأمین نیازهای صنعتی و مصرفی این حوزه باشد.

حضور کم‌رنگ تولیدکنندگان لوازم خانگی در نمایشگاه اوراسیا، فرصت طلایی ساخت جایگاه ویژه مخصوص به خود و ارتباط با بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی از دست داده است. جهت رفع این نقایص و کمبودها و هم‌افزایی بیشتر، و انجمن صنایع لوازم خانگی به اتفاق سازمان‌ها و نهاد‌های مرتبط در توسعه تجارت بین‌المللی ایران و با همفکری اعضای گرامی، اهمیت بیشتر این رویدادها و جذب سرمایه‌گذاران خارجی برای بهبود فرآیندهای تولیدی و رقابت در بازارهای جهانی است.

انتظارات بازدیدکنندگان:

در جریان بازدیدهای مختلف از غرفه‌ها، بازدیدکنندگان که جملگی تجار حوزه اوراسیا بودند، برای رشد و توسعه این صنعت، تأکید بر رفع موانع ارزی و تعهدات ارز حاصل از صادرات و تسهیل رویه‌های سرمایه‌گذاری تجاری بودند. از دیگر درخواست‌های مطرح‌شده، شرکت در نمایشگاه‌های دائمی و موقت در منطقه برای معرفی محصولات و ایجاد ارتباطات تجاری در سطح بین‌المللی بود.

ضرورت شرکت در نمایشگاه اوراسیا ۲۰۲۶:

شعار سال ۱۴۰۴ «سرمایه‌گذاری برای تولید» به‌عنوان دورنمای یک افق روشن برای صنایع و تولید ایران است. این شعار نه تنها به برنامه‌ریزی و ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای تولید اشاره دارد، بلکه به جذب سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی نیز تأکید می‌کند. نمایشگاه اوراسیا، به‌ویژه با توجه به فضای رقابتی جهانی، یک فرصت استراتژیک برای ارائه ظرفیت‌ها و نمایش پرقدرت توانمندی‌های تولیدکنندگان لوازم خانگی و صنایع وابسته است. لذا حضور گسترده در رویداد بعدی و مشابه، می‌تواند به‌طور چشمگیری باعث جذب سرمایه‌گذاران، گسترش و به‌روزرسانی محصولات و ارتقاء کیفی و تکنولوژیکی و ایجاد جایگاه خاص در برابر رقبای جهانی شود.

برنامه‌ریزی برای حضور در سال آینده:

بر اساس تجربه سال ۲۰۲۵، برنامه‌ریزی دقیق برای حضور فعال‌تر در نمایشگاه اوراسیا ۲۰۲۶ امری ضروری است. برخی از اهداف اصلی در این زمینه عبارتند از:

۱. جذب سرمایه‌گذاران خارجی:

• برنامه‌ریزی برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی جهت ارتقاء کیفیت و به‌روزرسانی تکنولوژی‌های تولید در صنایع لوازم خانگی.

3rd Exhibition EURASIA EXPO

سومین نمایشگاه بین المللی

تجارت با

اوراسیا

ایران. تهران

21-24 FEB 2025

۳-۶ اسفند ۱۴۰۳

محل دائمی نمایشگاه های بین المللی تهران



پایش لاین: پلتفرم جامع استعلام و تبادل نظر کارفرمایان درباره کارجویان

Payeshline.com



شرکت راهبران هوش مصنوعی
Rahbaran Artificial Intelligence Co., Ltd.

همچنین دقت فرآیند استخدامی را بیش از ۹۵٪ افزایش داده و تقریباً یک شناخت کامل از کارجویان به کارفرمایان ارائه می‌دهد. شایان ذکر است پلتفرم پایش لاین علاوه بر مزایای منحصر بفردی که دارد به ابزارها و قابلیت‌های بسیار پیشرفته هوش مصنوعی و یادگیری ماشین نیز مجهز شده تا مدیران و کارفرمایان را از تمام ابعاد استخدامی مطلع سازد.

همچنین سیستم‌های توصیه گر مبتنی بر هوش مصنوعی تعبیه شده در پلتفرم باعث افزایش قابل ملاحظه دقت در تصمیمات مدیران خواهد شد.

هم اکنون پلتفرم پایش لاین با استقبال بی نظیر مدیران و صاحبان کسب و کارهای کشور مواجه شده است.

بطور خلاصه برخی از دلایل این استقبال به شرح زیر است:

- خدمات و اطلاعات منحصر بفرد ارائه شده در پلتفرم
- آموزش و پشتیبانی ۲۴ ساعته رایگان
- خدمات و قابلیت‌های هوش مصنوعی رایگان
- قیمت بسیار پایین پلتفرم

شرکت راهبران هوش مصنوعی

(Rahbarantech.com)

با همکاری پارک علم و فناوری دانشگاه تربیت مدرس واقع در پارک علم و فناوری برای نخستین بار در کشور، "پلتفرم جامع و ابری استعلام و تبادل نظر کارفرمایان درباره کارجویان" را با نام پایش لاین ارائه داده است.

این پلتفرم بمنظور حل مشکلات موجود در زمینه استخدام افراد بکار گرفته شده و به صاحبان کسب و کارها، شرکت‌ها و شخصیت‌های حقوقی کمک شایانی ارائه داده است.

دکتر رضائی نیا مدیر پلتفرم پایش لاین می‌گوید: "بکارگیری پایش لاین باعث افزایش بهره‌وری شرکت‌ها، صرفه‌جویی قابل

ملاحظه در زمان و هزینه‌های استخدامی، ایجاد کانال ارتباطی با مدیران شرکت‌های دیگر، افزایش آگاهی نسبت به پرسنل کنونی، ممانعت از کاهش اعتبار شرکت، استخدام آگاهانه پرسنل جدید و افزایش رضایت مشتریان خواهد شد.

طبق بررسی و نظرسنجی‌های صورت گرفته، پایش لاین تا ۵۰٪ هزینه‌های استخدامی را کاهش می‌دهد.

استخدام و جذب متخصصین مسئولیت‌پذیر، با انگیزه و قابل اتکاء همواره یکی از بزرگترین چالش‌های شرکت‌ها و صاحبان کسب و کار بوده است.

گاهی فرآیند جذب چنین افرادی برای شرکت‌ها بسیار زمان‌بر و پرهزینه بوده و از روش‌های مختلفی از قبیل قراردادهای آزمایشی، انواع مصاحبه‌های فنی و روانشناسی و... استفاده می‌شود.

متأسفانه علی‌رغم بکارگیری تمام روش‌های مذکور بازهم کارفرمایان اعتراف دارند که پرسنل نامناسبی را در مجموعه خود استخدام کرده‌اند.

طبق آخرین تحقیقات منتشر شده در نشریه فوربس (Forbes):

- بیش از ۸۰٪ از کارجویان اعتراف کرده‌اند که در مصاحبه‌های شغلی اطلاعات غیرواقعی ارائه می‌دهند.
- بیش از ۷۰٪ از کارجویان اعتراف کرده‌اند که در رزومه‌های خود اطلاعات غیرواقعی دارند.
- بیش از ۷۵٪ از کارفرمایان اعتراف کرده‌اند که نیروهای نامناسبی را استخدام کرده‌اند.

گاهی استخدام افراد نامناسب می‌تواند خسارات جبران ناپذیری را به کسب و کارها تحمیل کند.

طبق تحقیقات نشریه Harvard Business Review بکارگیری افراد نامناسب می‌تواند باعث ایجاد جو منفی، کاهش روحیه تیمی، هزینه‌های مالی، کاهش بهره‌وری، مشکلات حقوقی آتی، کاهش اعتبار شرکت و ایجاد استرس برای مدیران مربوطه شود.

- ➔ دستیابی به اطلاعات فنی، فرهنگی، اخلاقی و روانشناسی کارجویان
- ➔ دستیابی به اطلاعات مربوط به نحوه عملکرد کارجویان در شرکت‌های قبلی
- ➔ آگاهی کامل از میزان صحت رزومه‌های دریافت شده از کارجویان
- ➔ آگاهی از نام شرکت‌هایی که پرسنل شما جهت کار به آنها مراجعه می‌کنند
- ➔ صرفه‌جویی قابل ملاحظه در زمان و هزینه‌های استخدامی
- ➔ ممانعت از کاهش اعتبار شرکت در فرآیندهای جذب و استخدام
- ➔ افزایش رضایت، کارآیی و بهره‌وری پرسنل در محیط کاری

**چرا
پایش لاین؟**

چشم انداز

جهان در عصر هوشمندسازی



تورم ۷ ساله لوازم خانگی؛ زیر ۳۰ درصد شد

درصد بالاتر از نرخ واقعی را بپردازند. همچنین تورم ماهانه این گروه کالایی در اسفند نسبت بهمن ۴.۱ درصد و تورم نقطه به نقطه ۳۴.۱ درصد است. همین وضعیت تورم در بخش لوازم خانگی موجب شده که بازار طی ۵ سال گذشته درگیر رکود باشد؛ آنطور که فعالان بازار می‌گویند حدود ۵ سال است که بازار لوازم خانگی به دلیل بالا بودن قیمت‌ها و کاهش قدرت خرید راکد بوده و مردم تعمیر لوازم خانگی و یا خرید محصولات دست دوم را به خرید محصول نو ترجیح می‌دهند.

در جدول زیر نرخ تورم لوازم خانگی از سال ۹۶ (یک سال قبل از آغاز ممنوعیت واردات لوازم خانگی) تا پایان سال ۱۴۰۳ آمده است.

بررسی وضعیت تورم در بخش لوازم خانگی نشان می‌دهد که از سال ۹۷ به این سوء، لوازم خانگی تورم‌هایی بین ۳۰ تا ۵۰ درصد را تجربه کرده، اما سال گذشته بالاخره به زیر ۳۰ درصد رسیده است.

اگرچه نرخ تورم سال ۱۴۰۳ طبق اعلام مرکز آمار ایران معادل ۳۲.۵ درصد بوده اما بررسی‌ها نشان می‌دهد که در میان بخش‌های مختلف کالا و خدمات مصرفی خانوارهای کشور، بخش لوازم خانگی یکی از بالاترین تورم‌ها را به نام خود زده است.

بر همین مبنا، نرخ تورم لوازم خانگی در سال گذشته ۲۷.۲ درصد ثبت شده است؛ یعنی افراد برای خرید محصولات این گروه‌های کالایی باید حدود ۲۷

نرخ تورم لوازم خانگی	نرخ تورم کل	سال
۵.۴ درصد	۸.۲ درصد	۱۳۹۶
۴۳ درصد	۲۶.۹ درصد	۱۳۹۷
۴۹.۳ درصد	۳۴.۸ درصد	۱۳۹۸
۴۶.۵ درصد	۳۶.۴ درصد	۱۳۹۹
۴۶.۵ درصد	۴۰.۲ درصد	۱۴۰۰
۳۳.۳ درصد	۴۵.۸ درصد	۱۴۰۱
۳۶.۷ درصد	۴۰.۷ درصد	۱۴۰۲
۲۷.۲ درصد	۳۲.۵ درصد	۱۴۰۳

اختیار تولیدکننده داخلی بوده است و از سویی دیگر گفته می‌شود که عمق ساخت داخل در بخش لوازم خانگی بین ۴۰ تا ۷۰ درصد شده است. این حجم از عمق ساخت داخل به منزله کاهش اثرپذیری دلار بر تولیدات داخل است، اما این موضوع در قیمت محصولات نهایی محسوس نیست. بنابراین به نظر می‌رسد طی سال‌های گذشته اگرچه تولیدکننده تلاش کرده که با کاهش ارزی و افزایش عمق ساخت داخل، برای تداوم تولید سرپا بماند اما هیچ تلاشی برای کاهش قیمت‌ها و هزینه‌های سربار و حفظ حقوق مصرف‌کننده نداشته است؛ به گونه‌ای که قیمت‌ها در این گروه کالایی هر سال روند افزایشی به خود گرفته است.

جدول بالا نشان می‌دهد که اگرچه نرخ تورم در بخش لوازم خانگی در سال ۹۶ معادل ۵.۴ درصد بود، اما از سال ۹۷ به این سو همواره بالاتر از نرخ تورم کل بوده، به گونه‌ای که حتی در سال ۹۸ که نرخ تورم ۳۴.۸ درصد بود اما نرخ تورم لوازم خانگی ۴۹.۳ درصد بوده است.

به گزارش مهر، متولیان بخش لوازم خانگی معتقدند که بالا بودن نرخ مواد اولیه و نرخ ارز که دو مؤلفه اصلی تشکیل قیمت نهایی لوازم خانگی است، طی سال‌های اخیر همواره صعودی بوده و همین امر به رشد نرخ تورم در این بخش دامن زده است، اما باید توجه شود که در این سال‌ها واردات لوازم خانگی ممنوع بوده و اگر قاچاق را در نظر نگیریم بازار به صورت انحصاری در

فناوری در خدمت خانه؛

چگونه نوآوری‌های جدید صنعت لوازم خانگی را متحول می‌کنند

انرژی‌های نو: خورشید در آشپزخانه

فناوری‌های انرژی تجدیدپذیر نیز راه خود را به لوازم خانگی باز کرده‌اند. در سال ۲۰۲۴، شرکت‌هایی مانند فیلیپس و نینجا هواپزهایی با باتری‌های خورشیدی قابل شارژ را برای بازارهای آفریقا و آسیای جنوب شرقی آزمایش کردند. این دستگاه‌ها که برای مناطقی با دسترسی محدود به برق طراحی شده‌اند، بخشی از تلاش برای گسترش بازار در مناطق روستایی هستند. در آمریکا، Whirlpool در اواخر ۲۰۲۴ یخچال‌های کوچکی را معرفی کرد که با پنل‌های خورشیدی یکپارچه کار می‌کنند و برای خانه‌های خارج از شبکه (off-grid) مناسب‌اند. این نوآوری در نمایشگاه CES ۲۰۲۵ مورد توجه قرار گرفت و نشان داد که انرژی پاک می‌تواند آینده دستگاه‌های خانگی را شکل دهد.

واقعیت افزوده و طراحی

واقعیت افزوده (AR) نیز به کمک طراحان و تولیدکنندگان آمده است. در سال ۲۰۲۴، بوش از AR برای شبیه‌سازی عملکرد محصولات در مرحله طراحی استفاده کرد، که به مهندسان اجازه داد مشکلات را پیش از تولید شناسایی کنند. سامسونگ همچنین اپلیکیشن‌های AR را برای مصرف‌کنندگان عرضه کرد که به آن‌ها امکان می‌دهد ببینند یک یخچال یا ماشین لباسشویی در آشپزخانه‌شان چگونه به نظر می‌رسد، تصمیمی که فروش آنلاین را ۱۰ درصد افزایش داد.

چالش‌ها و موانع

با وجود این پیشرفت‌ها، فناوری‌های جدید بدون چالش نیستند. هزینه بالای توسعه AI و چاپ سه‌بعدی، برخی تولیدکنندگان کوچک‌تر را از رقابت باز داشته است. کمبود تراشه‌های نیمه‌هادی، که در سال ۲۰۲۴ هنوز به‌طور کامل برطرف نشده بود، تولید دستگاه‌های هوشمند را کند کرد. در اروپا، مقررات سخت‌گیرانه اتحادیه اروپا برای کاهش مصرف انرژی و استفاده از مواد بازیافتی، فشار مضاعفی بر تولیدکنندگان وارد کرد. هک شدن دستگاه‌های متصل به IoT نیز نگرانی‌هایی ایجاد کرده است. در اوایل ۲۰۲۵، گزارش‌هایی از نقض امنیت در برخی جاروبرقی‌های هوشمند شیائومی منتشر شد که پرسش‌هایی درباره حریم خصوصی مطرح کرد. شرکت‌ها قول داده‌اند امنیت را تقویت کنند، اما این موضوع اعتماد مصرف‌کنندگان را آزمایش می‌کند.

۲۰۲۵: نوآوری در جریان

در سه ماهه اول ۲۰۲۵، فناوری همچنان پیشران صنعت بود. نمایشگاه CES در ژانویه محصولاتمانند ماشین‌های ظرفشویی با تشخیص صوتی چندزبانه و تهویه مطبوع‌هایی با قابلیت ادغام با خودروهای هوشمند را به نمایش گذاشت. هایلر اعلام کرد که قصد دارد تا پایان سال ۲۰۲۵ درصد از خطوط تولید خود را به سیستم‌های کاملاً خودکار مجهز کند. در هند، Godrej آزمایش دستگاه‌های متصل به شبکه ۵G را آغاز کرد تا تجربه کاربری را در شهرهای بزرگ بهبود دهد.

چشم‌انداز آینده

تحلیلگران پیش‌بینی می‌کنند که تا پایان ۲۰۲۵، بیش از ۴۰ درصد لوازم خانگی تولیدی از نوعی فناوری هوشمند بهره ببرند. بازار جهانی این صنعت، که در سال ۲۰۲۴ حدود ۷۵۰-۶۵۰ میلیارد دلار ارزش داشت، ممکن است با رشدی ۶-۵ درصدی به ۷۵۰ میلیارد دلار نزدیک شود. اما موفقیت این فناوری‌ها به توانایی شرکت‌ها در کاهش هزینه‌ها، رفع نگرانی‌های امنیتی، و انطباق با نیازهای متنوع بازارهای جهانی بستگی دارد. جان لی، تحلیلگر فناوری در سنول، به رویترز گفت: "ما در آستانه عصری هستیم که خانه‌ها نه تنها هوشمند، بلکه خودکفا خواهند شد. سوال این است که چه کسی این رقابت را رهبری خواهد کرد."

صنعت لوازم خانگی جهان در سال‌های اخیر با موجی از فناوری‌های پیشرفته روبه‌رو شده که نه تنها نحوه عملکرد دستگاه‌ها، بلکه شیوه تولید آن‌ها را دگرگون کرده است. از هوش مصنوعی که چرخه‌های شستشوی لباس را تنظیم می‌کند تا چاپ سه‌بعدی که قطعات سفارشی را در کسری از زمان می‌سازد، تولیدکنندگان در سال ۲۰۲۴ و ابتدای ۲۰۲۵ از ابزارهای نوین برای پاسخ به تقاضای رو به رشد مصرف‌کنندگان و فشارهای زیست‌محیطی بهره برده‌اند.

هوش مصنوعی و اینترنت اشیا: مغز جدید خانه

هوش مصنوعی (AI) و اینترنت اشیا (IoT) اکنون در قلب بسیاری از لوازم خانگی مدرن جا خوش کرده‌اند. در سال ۲۰۲۴، بیش از ۳۰ درصد دستگاه‌های جدید تولیدشده - از یخچال‌ها تا جاروبرقی‌های رباتیک - به قابلیت‌های هوشمند مجهز شدند. سامسونگ کره جنوبی در اواسط سال گذشته سری جدیدی از یخچال‌های Family Hub را عرضه کرد که با استفاده از AI، موجودی مواد غذایی را رصد و پیشنهادهایی برای دستور پخت ارائه می‌دهد. ال‌جی نیز با گسترش خط تولید ThinQ خود، ماشین‌های لباسشویی را معرفی کرد که نوع پارچه را تشخیص داده و چرخه شستشو را بهینه می‌کنند. این فناوری‌ها فراتر از راحتی مصرف‌کننده هستند. به گفته کیم یونگ‌هی، مدیر نوآوری سامسونگ، "AI به ما کمک می‌کند مصرف انرژی و آب را تا ۲۰ درصد کاهش دهیم، که هم برای مشتری و هم برای محیط‌زیست سودمند است." در چین، شرکت شیائومی جاروبرقی‌های رباتیکی را عرضه کرد که با الگوریتم‌های پیشرفته‌تر، موانع را با دقت بیشتری شناسایی می‌کنند و زمان تمیزکاری را ۱۵ درصد کاهش می‌دهند.

چاپ سه‌بعدی: انقلابی در خط تولید

چاپ سه‌بعدی (3D Printing) در سال ۲۰۲۴ به ابزاری کلیدی در تولید لوازم خانگی تبدیل شد، به‌ویژه برای ساخت قطعات سفارشی و کاهش زمان توسعه محصول. بوش آلمان اعلام کرد که از این فناوری برای تولید پروتوتایپ‌های قطعات ماشین ظرفشویی استفاده کرده و زمان طراحی را تا ۳۰ درصد کوتاه کرده است. در کره جنوبی، ال‌جی چاپگرهای سه‌بعدی را در کارخانه‌های خود به کار گرفت تا قطعات پیچیده‌ای مانند فیلترهای تهویه مطبوع را با هزینه کمتر تولید کند. این فناوری همچنین به پایداری کمک کرده است. هایلر چین در اواخر ۲۰۲۴ خط تولید محدودی را راه‌اندازی کرد که در آن بدنه برخی دستگاه‌ها با پلاستیک بازیافتی چاپ‌شده به روش سه‌بعدی ساخته شد. لی ژائو، مدیر فنی هایلر، به رویترز گفت: "ما می‌توانیم ضایعات را کاهش دهیم و محصولات بسازیم که تعمیرشان آسان‌تر است، چیزی که مصرف‌کنندگان و قانون‌گذاران از ما می‌خواهند."

اتوماسیون و رباتیک: افزایش بهره‌وری

اتوماسیون خطوط تولید در سال‌های اخیر شتاب گرفته و در ۲۰۲۴ به اوج خود رسید. کارخانه‌های عظیم میدیا در شنتن چین با استفاده از ربات‌های پیشرفته، بهره‌وری را تا ۱۵ درصد افزایش دادند. این ربات‌ها وظایفی مانند مونتاژ قطعات کوچک و جوشکاری را با دقت بالا انجام می‌دهند و خطای انسانی را به حداقل می‌رسانند. در اروپا، الکترولوکس سوئد سیستم‌های رباتیک را در کارخانه‌های خود در ایتالیا مستقر کرد تا تولید یخچال‌های کم‌مصرف را سرعت ببخشد. این تحول هزینه‌های اولیه بالایی دارد، اما به گفته تحلیلگران، بازگشت سرمایه سریع است. ماریا شولتز، کارشناس صنعت در برلین، می‌گوید: "اتوماسیون نه تنها هزینه‌های نیروی کار را کاهش می‌دهد، بلکه به شرکت‌ها امکان می‌دهد با نوسانات تقاضا سریع‌تر سازگار شوند."

جهان در عصر هوشمندسازی و پایداری؛ نگاهی جامع به تولید لوازم خانگی در ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵



بی‌سابقه تابستان ۲۰۲۴ تقاضا برای تهویه مطبوع را ۱۵ درصد افزایش داد و شرکت‌هایی مانند GE Appliances و Whirlpool را وادار به گسترش کارخانه‌ها در ایالت‌هایی مانند اوهایو و تنسی کرد. در کره جنوبی، سامسونگ و ال‌جی با محصولاتی مانند تلویزیون‌های OLED و یخچارچه با سیستم‌های خانگی هوشمند و یخچال‌های مجهز به صفحه نمایش تعاملی، جایگاه خود را در بازار لوکس تثبیت کردند

محصولات پیشرو و روندهای مصرف

لوازم خانگی بزرگ در سال ۲۰۲۴ ستون اصلی تولید بودند. یخچال‌های هوشمند با رشد تقاضای ۱۲ درصدی روبه‌رو شدند، به‌ویژه مدل‌هایی که با اپلیکیشن‌های مدیریت مواد غذایی ادغام می‌شدند. ماشین‌های لباسشویی کم‌مصرف، مانند سری Eco Bubble سامسونگ، نیز به دلیل صرفه‌جویی در آب و برق محبوبیت یافتند. در بخش لوازم کوچک، هواپزها (Air Fryer) همچنان درخشیدند. فیلیپس و نینجا اعلام کردند تولید این محصول در سال ۲۰۲۴ دو برابر شده است، نتیجه‌ای از موج علاقه به غذاهای سالم‌تر. تغییرات اقلیمی نیز تقاضا را شکل داد

تولیدکننده جهان را یدک می‌کشد، در سال ۲۰۲۴ حدود ۶۰-۵۰ درصد از تولید جهانی را تأمین کرد. شهر چینگ‌دائو، پایگاه شرکت هایر، شاهد افتتاح خط تولید جدیدی برای یخچال‌های هوشمند مجهز به فناوری ۵G بود. اما افزایش دستمزدها و تنش‌های تجاری با آمریکا و اروپا، بخشی از تولید را به کشورهای جنوب شرق آسیا مانند ویتنام و تایلند منتقل کرد. به گفته لیو ژانگ، تحلیلگر بازار در پکن، "چین هنوز پیش‌تاز است، اما رقبا در حال نزدیک شدن هستند.

در اروپا، ترکیه به یک مرکز تولید کلیدی تبدیل شد و بیش از یک‌چهارم لوازم خانگی بازار قاره سبز را تأمین کرد. این کشور با هزینه‌های پایین و دسترسی آسان به بنادر، برندهایی مانند بکو را به ستاره‌های منطقه‌ای تبدیل کرد

در مقابل، آلمان و ایتالیا بر کیفیت و نوآوری تکیه کردند. بوش، غول آلمانی، در ژوئن ۲۰۲۴ سری جدیدی از ماشین‌های ظرفشویی را با مصرف آب ۳۰ درصد کمتر عرضه کرد، در حالی که اسمگ ایتالیایی با طراحی‌های لوکس خود بازار مرفه را هدف گرفت. آمریکا نیز شاهد تحرکاتی بود. موج گرمای

صنعت لوازم خانگی جهان در سال ۲۰۲۴ با شتابی بی‌سابقه به سمت هوشمندسازی و پایداری حرکت کرد و در سه ماهه اول ۲۰۲۵ با رقابت فزاینده قیمتی و تقاضای رو به رشد بازارهای نوظهور روبه‌رو شد. از یخچال‌های متصل به اینترنت در چین تا ماشین‌های ظرفشویی کم‌مصرف در آلمان، این صنعت که بیش از ۶۵۰ میلیارد دلار ارزش دارد، در حال بازتعریف خود در پاسخ به فناوری، تغییرات اقلیمی و نیازهای متغیر مصرف‌کنندگان است

سال ۲۰۲۴: نوآوری در خط مقدم

در سال گذشته، تولیدکنندگان جهانی بیش از ۵۵۰ تا ۶۰۰ میلیون دستگاه لوازم خانگی تولید کردند، که نشان‌دهنده رشدی ۷-۵ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۳ است، بر اساس تخمین‌های اولیه تحلیلگران صنعت این رشد عمدتاً توسط تقاضا برای محصولاتی با فناوری اینترنت اشیا (IoT) و هوش مصنوعی هدایت شد. یخچال‌هایی که موجودی مواد غذایی را رصد می‌کنند، ماشین‌های لباسشویی با چرخه‌های خودکار، و جاروبرقی‌های رباتیک پیشرفته، بیش از ۳۰ درصد از فروش جهانی را به خود اختصاص دادند. چین، که مدت‌هاست عنوان بزرگ‌ترین

۲۰۲۴، چاپ سه‌بعدی برای تولید قطعات سفارشی در کارخانه‌های کره جنوبی و آلمان آزمایش شد و زمان توسعه محصول را تا ۳۰ درصد کاهش داد. اتوماسیون نیز بهره‌وری را بالا برد؛ ربات‌ها در خطوط تولید هاپر در چین ۱۵ درصد کارایی بیشتری ایجاد کردند. نمایشگاه CES ۲۰۲۵ در ژانویه، محصولاتی با قابلیت تشخیص صوتی چندزبانه و ادغام با خودروهای هوشمند را به نمایش گذاشت که نشان‌دهنده جهت‌گیری آینده صنعت است

چشم‌انداز و پیش‌بینی

تحلیلگران پیش‌بینی می‌کنند تولید جهانی تا پایان ۲۰۲۵ با رشدی ۵-۳ درصدی به حدود ۶۲۰-۶۰۰ میلیون واحد برسد. منطقه آسیا-اقیانوسیه، به رهبری هند و چین، احتمالاً سریع‌ترین رشد را با ۸-۶ درصد تجربه خواهد کرد. اما چالش‌ها نیز در کمین است. نوسانات ارزی در کشورهای در حال توسعه، قدرت خرید را تهدید می‌کند و تنش‌ها در دریای سرخ هزینه‌های حمل‌ونقل را بالا نگه داشته است. با این حال، فرصت‌ها فراوانند. تقاضای رو به رشد برای محصولات کم‌مصرف در غرب، گسترش شهرنشینی در آفریقا، و نوآوری در انرژی خورشیدی برای دستگاه‌های قابل حمل، زمینه را برای رشد بیشتر فراهم کرده است. به گفته ماریا گومز، تحلیلگر ارشد در لندن، "این صنعت در حال انطباق با جهانی است که هم متصل‌تر و هم شکننده‌تر شده است."

ثبات و تحول را نشان داد. کاهش نسبی تورم جهانی و بهبود زنجیره تأمین، برندها را به کاهش قیمت‌ها واداشت. فروش ویژه ژانویه در آمازون و والمارت، که تخفیف‌هایی تا ۲۵ درصد روی ماشین‌های لباسشویی و هواپرها ارائه داد، تقاضا را در غرب تحریک کرد. در همین حال، شرکت‌های چینی مانند میدیا و گری به بازارهای نوظهور آفریقا و آسیای جنوب شرقی روی آوردند. هاپر در فوریه کارخانه‌ای در اندونزی افتتاح کرد و هدفش تصاحب سهم بیشتری از بازار ۲۵۰ میلیون نفری این کشور بود

تغییرات آب‌وهوایی همچنان تأثیرگذار بود. موج سرمای شدید در اروپا و گرمای غیرمنتظره در آسیا در فوریه ۲۰۲۵، تقاضا برای بخاری‌ها و تهویه مطبوع را به‌طور همزمان بالا برد. تولیدکنندگان چینی به سرعت خطوط تولید را تنظیم کردند و صادرات تهویه مطبوع به هند و پاکستان را ۲۰ درصد افزایش دادند. هند نیز در این دوره خودنمایی کرد. با رشد شهرنشینی و افزایش قدرت خرید، تولید داخلی لوازم خانگی در این کشور ۱۰ درصد رشد داشت. شرکت‌های محلی با عرضه محصولاتی مانند ماشین‌های لباسشویی ساده و پنکه‌های برقی، با غول‌های جهانی مانند سامسونگ و ال‌جی رقابت کردند

فناوری و آینده

فناوری در قلب تحولات باقی ماند. در سال

افزایش دمای جهانی، به‌ویژه در آسیا و آمریکا، تولید تهویه مطبوع را بالا برد. در هند، که به یک بازیگر نوظهور تبدیل شده، برندهای محلی مانند Bajaj و Godrej پنکه‌ها و اجاق‌گازهای ارزان‌قیمت را برای طبقه متوسط رو به رشد عرضه کردند

چالش‌های زنجیره تأمین و انرژی

با وجود پیشرفت‌ها، سال ۲۰۲۴ بدون مشکل نبود. کمبود تراشه‌های نیمه‌هادی، هرچند از اوج خود در ۲۰۲۱-۲۰۲۲ کاسته شده بود، همچنان تولید برخی دستگاه‌های پیشرفته را مختل کرد. افزایش قیمت انرژی در اروپا، به دلیل کاهش عرضه گاز پس از تنش‌ها با روسیه، هزینه‌های تولید را بالا برد و بوش را وادار به افزایش ۵ درصدی قیمت‌ها کرد. در چین، حمل‌ونقل دریایی نیز با اختلالاتی مواجه شد، به‌ویژه پس از تشدید تنش‌ها در دریای سرخ در اواخر سال. پایداری نیز چالشی مداوم بود. اتحادیه اروپا مقررات جدیدی را در سال ۲۰۲۴ اعمال کرد که تولیدکنندگان را ملزم به استفاده از مواد بازیافتی و کاهش مصرف انرژی محصولات کرد. این قوانین، اگرچه هزینه‌ها را افزایش داد، فرصتی برای نوآوری فراهم کرد. به عنوان مثال، الکترولوکس سوئدی خط تولید یخچال‌هایی با ۲۰ درصد پلاستیک بازیافتی را راه‌اندازی کرد

۲۰۲۵: رقابت و انعطاف‌پذیری

در سه ماهه اول ۲۰۲۵، صنعت نشانه‌هایی از

چالش‌های صنعت ایران در ۱۴۰۳

از بحران انرژی تا تورم تولید

امیرکشانی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان نیز به برآوردی اشاره کرد که نشان می‌دهد بخش صنعت به ازای هر کیلووات قطعی برق، دو دلار زیان می‌کند

این گزارش‌ها سبب شد که علیرضا کلاهی صمدی، رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی ایران، در دی‌ماه ۱۴۰۳ هشدار دهد که در صورت تداوم قطعی برق و گاز، سونامی تعطیلی واحدهای تولیدی و افزایش بیکاری در راه است. این هشدار تا آنجا پیش رفت که رئیس اتاق ایران درباره پیامدهای قطع برق و گاز نامه‌ای به رئیس‌جمهور ارسال کرد. در این نامه، پیشنهاداتی برای حمایت از صنایع کوچک و متوسط در مواجهه با قطعی برق و گاز ارائه شد که از آن جمله می‌توان به امهال بدهی‌های مالیاتی، بانکی و تأمین اجتماعی اشاره کرد

از دیگر مشکلات جدی بخش صنعت در سال گذشته، تأمین ارز مورد نیاز این واحدها بود. کمیسیون صنعت اتاق ایران در این زمینه پیگیری‌هایی انجام داد و در ماه‌های پایانی سال به دستاوردهایی دست یافت. در آخرین نشست کمیسیون صنعت اتاق ایران که به‌طور مشترک با کمیسیون واردات و با حضور نمایندگان مرکز مبادله ارزی و وزارت صمت برگزار شد، مقرر شد میزان سهمیه ارز واحدهای تولیدی حتی با وجود اینکه تنها ۵۶ درصد از برنامه تولیدی ۱۴۰۲ محقق شده است، کاهش نیابد. همچنین، واحدهایی که عملکرد ۹۰ درصد به بالا داشته‌اند، به‌طور خودکار می‌توانند ۱۰ درصد افزایش سهمیه دریافت کنند و تنها بیشتر از این مقدار نیاز به کارشناسی خواهد داشت

گزارش‌های آماری بخش صنعت در سال ۱۴۰۳ از افزایش تورم و ناپایداری رشد تولید در این بخش حکایت دارند. تأثیر ناترازی انرژی، قطع برق و گاز صنایع باعث شد میزان تولید در تابستان ۱۴۰۳ به کمترین حد خود برسد. مشکلاتی مانند کمبود نقدینگی، نوسان نرخ ارز و کمبود مواد اولیه نیز به تورم تولید دامن زدند و بخش صنعت را وارد شرایطی ناپایدار کردند

براساس اطلاعات مرکز آمار ایران، تورم سالانه تولید در بخش صنعت در ۱۱ ماه اول سال ۱۴۰۳ روند نوسانی داشته است. اگرچه از فروردین تا آبان ماه کاهش یافته، اما از آذرماه دوباره روند صعودی به خود گرفت و در بهمن‌ماه ۱۴۰۳ به ۲۶/۶ درصد رسید

گزارش‌های فصلی مرکز آمار نیز نشان می‌دهند که رشد تولید بخش صنعت از ۱/۷ درصد در سه‌ماهه اول سال به ۰/۷ درصد در سه‌ماهه دوم کاهش یافته و دوباره به ۱/۷ درصد در سه‌ماهه سوم رسیده است. این نوسانات به وضوح تأثیر ناترازی انرژی و قطعی برق و گاز در فصل تابستان را نشان می‌دهد. بارها تولیدکنندگان بخش خصوصی با ارائه گزارش‌های آماری از میزان خسارات ناشی از قطع برق و گاز خواستار جبران این خسارت‌ها شدند. به‌طور مثال، کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در گزارشی اعلام کرد که زیان روزانه قطعی برق در بخش صنعت به قیمت سال ۱۴۰۲ بیش از ۵۸۴۳ میلیارد تومان بوده است و با احتساب تورم، این رقم در سال ۱۴۰۳ به حدود ۸ هزار میلیارد تومان می‌رسد

رشد قابل توجه هزینه‌های تولید در بهمن ۱۴۰۳ تورم صنعتی به ۴۶/۵ درصد رسید



به دوره مشابه سال قبل اشاره دارد، در بهمن ماه ۱۴۰۳ به ۲۶.۶ درصد رسید. این رقم در مقایسه با ماه قبل که ۲۴.۵ درصد بود، ۲.۱ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. این افزایش در تورم سالانه به معنای آن است که میانگین قیمت‌ها در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ۱۲ ماه مشابه سال قبل ۲۶.۶ درصد افزایش داشته است. در میان گروه‌های مختلف صنعتی، بیشترین تورم سالانه مربوط به گروه «ساخت تجهیزات برقی» بود که با ۳۸.۵ درصد بیشترین افزایش قیمت را تجربه کرد. این افزایش می‌تواند به علت رشد هزینه‌های تولید و افزایش تقاضا برای تجهیزات برقی در سطح جهانی باشد. در مقابل، کمترین تورم سالانه با ۱۵.۳ درصد مربوط به گروه «ساخت کاغذ و محصولات کاغذی» بود که از ثبات نسبی در قیمت‌های این بخش خبر می‌دهد.

با توجه به ارقام اعلام شده، به نظر می‌رسد عوامل مختلفی در افزایش تورم تولید در بهمن ماه ۱۴۰۳ تأثیرگذار بوده‌اند. یکی از این عوامل می‌تواند افزایش قیمت‌های جهانی کالاهای و مواد اولیه باشد که باعث افزایش هزینه‌های تولید در داخل کشور شده است. همچنین، رشد تقاضای داخلی و مشکلات موجود در زنجیره تأمین، مانند کمبود برخی از مواد اولیه و مشکلات حمل‌ونقل، می‌تواند به تشدید این روند کمک کرده باشد.

رشد قیمت‌ها در بخش‌های خاص مانند «گاز و فرآورده‌های حاصل از پالایش نفت» و «مواد شیمیایی» می‌تواند نشان‌دهنده تأثیرات نوسانات قیمت نفت و محصولات وابسته به آن در بازارهای جهانی باشد. در عین حال، گروه‌های صنعتی مانند «ساخت کاغذ و محصولات کاغذی» که کمترین افزایش قیمت را داشته‌اند، ممکن است به دلیل ثبات نسبی در تقاضای داخلی و خارجی برای محصولات خود، شاهد تورم کمتری بوده‌اند.

لازم به ذکر است که گزارش مرکز آمار ایران در خصوص تورم تولید در بهمن ماه ۱۴۰۳ نشان‌دهنده یک روند صعودی در قیمت‌های تولیدی کشور است. افزایش تورم ماهانه، نقطه‌به‌نقطه و سالانه در این ماه، بیانگر فشارهای متعدد اقتصادی و صنعتی در کشور است. این افزایش‌ها می‌تواند بر هزینه‌های تولید، قدرت خرید مصرف‌کنندگان و در نهایت بر نرخ تورم کلی کشور تأثیرگذار باشد.

از این رو، اقدامات مختلفی همچون بهبود شرایط زنجیره تأمین، کنترل قیمت‌های جهانی و افزایش تولید داخلی می‌تواند در کاهش فشارهای تورمی موثر واقع شود.

مرکز آمار ایران گزارش تازه‌ای از تورم تولید در بهمن ماه ۱۴۰۳ منتشر کرده است که نشان می‌دهد تورم ماهانه بخش صنعت ۸.۴ درصد و تورم نقطه‌به‌نقطه (مقایسه بهمن ۱۴۰۳ با بهمن ۱۴۰۲) ۴۶.۵ درصد افزایش یافته است. این ارقام نشان‌دهنده رشد قابل توجهی در هزینه‌های تولید و قیمت‌های دریافتی از سوی تولیدکنندگان محصولات صنعتی در کشور است.

تورم ماهانه ۸.۴ درصد: رشد قابل توجه در یک ماه

طبق گزارش مرکز آمار ایران، در بهمن ماه ۱۴۰۳، شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت به رقم ۱۵۸۶.۷ رسید که نسبت به ماه قبل (دی ماه ۱۴۰۳) ۸.۴ درصد افزایش داشت. این میزان رشد در تورم ماهانه نسبت به ماه پیشین که ۵.۳ درصد اعلام شده بود، افزایش ۳.۱ واحد درصدی را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، قیمت تولیدات صنعتی در داخل کشور در بهمن ماه نسبت به دی ماه افزایش چشمگیری داشته است. در میان گروه‌های مختلف صنعتی، بیشترین تورم ماهانه در بهمن ۱۴۰۳ مربوط به «گاز و فرآورده‌های حاصل از پالایش نفت» بود که افزایش ۲۱.۷ درصدی را تجربه کرد. این رشد بسیار بالا در این گروه به‌ویژه به دلیل تغییرات قیمت جهانی نفت و فرآورده‌های آن قابل توضیح است. در مقابل، کمترین تورم ماهانه با افزایش ۱ درصدی مربوط به گروه «وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر» بوده است، که نشان‌دهنده ثبات نسبی قیمت‌ها در این بخش از صنعت است.

تورم نقطه‌به‌نقطه: افزایش ۴۶.۵ درصدی در یک سال

تورم نقطه‌به‌نقطه که تغییرات قیمت‌ها را نسبت به ماه مشابه سال قبل نشان می‌دهد، در بهمن ماه ۱۴۰۳ به رقم ۴۶.۵ درصد رسید. این رقم نسبت به تورم نقطه‌به‌نقطه ماه قبل که ۳۶.۹ درصد گزارش شده بود، افزایشی معادل ۹.۶ واحد درصد را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، قیمت‌ها در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به بهمن ۱۴۰۲ به طور متوسط ۴۶.۵ درصد افزایش یافته است. در این بخش نیز گروه «مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی» بیشترین افزایش را در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته داشته است و تورم ۶۴.۹ درصدی را تجربه کرد. این تورم بالا می‌تواند ناشی از تغییرات قیمت مواد اولیه شیمیایی و تقاضای جهانی بالا برای محصولات شیمیایی باشد. از سوی دیگر، کمترین تورم نقطه‌به‌نقطه مربوط به گروه «ساخت منسوجات» بود که تورم ۲۳.۵ درصدی را ثبت کرد.

تورم سالانه: افزایش ۲۶.۶ درصدی در ۱۲ ماه گذشته

تورم سالانه نیز که به تغییرات قیمت‌ها در یک دوره ۱۲ ماهه نسبت

بحران انرژی و تولید؛ زیان‌های سنگین بخش صنعت در ۱۴۰۳

است که صادرکنندگان یا دیگران بتوانند از ارز حاصل از صادرات استفاده کرده و نسبت به واردات مواد اولیه صنایع خود و سایر صنایع اقدام کنند. این موضوع به عنوان یک مشوق برای صادرات خواهد بود.

وی افزود: «صادرات صنعتی حدود ۱۹ درصد افزایش یافته که عدد قابل ملاحظه‌ای است. این صادرات می‌تواند ارز کشور را تأمین کند و بخش پتروشیمی به عنوان یکی از ارزآورترین صنایع، بخش عمده‌ای از ارز کشور را تأمین می‌کند»

به همین دلیل، باید تأخیری که در رفع تعهد ارزی در این بخش ایجاد شده به حداقل برسد تا ارز زودتر به بانک مرکزی بازگردد.

شیخ همچنین تأکید کرد: «صنعت پتروشیمی همواره صنعتی خوش قول بوده و این مسائل نیز به زودی حل خواهد شد.» با توجه به گفته‌های معاون وزیر صمت و شایعاتی مبنی بر کوچ سرمایه‌گذاران از بخش تولید، تولیدکنندگان بخش خصوصی بارها با ارائه گزارش‌های آماری از خسارات ناشی از قطع برق و گاز صنایع، خواستار جبران این خسارات شده‌اند

در یک نمونه، کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در گزارشی اعلام کرده که زیان روزانه قطعی برق در بخش صنعت به قیمت سال ۱۴۰۲ بیش از ۵۸۴۳ میلیارد تومان بوده و این رقم برای سال ۱۴۰۳ با احتساب تورم، حدود ۸ هزار میلیارد تومان برآورد شده است

صنایع از طریق همکاری با دستگاه‌های مختلف صورت گرفته است. او گفت: «دولت مصوبه‌ای تحت عنوان «برنامه حمایت از تولید» تنظیم و ابلاغ کرده است که در آن، تعویق تسهیلات و استمهال در حوزه‌های مالیاتی و بیمه‌ای مورد توجه قرار گرفته تا به تولیدکنندگان تنفس‌گاهی داده شود. همچنین، خرید اعتباری مواد اولیه نیز در این برنامه گنجانده شده است تا صنایع در این ۱۰۰ روز جبرانی، حداکثر فرصت تولید را داشته باشند.»

در زمینه تأمین ارز برای صنایع، شیخ گفت: «با وجود تلاش‌های وزارت صمت در زمینه تأمین ارز، مرکز مبادله ارزی هنوز نتوانسته ارز مورد نیاز صنایع را تأمین کند و با مشکلات فنی مواجه است. امیدواریم بانک مرکزی هرچه سریع‌تر این مشکل را حل کند تا در سال ۱۴۰۴ با مشکلات کمتری در این بخش مواجه شویم.»

وی همچنین به برنامه تسهیل سرمایه‌گذاری در تولید اشاره کرد و گفت: «دولت در راستای حمایت از تولید، برنامه‌های جبرانی را تصویب کرده است و از اسفند تا خرداد که با حداقل محدودیت انرژی مواجه خواهیم بود، با حداکثر ظرفیت تولید ادامه خواهیم داد.»

شیخ در ادامه توضیح داد: «در راستای ارتقای ظرفیت تولید، تأمین مواد اولیه صنایع، ارز، منابع مالی و تسهیلات مورد نیاز صنعتگران نیز فراهم شده است.»

در خصوص بازگشت ارز حاصل از صادرات، معاون وزیر صمت گفت: «یکی از برنامه‌ها این

گزارش‌های آماری بخش صنعت نشان می‌دهند که سال گذشته شاهد افزایش تورم و ناپایداری در رشد تولید در این بخش بوده‌ایم. همچنین، اثرات ناترازی انرژی، از جمله قطع برق و گاز صنایع، منجر به کاهش چشمگیر تولید در تابستان ۱۴۰۳ شد. این آمار و اطلاعات به وضوح بیانگر وضعیت نامساعد بخش صنعت در سال ۱۴۰۳ هستند. کمبود نقدینگی، نوسانات نرخ ارز و مواد اولیه که به افزایش تورم تولید در این بخش منجر شدند، به همراه ناترازی انرژی، شرایط ناپایداری را برای تولید در بخش صنعت رقم زده‌اند

به گزارش آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی، بر اساس گزارش‌های مرکز آمار ایران که به نقل از آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی منتشر شده، تورم سالانه تولید در بخش صنعت طی ۱۱ ماه نخست سال ۱۴۰۳ روند نوسانی داشته است. اگرچه از فروردین تا آبان ماه این تورم روند کاهشی را تجربه کرده بود، اما از آذرماه روند صعودی خود را آغاز کرده و در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۳ (آخرین گزارش مرکز آمار ایران در زمان تنظیم گزارش) به ۲۶/۶ درصد رسید

از سوی دیگر، گزارش‌های فصلی مرکز آمار ایران نشان می‌دهند که رشد تولید بخش صنعت در سال گذشته به شدت نوسان داشته است. تولید صنعتی از ۱/۷ درصد در سه‌ماهه اول سال ۱۴۰۳ به ۰/۷ درصد در سه‌ماهه دوم کاهش یافت و سپس از این نقطه به ۱/۷ درصد در سه‌ماهه سوم بازگشت

ابراهیم شیخ، معاون صنایع عمومی وزیر صنعت، معدن و تجارت، در سخنانی با تأکید بر ضرورت رفع ناترازی انرژی در بخش صنایع، از برنامه تولید حداکثری تا تاریخ ۲۵ خرداد ۱۴۰۴ برای جبران عقب‌ماندگی‌ها خبر داد. وی افزود: «از ۱۵ اسفند تا ۲۵ خرداد - به مدت ۱۰۰ روز - که با حداقل ممنوعیت‌های انرژی مواجه خواهیم بود، صنایع با حداکثر توان خود برای تولید در حال کار هستند تا محدودیت‌ها را جبران کنند.» شیخ همچنین درباره برنامه جبران تولید صنایع توضیح داد: «این برنامه قرار است از ۱۵ اسفند تا ۲۵ خرداد اجرا شود و در این مدت، تولیدکنندگان حداکثر توان خود را به کار می‌گیرند تا محدودیت‌ها را جبران کنند.» وی همچنین اعلام کرد: «از ۱۵ اسفند ماه حداقل محدودیت‌های انرژی را داریم و صنعتگران برنامه‌ریزی‌های خوبی انجام داده‌اند تا از حداکثر ظرفیت‌های خود استفاده کنند. هدف ما این است که در ایام نوروز صنایع را زنده نگه داریم و در صنایع مختلف حضور داشته باشیم.» معاون وزیر صمت افزود که بخش دیگری از تلاش‌ها برای رفع مشکلات ارزی و تأمین مالی



ریسک‌های فراروی صنعت لوازم خانگی در سال ۱۴۰۴

(چالش‌ها و راهکارها)

از جمله پیامدهای ناترازی برق می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۰ افت کیفیت ارتباطات
- ۰ کاهش تولید صنعت
- ۰ افزایش قیمت تمام شده
- کم آبی در تابستان

از جمله پیامدهای کم آبی در تابستان می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود

- ۰ عدم توسعه صنعت
- افت فشار گاز در زمستان

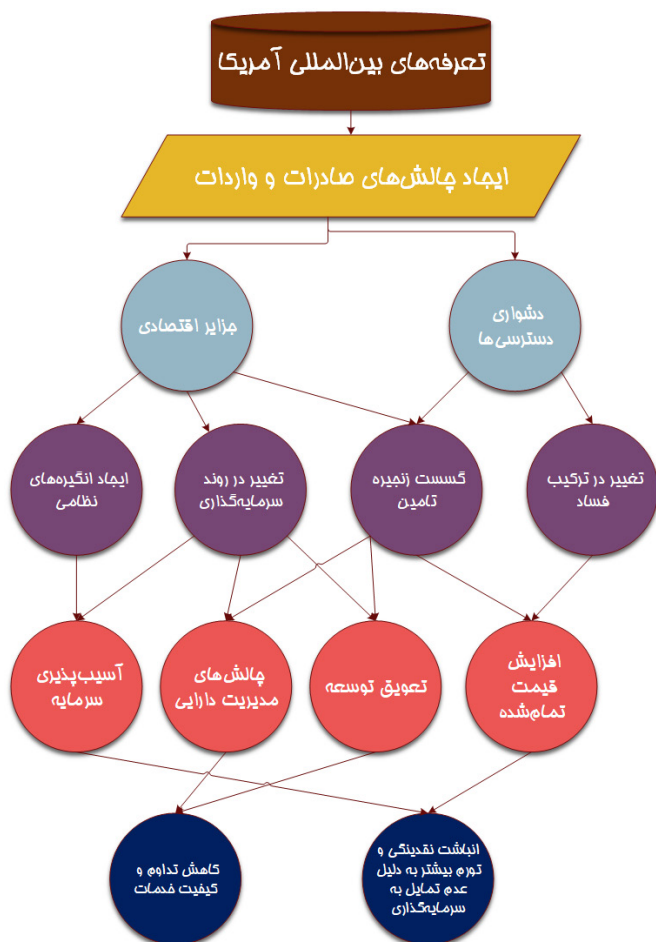
از جمله پیامدهای افت فشار گاز در زمستان می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود

- ۰ کاهش تولید صنعت
- ۰ افزایش قیمت تمام شده
- نیروی کار و نسل Z

از جمله پیامدهای کمبود نیروی کار متخصص و ورود نسل Z به صنعت می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود

- ۰ افزایش قیمت تمام شده

با توجه به ریسک‌ها و پیامدهای ذکر شده می‌توان دیاگرام اثرگذاری زیر را رسم نمود



شکل ۱ - دیاگرام ریسک‌ها و پیامدهای فراروی صنایع لوازم خانگی در سال ۱۴۰۴



نویسندگان:

مهندس حسین میرزاپور

دکتر رضا دوستی

معاونت خدمات اجرایی
کلینیک صنعتی ریسک

رئیس کلینیک صنعتی
ریسک و عضو هیئت
علمی دانشگاه علم و
صنعت ایران

۱. مقدمه

سال ۱۴۰۴ که با شعار سرمایه‌گذاری برای تولید نامگذاری شده است، در حالی شروع شد که صنایع با چالش‌ها و ریسک‌های جدید بین‌المللی و ملی روبرو هستند. اتخاذ تعرفه‌ها توسط دولت آمریکا، اثرات منفی بر بازارهای بورس و وجود سایه جنگ بر سر کشورهای متعددی چون ایران، از جمله اتفاقات مهم بین‌المللی در فروردین ماه سال جاری بوده است.

همچنین وقوع مجدد ناترازی و قطعی‌های برق و علاوه بر این نگرانی‌های زیاد از وضعیت آب در فروردین ماه، از جمله چالش‌های ملی می‌باشد.

این در حالی است که بسیاری از چالش‌های قانونی و حقوقی داخلی، بر سر جای خود باقی مانده و حل نشده‌اند. از این جهت کلینیک صنعت ریسک بر آن شده است تا تصویری از ریسک‌ها و فرصت‌ها برای سال ۱۴۰۴ ارائه نماید.

۲. ریسک‌ها و چالش‌های سال ۱۴۰۴

ریسک‌ها و چالش‌های عمده صنعت لوازم خانگی در سال ۱۴۰۴ را می‌توان به شرح ذیل بیان نمود

- اعمال تعرفه‌های بین‌المللی آمریکا
- احتمال وقوع جنگ
- تشدید تحریم

از جمله پیامدهای تشدید تحریم می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۰ افزایش قیمت تمام شده تولید
- ۰ گسست زنجیره تامین
- تورم داخلی

از جمله پیامدهای تورم داخلی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۰ اعتصابات کارگری
- ۰ کاهش مصرف داخلی
- ۰ خرابکاری صنعتی
- نوسانات اقتصادی دلار و طلا
- ناترازی برق

به همین جهت استفاده از توان داخل و شرکت‌های دانش بنیان و حمایت از آن‌ها در قالب صندوق‌های فناوری، می‌تواند کاتالیزور حیاتی خوبی در این راستا باشد

• تشکیل کنسرسیوم

همکاری‌های شرکت‌ها و تشکیل کنسرسیوم‌های هدفمند می‌تواند آسیب‌پذیری در برابر گسست زنجیره تامین را کاهش دهد

• استفاده بهینه از بیمه با رعایت صرفه و صلاح

با توجه به وقوع حوادث غیر مترقبه، استفاده هوشمند از بیمه با رعایت صرفه و صلاح در سال ۱۴۰۴ امری کاملاً معقول و قابل توصیه است

• تحول در مدیریت مشتریان و مدیریت فروش

مدیریت مشتریان ابعاد گسترده‌ای دارد که از بازاریابی و مدیریت فروش شروع و تا خدمات پس از فروش ادامه پیدا می‌کند. این مهم به نیازهای مشتریان پاسخ جامع می‌دهد و ریسک‌ها را برای مشتریان به حداقل می‌رساند

در نتیجه گرایش مشتریان به سمت تولیدکننده‌هایی که به طور جامع به نیازهای آن‌ها پاسخ می‌دهد خواهد بود. نظر به تغییر بازار هدف و احتمال تغییر رفتار مشتریان پیشنهاد تغییر رویکرد در مدیریت مشتریان امری جدی است

• برندسازی

با تحولات محتمل پیش رو امکان تجدید نظر محلی در بازارها توسط مشتریان بسیار بالا است. به همین دلیل برندسازی در سال ۱۴۰۴ بیش از هر زمانی می‌تواند موثر باشد

• استفاده از فناوری‌های تجدیدپذیر در تامین انرژی با ملاحظات ریسک

وجود ناترازی برق و افت فشار گاز استفاده از تولیدات محلی و بویژه انرژی‌های تجدیدپذیر را ناگزیر می‌کند. گرچه قانون ۵٪ مصرف صنایع را موظف به نصب نیروگاه‌های خورشیدی معادل ۵٪ مصرف خود می‌کند، لیکن این کار با در نظر گرفتن ریسک‌های فنی و حقوقی و انجام اقدامات متقابل آن می‌تواند برای صنایع منفعت دوچندان داشته باشد تا در زمان خاموشی‌های ناترازی نیز در تولید و تامین برق خودکفا باشند. البته توجه به ریسک‌های مذکور و انجام اقدامات متقابل امری ضروری است تا مزایای آن به طور کامل موفق شوند

• انبارش بهینه با ملاحظات ریسک‌های زیرساخت و فروش

انبارش محصول جهت مدیریت ورود به بازار با توجه به نوسانات قیمت صورت می‌پذیرد. با توجه به شرایط متغیر سال ۱۴۰۴ و احتمال نوسانات شدید قیمتی، انبارش محصول و مدیریت ورود به بازار شدیداً توصیه می‌شود

• بازیافت آب صنعتی

این مهم در صناعی توصیه می‌شود که مصرف آب بالایی دارند و قطعی آب ناشی از خشکسالی و کم آبی امکان توقف تولید را بالا می‌برد

دیاگرام بالا نشان دهنده این است که تعرفه‌های بین‌المللی آمریکا باعث ایجاد چالش‌هایی در صادرات و واردات خواهد شد. این چالش‌ها خود به دو دسته مشکلات اقتصادی و سختی‌های دسترسی به بازارها تقسیم می‌شوند

مشکلات اقتصادی شامل مواردی چون تغییر در روند سرمایه‌گذاری و ایجاد انگیزه‌های نظامی می‌شود. این مسائل در نهایت منجر به تعویق در توسعه و آسیب‌پذیری سرمایه خواهد شد از طرفی دیگر، سختی‌های دسترسی به بازارها نیز چالش‌های مدیریت دارایی را به وجود می‌آورد و باعث تعویق توسعه می‌شود. در نهایت، این وضعیت منجر به انباشت نقدینگی و تورم بیشتر به دلیل عدم تمایل به سرمایه‌گذاری و همچنین کاهش تداوم و کیفیت خدمات خواهد شد

۳. راهکارها

جهت مقابله با ریسک‌ها و پیامدهای ذکر شده، راهکارهای متعددی وجود دارد که به شرح ذیل عنوان می‌گردند

• تقویت و توانمندسازی مدیریت دارایی

مدیریت دارایی فیزیکی نیازمند نیروی انسانی ماهر و تامین به موقع تجهیزات، ماشین‌آلات و ابزارآلات نگهداری آن‌ها می‌باشد که خود یک زنجیره تامین مطمئن را طلب می‌کند. تامین منابع مالی در این بخش به منظور تداوم عملکرد صنایع، امری ضروری و حیاتی است

• بهینه‌سازی زنجیره تامین

بهینه‌سازی زنجیره تامین به معنای شناسایی تامین‌کنندگان کالا و خدمات بصورت زنجیروار در بازارهای مختلف عرضه و تقاضا است. بهینه‌سازی زنجیره تامین می‌تواند به منظور کاهش قیمت تمام شده و یا افزایش پایداری صورت پذیرد. حذف گلوگاه‌ها، چند تأمینی کردن کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۴ کاملاً توصیه می‌شود

• ایجاد رصدخانه اقتصادی جهت رصد بازار برای فروش به دلیل وجود بازارهای متغیر و غیر منتظره

بازارهای فروش محصولات تغییر کرده و بصورت متغیر و غیر منتظره به سمت جزیره‌ای شدن حرکت خواهند کرد. به همین منظور رصد آن‌ها در حالت گذاری ۱۴۰۴ می‌تواند راهگشای بازاریابی خارجی باشد

• مدیریت محتاطانه تکنولوژی

تکنولوژی‌ها همواره در صنعت به منظور تسهیل در انجام کار و کاهش قیمت تمام شده بکار می‌روند لیکن زنجیره تامین شکننده‌ای دارند. به همین منظور فاکتورهای توانمند و جذابیت در بکارگیری و مدیریت تکنولوژی فاکتورهای سرنوشت‌ساز هستند. با توجه به احتمال بالای گسست زنجیره‌های تامین، نیازمند توانمندسازی جدی در تکنولوژی‌های مورد استفاده هستیم

• ایجاد صندوق‌های فناوری و استفاده از شرکت‌های دانش بنیان

با توجه به جمع موارد ذکر شده، حرکت به سمت تولید داخل و بومی کردن زنجیره تامین ضروری و اجتناب‌ناپذیر است



درس فراموش شده ویتگنشتاین

لودویگ ویتگنشتاین را بسیاری، از جمله خود من، بزرگترین فیلسوف این قرن می‌شناسند. دو اثر بزرگ او، رسالهٔ منطقی-فلسفی (۱۹۲۱) و پژوهش‌های فلسفی (که پس از مرگش در سال ۱۹۵۳ منتشر شد)، تأثیر به‌سزایی در دگرگونی‌های بعدی فلسفه داشته‌اند، به‌ویژه در سنت تحلیلی. شخصیت فرهمند ۴۰ او هنرمندان، نماینده‌نویسان، شاعران، رمان‌نویسان، موسیقی‌دانان و حتی فیلم‌سازان را مجذوب خود کرده است، آن‌چنان‌که شهرت او فراتر از مرزهای زندگی آکادمیک گسترش یافته است.

با این حال، به یک معنا، اندیشه‌های ویتگنشتاین تأثیر چندانی بر زندگی فکری این قرن نداشته است. همان‌طور که خود او دریافته بود، سبک اندیشیدن او در تضاد است با سبک غالب در عصر ما. آثار او مخالف آن چیزی است که خود او یک بار از آن چنین یاد کرد: «روحي که جریان پهناور تمدن اروپایی و آمریکایی را برمی‌سازد و همگی ما در آن جای داریم». نزدیک به پنجاه سال پس از مرگ او، اکنون واضح‌تر از همیشه می‌توانیم ببینیم که این تصور او که داشت خلاف جریان شنا می‌کرد کاملاً موجه بوده است. اگر بخواهیم برجستگی برای توصیف این جریان (سبک اندیشیدن) انتخاب کنیم، می‌توانیم آن را «علم‌باوری» بنامیم، دیدگاهی که براساس آن هر پرسش فهم‌پذیری یا راه‌حلی علمی دارد یا اساساً هیچ راه‌حلی ندارد. در برابر این دیدگاه بود که ویتگنشتاین به ستیز برخاست.

علم‌باوری شکل‌های گوناگونی به خود می‌گیرد. در علوم انسانی، این دیدگاه خود را چنین نمایان می‌سازد: وانمود کردن به این‌که فلسفه، ادبیات، تاریخ، موسیقی، و هنر را می‌توان چنان مطالعه کرد که انگار این رشته‌ها هم گونه‌ای از علوم هستند، و «پژوهش‌گرانی» که مجبورند «روش‌شناسی‌های» ویژهٔ خود را تصریح کنند؛ تلاش متظاهران‌های که به نگارش حجم عظیمی از نوشتار دانشگاهی بی‌کیفیت منجر شده است، نوشته‌هایی که با نظریه‌پردازی‌های من‌درآوردی، تخصص‌های شبه‌برانگیز، و پروراندن واژگان شبه‌فنی شناخته می‌شوند. ویتگنشتاین (اگر اکنون زنده بود) به چنین دگرگونی‌هایی می‌نگریست و اشک می‌ریخت.

پرسش‌های بسیاری وجود دارند که ما پاسخی علمی برای آن‌ها نداریم، نه به این دلیل که آن‌ها رازهایی ژرف و نفوذناپذیرند، بلکه به این دلیل که این‌گونه پرسش‌ها اساساً پرسش‌های علمی نیستند. این پرسش‌ها موضوع‌هایی هم‌چون عشق، هنر، تاریخ، فرهنگ، و موسیقی را در بر می‌گیرند؛ پرسش‌هایی که درحقیقت با تلاش برای به دست دادن فهم بهتری از خودمان در هم تنیده‌اند. امروزه، بسیاری بر این باورند که رسوایی بزرگ عصر ما این است که هنوز نظریه‌ای علمی دربارهٔ (چیستی) آگاهی نداریم. بنابراین، با همراهی فیزیک‌دانان، دانشمندان رایانه، روان‌شناسان شناختی، و فیلسوفان، کارزار بی‌پایان رشته‌ای سترگی شکل گرفته است تا به پرسش‌های «آگاهی چیست؟»، «خود چیست؟»، و ... پاسخ‌های علمی پذیرفتنی‌ای به دست دهند.

یکی از نظریه‌های پیشرو در این عرصهٔ پرآشوب نظریه‌ای است که به دست راجر پنروز ۵ ریاضی‌دان پیش نهاده شده است، نظریه‌ای مبنی بر این‌که جریان آگاهی زنجیره‌ای است از رویدادهای فیزیکی کوانتومی سازمان‌یافته که در مغز رخ می‌دهد. نظریهٔ پنروز این است که هر لحظه‌ای از آگاهی توسط یک زیر-پروتئین در مغز به نام توبولین ۶

پاگرد جایی‌ست میان پله‌ها که بایستی،

نفسی تازه کنی و ادامه دهی.

این پاگرد ماست وسط مباحث صنعت

جایی برای ادای احترام به ادبیات

و داستان آنچه که عبور از گذشته،

زندگی در اکنون و رویای آینده را ممکن

می‌سازد.



شاید همه این‌ها به‌طور پیش‌پاافتاده‌ای درست به نظر برسند. خود ویتگنشتاین کارش را هم‌چون «خلاصه‌ای از پیش‌پاافتادگی‌ها»^۹ توصیف کرده است؛ اما وقتی فلسفی می‌اندیشیم، تمایل داریم این پیش‌پاافتادگی‌ها را فراموش کنیم و در نتیجه دچار سرگشتگی می‌شویم؛ مثلاً وقتی که تصور می‌کنیم که اگر رفتار کوانتومی ذرات زیراتمی درون مغزمان را مطالعه کنیم، خودمان را بهتر درک خواهیم کرد؛ چیزی شبیه این باور که مطالعه علم پژواک‌شناسی^{۱۰} به ما کمک خواهد کرد تا موسیقی بنه‌وون را بفهمیم. چرا نیاز داریم این پیش‌پاافتادگی‌ها به ما یادآوری شوند؟ زیرا ما افسون شده‌ایم این‌گونه فکر کنیم که اگر نظریه‌ای علمی درباره چیزی نداشته باشیم، هیچ فهمی از آن نداریم.

یکی از تفاوت‌های اساسی بین روش علم و فهم غیرنظری، که در موسیقی، هنر، فلسفه و زندگی روزمره نمایان است، این است که علم به دنبال سطحی از کلیت است که ذاتاً از جنگ این شکل‌های دیگر فهم می‌گریزد.

به همین دلیل است که فهمیدن انسانی دیگر هرگز نمی‌تواند یک علم باشد. فهم یک شخص یعنی مثلاً توانایی تشخیص این‌که آیا او منظور خود را صادقانه بیان کرده است یا نه، یا این‌که آیا ابراز احساسات او واقعی است یا ساختگی. و چگونه می‌توان این‌گونه فهم را کسب کرد؟ ویتگنشتاین این پرسش را در پایان پژوهش‌های فلسفی مطرح می‌کند: «آیا چیزی به نام قضاوت کارشناسانه درباره اصلات ابراز احساسات وجود دارد؟». او پاسخ می‌دهد: بله، وجود دارد. اما شواهدی که چنین قضاوت‌های کارشناسانه‌ای درباره انسان‌ها بر آن استوار است «سنجش‌ناپذیر»^{۱۱} هستند، و در برابر فرمول‌بندی کلی، که ویژگی علم است، مقاومت می‌کنند.

ویتگنشتاین می‌نویسد: «شواهد سنجش‌ناپذیر چیزهایی‌اند مانند ظرافت‌های نگاه، ایما و اشاره‌ها، و لحن سخن گفتن کسی. ممکن است یک نگاه عاشقانه واقعی را تشخیص دهم و آن را از یک نگاه متظاهرانه متمایز کنم... اما ممکن است در توصیف تفاوت آن دو کاملاً ناتوان باشم... اگر یک نقاش بسیار با استعداد بودم، شاید می‌توانستم نگاه واقعی و ساختگی را در نقاشی‌هایم بازتابی کنم». اما این واقعیت که ما با امور سنجش‌ناپذیر سروکار داریم نباید ما را به این باور برساند که همه ادعاهای مبنی بر فهمیدن دیگر انسان‌ها بی‌اعتبارند.

وقتی ویتگنشتاین دربارهٔ رمان محبوبش، برادران کارامازوف، با موریس دروری بحث می‌کرد، دروری گفت که شخصیت پدر زوسیما را تأثیرگذار یافته است.

داستایوفسکی دربارهٔ زوسیما می‌نویسد: «گفته می‌شد که... او آن‌قدر اسرار، اندوه‌ها، و اعترافات را در روح خود جذب کرده بود که در نهایت به چنان باریک‌بینی‌ای دست یافته بود که می‌توانست در همان نگاه نخست به چهرهٔ یک غریبه بگوید که چرا آمده است، چه می‌خواهد و چه نوع عذابی وجدان او را می‌آزارد». ویتگنشتاین پاسخ داد: «بله، واقعاً کسانی مانند این وجود داشته‌اند که می‌توانستند مستقیماً به درون روح دیگران بنگرند و آن‌ها را پند دهند».

یکی از گزین‌گویی‌های مشهور پژوهش‌های فلسفی این است که «یک فرایند درونی نیازمند معیارهای بیرونی است». بسیاری فراموش می‌کنند که ویتگنشتاین چه تأکید زیادی داشت بر نیاز به ادراک باریک‌بینانهٔ این «معیارهای بیرونی» با تمام سنجش‌ناپذیر بودنشان. و کجا می‌توان چنین حساسیت موشکافانه‌ای را یافت؟ معمولاً نه در آثار روان‌شناسان، بلکه در آثار هنرمندان بزرگ، موسیقی‌دانان، و رمان‌نویسان. ویتگنشتاین در فرهنگ و ارزش می‌نویسد: «امروزه آدم‌ها گمان می‌کنند که دانشمندان وجود دارند تا به آن‌ها چیزی بیاموزند و شاعران و موسیقی‌دان‌ها و... وجود دارند تا به آن‌ها لذت بدهند. این‌که این گروه دوم هم چیزی برای آموختن به آن‌ها دارند به فکرشان خطور نمی‌کند».

در زمانهٔ ما، که علوم انسانی مجبورند وانمود کنند که گونه‌ای از علوم هستند، بیش از هر زمان دیگری نیاز داریم به درس‌هایی که ویتگنشتاین -و هنرها- درمورد آن گونهٔ دیگر فهمیدن به ما می‌آموزند.

تولید می‌شود. این نظریه، به‌اعتراف خود پنروز، گمانه‌زن است، و از دید بسیاری شاذ و ناممکن به نظر می‌رسد. اما فرض کنید روزی کشف کنیم که نظریهٔ پنروز درست بوده؛ آیا در نتیجهٔ چنین کشفی ما خودمان را بهتر خواهیم فهمید؟ آیا (دست یافتن به) نظریه‌ای علمی تنها گونهٔ فهمیدن است؟

خوب، ممکن است برسید «مگر گونهٔ دیگری از فهمیدن هم وجود دارد؟». پاسخ ویتگنشتاین به این پرسش، به‌نظر من، بزرگ‌ترین و درعین‌حال نادیده‌انگاشته‌شده‌ترین دستاورد اوست. اگرچه اندیشهٔ ویتگنشتاین میان آثار متقدم و متأخرش دست‌خوش تغییر شد، مخالفت او با علم‌باوری همواره پایدار باقی ماند. او می‌نویسد: فلسفه «نه یک نظریه، بلکه یک فعالیت است». هدف فلسفه نه دستیابی به حقیقت علمی، بلکه رسیدن به وضوح مفهومی است. در رساله، این وضوح از راه فهم درست فرم منطقی زبان به دست می‌آید، فهمی که پس از دستیابی، محتوم بود که هم‌چنان گفت‌ناپذیر^۷ باقی بماند. این امر ویتگنشتاین را واداشت تا گزاره‌های فلسفی خود را با نردبانی مقایسه کند که پس از بالا رفتن از آن دور انداخته می‌شود.

ویتگنشتاین، در آثار متأخر خود، انگاشت فرم منطقی و هم‌چنین مفهوم حقایق بیان‌ناپذیر را کنار گذاشت. او اکنون باور داشت که تفاوت بین علم و فلسفه در دو گونهٔ متمایز از «فهمیدن» نهفته است: فهم نظری و غیرنظری^۸. فهم علمی از راه برساختن و آزمودن فرضیه‌ها و نظریه‌ها به دست می‌آید؛ از دیگر سو، فهم فلسفی به‌طور قاطع غیرنظری است. آنچه در فلسفه به دنبال آن هستیم «[گونه‌ای از] فهمیدن است که در دیدن پیوندها نهفته است».

فهم غیرنظری گونه‌ای از فهم است که در فهمیدن یک شعر، یک قطعهٔ موسیقی، یک شخص، و یا حتی یک جمله تجربه می‌کنیم. مثلاً، کودکی را که زبان مادری‌اش را می‌آموزد در نظر بگیرید. آیا کودک آن‌چه را که به او می‌گویند می‌فهمد، چون پیشاپیش (دربارهٔ معنای واژگانی که می‌شنود) نظریه‌ای را صورت‌بندی کرده است؟ البته که می‌توان چنین گفت (و بسیاری از زبان‌شناسان و روان‌شناسان نیز دقیقاً همین را گفته‌اند)، اما این شیوه‌ای گمراه‌کننده است برای توصیف چیزی که این‌جا رخ می‌دهد. معیار ما برای گفتن این‌که کودک آن‌چه به او گفته می‌شود را می‌فهمد این است که رفتار درخوری از خود نشان می‌دهد؛ کودک نشان می‌دهد که عبارت «این کاغذ را داخل سطل زباله بگذار» را فهمیده است، آن‌گاه که مثلاً (به درستی) از این دستور پیروی می‌کند.

نمونه‌ای دیگر، که برای ویتگنشتاین بسیار عزیز بود، فهمیدن موسیقی است. چگونه می‌توان فهم خود از یک قطعه موسیقی را نشان داد؟ خوب، شاید با نواختن پرشور (اجرای با احساس) آن قطعه یا با به کار بردن استعاره‌های مناسب برای توصیف آن؛ و چگونه می‌توان توضیح داد که «نواختن پرشور» چگونه چیزی است؟ [این‌جا] آن‌چه نیاز داریم، به‌گفتهٔ ویتگنشتاین، «یک فرهنگ» است: «اگر کسی در فرهنگ [موسیقایی] خاصی پرورش یابد و سپس به موسیقی با چنین و چنان شکلی واکنش نشان دهد، می‌توانید به او استفاده از عبارت «نواختن پرشور» را بیاموزید». آن‌چه برای (درک این نوع فهمیدن نیاز است شکلی است از زندگی، مجموعه‌ای از کردارهای مشترک اجتماعی، همراه با توانایی شنیدن و دیدن پیوندهایی که به‌دست شرکت‌کنندگان در این شکل از زندگی بر ساخته می‌شوند.

آن‌چه درمورد موسیقی صادق است بر زبان عادی نیز صدق می‌کند. ویتگنشتاین در پژوهش‌های فلسفی می‌گوید: «فهم یک جمله بسیار بیش‌تر از آن‌که فکر می‌کنی شبیه به فهم یک تم در موسیقی است». فهمیدن یک جمله نیز نیازمند شرکت کردن در شکل خاصی از زندگی، یا همان «بازی زبانی‌ای»، است که جمله به آن تعلق دارد. رایانه‌ها جمله‌هایی را که پردازش می‌کنند نمی‌فهمند، نه به این دلیل که هنوز پیچیدگی عصب‌شناختی کافی را ندارند، بلکه به این دلیل که آن‌ها در فرهنگی که این جمله‌ها به آن تعلق دارند شرکت نمی‌کنند، و نمی‌توانند هم شرکت کنند. یک جمله از راه همبستگی یک‌به‌یک واژه‌هایش با اشیاء در جهان معنا پیدا نمی‌کند؛ جمله از راه کاربردی که در زندگی اجتماعی انسان‌ها دارد معنا می‌یابد.

مخاطب گرامی؛

روابط عمومی انجمن صنایع لوازم خانگی ایران در نظر دارد، نظر به قدمت ۳۷ ساله انتشار و توزیع نشریه‌ی داخلی انجمن صنایع لوازم خانگی موسوم به پیک شورا و نیز عطف به ارتقا، آن به ماهنامه سراسری تخصصی انجمن با عنوان آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی در میان طیف مخاطبان خود شامل: اعضای انجمن و مدیران و مسئولان کلیمی دستگاه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط صنعت پیشران لوازم خانگی کشور و نیز در راستای ارتقا، کمی و کیفی و ابعاد محتوایی این رسانه‌ی مکتوب دیدگاه‌های ارزشمند شما مخاطبان گرامی را دریافت و بهره‌برداری نماید. در این راستا مزید امتنان است در مسیر ارتقا، جایگاه این نشریه، پیشنهادات و نقطه نظرات سازنده خود را به روابط عمومی انجمن منعکس فرمایید.

لطفاً پیش از پاسخ دادن به سؤالات زیر گزینه مربوط به خود را انتخاب نمایید:

اعضای انجمن: ☐ محصول سازان ☐ قطعه سازان
☐ غیر اعضای انجمن:

۱- ارزیابی شما از انتشار اخبار و گزارشات خبری و تصویری، مصاحبه‌های اختصاصی و اخبار پوشش داده شده صنعت لوازم خانگی در این شماره نشریه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی چگونه است؟
☐ بسیار خوب ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف ☐ بسیار ضعیف

۲- میزان رضایت شما از محتوای مطالب و مقالات داخلی و خارجی ترجمه شده از منابع مختلف معتبر چقدر است؟
☐ بسیار خوب ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف ☐ بسیار ضعیف

۳- تا چه میزان نشریه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی را در انعکاس توانمندیها و معرفی ظرفیتهای اعضای انجمن به دیگر اعضا و مخاطبان این نشریه، مفید و اثربخش می‌دانید؟
☐ بسیار زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ بسیار کم

۴- طراحی هنری و صفحه‌آرایی نشریه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی را جهت ارائه مطلوب محتوای نشریه، چگونه ارزیابی می‌کنید؟
☐ بسیار زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ بسیار کم

۵- ارزیابی کلی شما از سطح کمی و کیفی این شماره از نشریه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی چیست؟
☐ بسیار خوب ☐ خوب ☐ متوسط ☐ ضعیف ☐ بسیار ضعیف

چنانچه پیشنهادی جهت ارتقا، هر چه بیشتر سطح کمی و کیفی نشریه آینده‌سازان صنایع لوازم خانگی دارید مرقوم فرمائید.



۰۹۱۲-۵۱۶۴۷۴۵



دی اس تی

دستیاران زندگی مدرن

اولین و بزرگترین تولید کننده اجاق برقی کشور



دارای قفل کودک

برد کنترلی لمسی

ویژگی های مهم

✓ شیشه صیقلی سرامیکی

✓ برد کنترل مستقل برای هر المنت

✓ دارای فن خنک کننده برای کاهش سریع دما

آدرس: ارومیه، شهرک صنعتی فاز دو

خیابان صنعتگران ۴، خیابان ۳۱

شماره تماس ثابت ۰۴۴۴۱۱۰۰

همراه ۰۹۰۰۲۴۰۲۲۳۳

📞 dst_home

🌐 www.dst-shop.ir



Gplus

زمانی برای نو شدن

شگفتی لحظه‌ها پیش روی شماست

سال نو مبارک



خرید اینترنتی: www.goldiranplus.ir

آبسال

اونیورسال سابق (تأسیس ۱۳۳۵)

همه سال با آبسال



تهران، خیابان هنگام، خیابان دانشگاه علم و صنعت، پلاک ۳

فروش: ۰۲۱-۷۷۴۵۵۰۹۵

خدمات: ۰۲۱-۹۱۰۰۹۰۰۷

 www.aabsalco.com

 aabsalco

